31 кастрычніка 2014 | № 41 (410)

Новы час

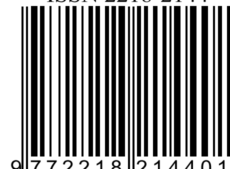
novychas.info

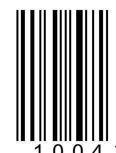
• КУЛЬТУРА • ГРАМАДСТВА • ЭКАНОМІКА
• ЛЮДЗІ • ПАДЗЕІ • ФАКТЫ

Што будзе з Украінай?

стар. 11

ISSN 2218-2144

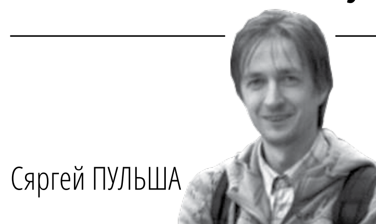

9 772218 214401 10041

«Двойка з мінусам» па літаратуры

На сустрэчы з пісьменнікамі Лукашэнка прадэманстраваў, што ён «не ў тэме»

Сяргей ПУЛЬША

Не буду нагадваць усё тое, што сказаў кіраўнік Беларусі на сустрэчы з пісьменнікамі. Адзначу толькі: акрамя іншага Лукашэнка падкрэсліў, што няма цяпер цэнзуры і самацэнзуры, але, маўляў, «свабода не спарадзіла і вялікай літаратуры, а прывяла да расколу пісьменніцкай супольнасці».

Наконт цэнзуры і самацэнзуры папулярна патлумачыў прысутны на сустрэчы старшыня Беларускага ПЭН-Цэнтру Андрэй Хадановіч. Ён узгадаў складанасці, якія напаткалі выдавецтвы «Галіяфы» і «ЛогвінаЎ». У апошняга ўвогуле забралі ліцэнзію за выпуск фотаальбому «Прэс-фота Беларусь». Альбом быў прызнаны экстрэмісцкім, але, па-першае, «Логвінаў» друкаваў яго яшчэ да гэтага дзіўнага прызнання, а па-другое, які экстрэмізм можа быць у фотаздымках?

Хадановіч мог бы яшчэ ўзгадаць і паляванне на часопіс «ARCHE», і тое, што ваш улюбёны «Новы час», а значыць, і ягоны дадатак «Літаратурная Беларусь», ужо колькі год не можа дамагчыся распаўсюду праз шапікі «Белсаюздрука» і падпіску «Белпошты». А, між іншым, «Літбелка» — творчасць Саюза беларускіх пісьменнікаў.

«Напісаць я напішу — думаў пісьменнік Банеў у рамане братоў Стругацкіх «Брыдкія лебедзі», — але, чорт бяры, хто гэта надрукуе?» Асноўная праблема не ў тым, каб напісаць «Вайну і мір», а ў тым, каб гэтая «Вайна і мір» дайшла да чытача. А яна не даходзіць.

Гэта выдатна прадэманстраваў сам Аляксандр Рыгоравіч патрабаваннем пра «Вайну і мір». У нас ёсць і «Вайна і мір», і таленавітыя маладыя пісьменнікі, ужо прызнаныя ў свеце. Але яны не даходзяць да масавага чытача, як не дайшлі да кіраўніка краіны. За што і «двойка з мінусам» міністру культуры Барысу Святлову.

Пару месяцаў таму Віктар Марціновіч выдаў чарговы раман «Мова». І ў той жа дзень, калі Лукашэнка сустракаўся з пісьменнікамі, міліцыя сарвала прэзентацыю «Мовы» ў Гродне, заявіўшыся туды з праверкай пашпартоў прысутных.

Дарэчы, за сваю творчасць (раман «Сфагнум», які стаў хітом продажаў беларускай кнігі за мяжой, раман «Паранойя», перакладзены на англійскую, фінскую, нямецкую мовы і выдадзены ў ЗША, Фінляндыі і Германіі) Марціновіч атрымаў узнагароду Еўрапейскага навукова-фантастычнага таварыства. Гэта не хухры-мухры — раней гэтую прэмію атрымлівалі такія мэтры, як Гары Гарысан, Станіслаў Лем, Йен Бэнкс.

Марціновіч не адзіны. Калі ласка — Вольга Грамыка і яе іранічнае фэнтэзі. «Белорскія хронікі», цыкл раманаў пра вядзьмарку Вольху, «касмічныя эпапеі» — выдатнае лёгкае чытво. Фанаты творчасці Вольгі Грамыка называюць яе ВБП, што значыць «Вялікая Беларуская (альбо Белорская — па месцы дзеяння некаторых кніг) Пісьменніца».

Можа, «фікшн» не падабаецца? Ну, тады вазьміце «нонфікшн», напрыклад, Уладзіміра Някляева: «Лабух» альбо адносна свежанькі «Аўтамат з газіроўкай з сіропам і без». Канешне, і тут не абышлося без скандалу — прэзентацыя «Аўтамату...» была сарвана на XX Мінскім міжнародным кніжным кірмашы з-за палітычнай дзейнасці Някляева. Але, тым не менш, нават трансфармацыя «вершаплёта» ў празаіка, па-мойму, — даволі выдатны літаратурны феномен, сам па сабе варты асобнага рамана.

Чаму сучасная беларуская літаратура цалкам невядомая Лукашэнку?

Не падабаецца «палітык Някляеў» — звярніце ўвагу на шорт-ліст літаратурнай прэміі імя Ежы Гедройца. Там багата цікавых і выдатных твораў, аўтары якіх па-за палітыкай.

А калі зусім карціць сучасная «Вайна і мір», то нядаўна Святлана Алексіевіч скончыла апошнюю, пятую кнігу свайго знакамітага мастацка-дакументальнага цыклу «Галасы Утопіі» — «Час second hand (Канец чырвонага чалавека)». І была ўганараваная Прэміяй свету Саюза нямецкіх кнігагандляроў, сярод ранейшых лаўрэатаў якой вялікія людзі — ад Альберта Швейцера да Вацлава Гавэла.

Чаму сучасная беларуская літаратура цалкам невядомая Лукашэнку? Зразумела, у кіраўніка дзяржавы няшмат часу для чытання. Але зараз ёсць электронныя кнігі, куды ўлазіць цэлая бібліятэка. Вунь, нядаўна Аляксандр Рыгоравіч зганяў у Эміраты, а што ён рабіў падчас пералёту? Узяў бы нейкі PocketBook альбо Amazon Kindle, пачытаў бы ў палёце.

Справа не ў тым, што ў нас няма геніяў — яны ёсць. Справа ў тым, што гэтыя кнігі не даходзяць да чытача, як не даходзяць да Аляксандра Рыгоравіча. А гэта ўжо праблема не «цэнзуры ці самацэнзуры» творцы. Гэта і адсутнасць рынку, калі выдаўцы думаюць, не як выдаць кнігу, якая будзе размятацца, як гарачыя піражкі, а як бы потым не патрапіць за гэты твор пад санкцыі. Гэта і праблема аўтарытарнай дзяржавы, якая, імкнучыся «трымаць і не пушчаць» палітычных апанентаў, «закопвае» разам з імі і выдатныя творчыя знаходкі.

А хто стварыў і падтрымлівае гэтую сістэму? То-та ж бо...

НАВІНЫ РЭГІЁНАЎ

ПОЛАЦК. Пакаралі супрацоўніка ДАІ

Супрацоўніка ДАІ пакаралі за нецэнзурную лаянку і пагрозы.

Інцыдэнт адбыўся ў Полацку тыдзень таму. На выкладзеным у інтэрнэт відэазапісе відаць грамадзянскі «Volkswagen», якім кіруе спадар у форме супрацоўніка ДАІ. Ён загадвае спыніцца спадарожнай машыне «Mercedes» і звяртаецца да кіроўцы ў нецэнзурнай форме.

Пасля з'яўлення відэазапісу ў інтэрнэце кіроўцу і пасажыру «Mercedes» патэлефанавалі з міліцыі, апыталі і выклікалі на суд у якасці сведкі і пацярпелага. Інспектара ДАІ пакаралі паводле двух артыкулаў адміністрацыйнага кодэксу — за хуліганства (нецэнзурную лаянку ў грамадскім месцы) і за пагрозы. Правапарушальніка не толькі аштрафавалі за гэткія дзеянні, але і звольнілі з ДАІ.

Спадар Міхаіл, сябар кіроўцы аўто «Mercedes», выкладаючы відэазапіс у інтэрнэт, зусім не спадзяваўся, што супрацоўніка ДАІ пакараюць. Таму сябры не звярталіся ні ў суд, ні да кіраўніцтва раённай ДАІ са скаргамі — не было веры ў тое, што суд пакарае міліцыянта.

Але відэаролік набраў больш за 50 тысяч праглядаў, быў рэтрансляваны ў полацкіх і наваполацкіх групах сацыяльных сетак, і карыстальнікі інтэрнэту пераважна выказваліся за тое, што супрацоўніка ДАІ варта пакараць. Цяпер у абмеркаваннях пішуць пра тое, што замоўчваць гэты выпадак было ўжо немагчыма — занадта шырока ён стаў вядомы. Таксама ўдзельнікі абмеркаванняў пішуць пра тое, што бараніць свае правы і дамагацца выканання заканадаўства варта ў тым ліку і наданнем публічнасці кожнаму падобнаму здарэнню.

БАБРУЙСК. Касацыйная скарга журналісткі не задаволена

Судовая калегія Магілёўскага абласуда пад старшынствам Паўла Клімава разгледзела касацыйную скаргу Марыны Малчанавай і пакінула рашэнне бабруйскай суддзі Наталлі Чарапуха без зменаў.

«Павел Клімаў згодны з тым, што мяне трэба пакараць штрафам, але я — не. Як толькі атрымаю пастанову на рукі, буду абскарджваць далей», — адзначыла Марына Малчанава.

Нагадаем, 25 верасня ў бабруйскім судзе было агучана рашэнне суда, па якім незалежную журналістку пакаралі штрафам у 32 базавыя велічыні за парушэнне артыкула 22.9 ч.2 КаАП. Падчас азнаямлення з матэрыяламі справы Марына Малчанава знайшла ў дакументах паперы, датычныя аналагічнай справы журналіста Алеся Залеўскага. На іх стаяла паметка «для суддзі», што бабруйская журналістка расцаніла як прамую цiску на суд.

Магілёў. Суд не стаў на бок звольненага

Магілёўскі раённы суд палічыў, што вынесеныя Валадару Цурпанаву завода вымова за парушэнне ўнутранага распарадку прадпрыемства і дэпрэміраванне цалкам палягаюць у рэчышчы працоўнага заканадаўства.

Паводле Валадара Цурпанава, падчас яго працы ў ААТ «Протас», якому належыць арматурны завод у Магілёўскім раёне, было парушана яго права на свабоду думак і распаўсюд інфармацыі.

«Пасля таго, як я пачаў змагацца за свае працоўныя правы, а менавіта за тое, каб у рабочых быў душавы, быў пакой для харчавання, выдавалася спецадзенне і г.д., я адчуў на сабе ўвагу адміністрацыі. Праз тры дні пасля таго, як я запісаў размову, якая адбывалася ў кабінеце юрыстаў і выклаў яе ў інтэрнэт, на заводзе выдалі Загад №16, які забараняў праносіць на тэрыторыю завода прылады, якія могуць здзяйсняць фота- і відэафіксацыю. У прыватнасці, гутарка ішла і пра мабільныя тэлефоны», — распавёў грамадскі актывіст.

Цурпанаў адзначае, што адразу пасля выхаду загаду ён стаў яго ахвярай: «Мяне пратрымалі на прахадной паўтары гадзіны. Прапусцілі на завод толькі тады, калі мой мабільны тэлефон перадалі зменнаму майстру. Я перастаў браць з сабой мабільнік, аднак працэдура асабістага дагляду мяне чакала кожную раніцу».

Валадар Цурпанаў апошнія некалькі гадоў працаваў зваршчыкам на арматурным заводзе. З ім была заключана бестэрміновая працоўная дамова.

Грамадскі актывіст мае намер абскардзіць рашэнне суда.

Паводле сайта spring96.org

Польшча — Беларусь

Адбыліся перамовы віцэ-міністраў замежных спраў Польшчы Томаша Арлоўскага і Беларусі Алены Купчыной.

Супрацоўніцтва па консульскіх пытаннях, у галіне эканомікі і адукацыі стала асноўнай тэмай візіту ў Мінск віцэ-міністра замежных спраў Томаша Арлоўскага. Падчас кансультацый, якія прайшлі ў пятніцу, польскі і беларускі бакі ўзгаднілі пытанне адкрыцця на Беларусі аўтсорсінгавых візавых цэнтраў.

«Гэта рашэнне будзе карысным для грамадзян Беларусі, а нам спросціць работу», — падкрэсліў віцэ-міністр Томаш Арлоўскі, гаворачы пра згоду беларускіх улад на адкрыццё цэнтраў. Ён звярнуў увагу на тое, што такая працэдура апраўдала сябе на Украіне і ў Расіі. «Мы ведаем, што гэта дазваляе больш спраўна выдаваць візы. Мы таксама ведаем, што на Беларусі такую сістэму выдачы віз увяла Вялікабрытанія», — дадаў Арлоўскі.

Віцэ-міністр пры гэтым звярнуў увагу на той факт, што ўжо зараз больш за 50% шэнгенскіх віз, выдадзеных грамадзянам Беларусі, выдалі польскія консулы.

Падчас сустрэчы віцэ-міністра Арлоўскага з намеснікам кіраўніка беларускай дыпламатыі Аленай Купчынай быў таксама абмеркаваны актуальны стан адносін паміж Еўрасаюзам і Беларуссю.

Томаша Арлоўскага прыняў таксама міністр замежных спраў Уладзімір Макей. Падчас сустрэчы гаворка ішла, між іншым, пра двухбаковае эканамічнае супрацоўніцтва.

У Мінску Арлоўскі сустрэўся таксама з апостальскім нунцыем Клаўдыё Гуджароцці, кіраўніком Прадстаўніцтва Еўрасаюза Майрай Мора і прадстаўнікамі беларускай дэмакратычнай супольнасці.

Акрамя таго віцэ-міністр Томаш Арлоўскі разам з прадстаўнікамі польскай дыяспары ўсклаў вянок да Польскага крыжа ў Курапатах, які ўвекавечвае памяць забітых палякаў, ахвяр савецкіх рэпрэсій.

Паводле прэс-службы пасольства Рэспублікі Польшча

Па Хатыні без акрэдытацыі

Экскурсаводам могуць забараніць вадзіць экскурсіі «не па сваіх тэмах», агучваюць плануемыя змены ў Міністэрстве спорту і турызму.

Напрыклад, здаў ты «Гомель — горад герой» і можаш праводзіць толькі гэтую экскурсію. Тэмы экскурсій нават будуць фіксавацца — на бэджы. Але гэта пакуль праект, які ўзгадняецца.

Калі праект прымуць, будучым экскурсаводам давядзецца абавязкова вывучыцца на курсах. Цяпер сертыфікат можна атрымаць і без курсаў: здаць іспыты экстэрнам, калі маеш профільную адукацыю.

Правілы вырашылі змяніць, бо былі скаргі на экскурсаводаў, паясніці «Еўрарадыё» ў Нацыянальным агенцтве па турызме, якое займаецца атэстацыяй. Але прыгадваюць толькі адну такую скаргу.

«Нядаўна паступіла скарга на аднаго экскурсавода, і мы анулявалі ёй сертыфікат, бо яна праводзіла экскурсію па Хатыні без акрэдытацыі», — прыгадваюць у агенцтве.

Новыя правілы ў агенцтве называюць «нармальнай еўрапейскай практыкай»: «Не будзе ніякай цэнзуры, калі экскурсавод прыходзіць на атэстацыю, ён можа падрыхтаваць любую экскурсію. Экскурсавод прыносіць свой тэкст і расказвае экскурсію камісіі, і яго атэстуюць, калі там няма заўваг. Тэмы, па якіх можна атэстоўвацца, таксама не абмежаваныя. Гэта нармальная практыка, у Еўропе ў людзей сур'ёзныя іспыты, каб стаць экскурсаводам», — дадаюць у Нацыянальным агенцтве па турызме.

Як высветліла «Еўрарадыё», у еўрапейскай Польшчы іспытаў на экскурсавода наогул няма — экскурсіі можа вадзіць кожны.

«У 2013 годзе адбыліся змены. Цяпер любы жадаючы можа праводзіць любыя экскурсіі. Няма органаў, якія б кантралявалі змест экскурсій і падрыхтоўку. Раней была ліцэнзія, там трэба было здаваць досыць складаны іспыт. Атэстацыя таксама была па пэўным горадзе», — апісвае экскурсавод Таццяна, якая водзіць турыстаў па Варшаве.

Такім чынам чыноўнікі апраўдваюць сваё існаванне, кажа Антон Астаповіч, старшыня Добраахвотнага таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры, які таксама водзіць экскурсіі і мае сертыфікат:

«Я прафесійны гісторык, займаюся этнаграфіяй, культуралагічнымі працэсамі, хто будзе візіраваць мае тэксты экскурсій, калі там няма кваліфікаваных супрацоўнікаў. Гэта знявага да нашага цэху, бо чыноўнікі загадзя лічаць сябе разумнейшымі. Атрымалі мы сертыфікаты — далей наша справа».

На сайце Нацыянальнага агенцтва па турызме знаходзім больш за тысячу атэставаных экскурсаводаў. Ва ўсіх пазначаныя тэмы, па якіх можна вадзіць экскурсіі.

Паводле Арцёма Мартыновіча, «Еўрарадыё»

Спыніць падтрымку БРСМ

Маладыя хрысціянскія дэмакраты абураныя апошнімі заявамі кіраўніцтва БРСМ, у тым ліку ў падтрымку прымусовага размеркавання, і патрабуюць забараніць дзейнасць арганізацыі ў межах навучальных установаў Беларусі.

БРСМ з'яўляецца не толькі манапалістам, але і ўсю сваю дзейнасць здзяйсняе за кошт падаткаплатнікаў. Пры гэтым лік ідзе на мільёны долараў (36,8 млн долараў за 2005–2011 гады). У сувязі з гэтым МХД патрабуе спыніць усялякую падтрымку дармаедаў з БРСМ, а ўсе вызваленыя грошы перадаць на падтрымку дзіцячых дамоў і сістэмы аховы здароўя для дзяцей і моладзі.

«Заявы Ігара Бузоўскага паказваюць прававое бязмежжа, у якім вольна пачуваюцца сучасныя нашчадкі злачыннага камсамолу. Яны не толькі не прыносяць карысць, але і за бюджэтныя грошы прывучаюць маладзёнаў да дармаедства, кар'ерызму. У той самы час сродкаў не хапае ў лякарнях, дзіцячых дамах, паліклініках, таму мы і патрабуем забраць фінансаванне ад БРСМ і накіраваць яго менавіта на падтрымку гэтых установаў», — заявіла лідар МХД Марына Хоміч.

Прэсавая служба БХД

ТЫДНЁВЫ АГЛЯД

Паціху прыціскае…

Сяргей САЛАЎЁЎ

Беларускі ўрад вельмі разлічваў, што за геапалітычныя перамогі ва ўрэгуляванні ўкраінскага крызісу Беларусі нешта абломіцца ад місіі МВФ. Аднак, як высветлілася, палітыка — палітыкай, а эканоміка — справа іншая.

Крыніц фінансавання ў Беларусі застаецца ўсё менш. Трэба на чымсьці зэканоміць. І віцэ-прэм'ер Анатоль Тозік знайшоў, на чым. Аказваецца, эканоміць можна на дзецях

МВФ гатовы абмяркоўваць з Беларуссю новую крэдытную праграму толькі ў выпадку гатоўнасці ўрада да рашучых крокаў па рэфармаванні эканомікі, заяву кіраўнік місіі МВФ у Беларусі Дэвід Хофман.

«Рашучыя крокі» павінны адбывацца ў самых набалелых месцах «беларускага эканамічнага цуду» — у сферы грашова-крэдытнай палітыкі, курсаўтварэнні, палітыцы заробкаў, дырэктыўным крэдытаванні эканомікі. Фонд выступае за скарачэнне аб'ёму фінансавання дзяржпраграм, ліквідацыю перакрыжаванага субсідавання і павышэнне асобных тарыфаў на жыллёва-камунальныя паслугі і транспарт да ўзроўню кампенсацыі выдаткаў да 2017 года. «Такія крокі павінны насіць комплексны характар, прычым асноўныя намаганні варта засярodзіць на пачатковым этапе», — падкрэсліў Хофман. І дадаў, што без уключэння ва ўрадавы план іншых мер дакумент не зможа істотным чынам паўплываць на стан беларускай эканомікі.

Карацей, прапануецца ліквідаваць усё, чым так ганарыцца «сацыяльная дзяржава»: нізкія тарыфы ЖКГ, дзяржпадтрымка вёскі і прамысловых прадпрыемстваў, рэгуляваны валютны курс, рост заробкаў і гэтак далей. Зразумела, кіраўніцтва Беларусі наўрад ці на гэта пойдзе, асабліва напярэдадні прэзідэнцкіх выбараў 2015 года. А значыць, грошай ад МВФ у хуткім часе нам не ўбачыць, як сваіх вушэй без люстэрка.

Дый не збіраемся мы выконваць гэтыя патрабаванні. Як толькі Хофман з'ехаў, на наступны ж дзень у Беларусі на 3,9% быў павышаны бюджэт пражытачнага мінімуму, а разам з ім на 1,9% павялічыўся мінімальны спажывецкі бюджэт. Гэта не вельмі паўплывае на заробак, але, тым не менш, крыху падвысіцца сацыяльная дапамога, якая разлічваецца менавіта з гэтых паказчыкаў. Вось табе і «рынкавыя адносіны з МВФ».

Расія таксама працягвае наводзіць парадак са сваім харчовым эмбарга. Расельгаснагляд паабяцаў увесці асаблівы кантроль за беларускімі прадпрыемствамі, якія пастаўляюць прадукцыю на расійскі рынак, паведаміў памочнік кіраўніка ведамства Аляксей Аляксеенка.

«Мы праводзім актыўны маніторынг рыбнай прадукцыі і надаем асаблівую ўвагу дробным прадпрыемствам, якія ў Расію рыбу раней не пастаўлялі. Наш досвед ужо паказаў, што такія прадпрыемствы часцей дапускаюць парушэнні. І, вядома ж, у першую чаргу будуць закрывацца пастаўкі з такіх прадпрыемстваў», — заявіў Аляксеенка.

Ён дадаў, што асаблівы кантроль Расельгаснагляду закране ўсе віды жывёльнай і раслiннай прадукцыі — малака, сыроў, гароднiны і садавіны. Па словах Аляксеенкі, пастаўшчыкоў, якія злоўжываюць сітуацыяй, можна злавіць не толькі на парушэнні ветэрынарных і санітарных правілаў, але і ўласна на рээкспарце. Ён заўважыў, што «адлоўліваць» патэнцыйныя партыі рээкспартнага або няякаснага тавару будуць як у Расіі, так і ў Беларусі.

У гэтай сувязі цікава, як гэта будзе адбывацца ў Беларусі. Бо Расельгаснагляд злавіў за руку ў парушэнні эмбарга не кага-небудзь, а тых, хто і абавязаны ў Беларусі выкананне гэтага эмбарга кантраляваць. А канкрэтна, Галоўную дзяржаўную інспекцыю па насенняводству, каранціну і ахове раслінаў Беларусі.

Схема была простая да прымітыўнасці. Партыя польскіх яблыкаў, каляровай капусты і таматаў у 20 тон па транзітным сертыфікаце Дзяржінспекцыі Беларусі ехала праз тэрыторыю Расіі ў Казахстан. Але да Казахстана не даязджала — машына разгружалася ў Расіі, затым вярталася ў Беларусь, запаўнялася аналагічным асартыментам і па тым жа сертыфікаце (!) зноў ішла ў напрамку Казахстана.

Расельгаснагляду ўдалося раскрыць гэтую схему дзякуючы адбітку пячаткі ўпраўлення ведамства па Цвярской і Пскоўскай абласцях на адваротным баку фітасанітарнага сертыфіката. «Гэта сведчыць аб тым, што першая партыя прадукцыі была разгружаная на тэрыторыі Расіі, пасля чаго аўтамашына вярнулася ў Польшчу за новай партыяй «транзітнага грузу», — пракаментавалі ў службе. А наша Дзяржінспекцыя па фітасанітарным кантролі, аказваецца, проста заплюшчвала вочы на тое, хто, што, куды і па якіх дакументах вязе.

Карацей, крыніцаў фінансавання ў Беларусі застаецца ўсё менш і менш. Трэба на чымсьці зэканоміць. І наш «самы сацыяльны» віцэ-прэм'ер Анатоль Тозік знайшоў, на чым. Аказваецца, зэканоміць можна на дзецях.

На пасяджэнні Прэзідыума Саўміна чыноўнік распавёў, што каля 25 тысяч шасцігодак замест таго, каб пайсці ў школу, застаюцца ў дзіцячых садках. «Бюджэту гэта абыходзіцца амаль у паўтрыльёна рублёў», — адзначыў ён. Акрамя таго, чыноўніка турбуе, што «ўсё больш маці аддаюць у дзіцячыя сады дзяцей ва ўзросце да 3 гадоў, самі ж пры гэтым застаюцца дома». «Гэта яшчэ адзін канал, праз які бюджэтныя сродкі сыходзяць неапраўдана: дзяржава аплачвае маці і дапамогу па догляду за дзіцем, і яго ўтрыманне ў дзіцячым садзе».

Дзівак у нас у віцэ-прэм'ер! Калі маці пойдзе працаваць, дык дзяржава павінная будзе плаціць не толькі дапамогу на дзіцё і за дзіцячы садок, а яшчэ і заробак гэтай маці. Дзе ж тут эканомія? Спрэс выдаткі! Акрамя таго, Тозік, «канешне ж» і «як заўсёды» не распавёў, што рабіць з гэтымі шасцігодкамі ў дзіцячым садку, асабліва калі шэсць гадоў дзіцяці спаўняецца, напрыклад, узімку — на вуліцу выкідаць да пачатку навучальнага года ці што?

Увогуле, гэтага дзяржчыноўніка трэба праверыць на адэкватнасць. Спачатку ён прапануе штрафаваць бацькоў, чые дзеці па непаважлівых прычынах прапускаюць дзіцячы садок, а зараз, аказваецца, дзяцей трэба з садка выкідваць. Раздвоенне асобы тут навідавоку, ці не так?

ФІГУРЫ ТЫДНЯ

Мікалай Ладуцька

Пасля нарады ў Лукашэнкі ўсе раптам прыняліся лавіць лайдакоў. Не стаў выключэннем і мэр Мінска.

«Пасля нарады ў кіраўніка дзяржавы, дзе абмеркавалі пытанні выкаранення ўтрыманства і дармаедства, у Мінску на 0,7% павялічылася колькасць зваротаў гараджан па пытаннях працаўладкавання. А тэлефоны аддзелаў працаўладкавання працуюць у рэжыме гарачых ліній. Мінчане сталі больш актыўна цікавіцца, як зарэгістравацца ў якасці беспрацоўных», — паведаміла на нарадзе ў Мінгарвыканкаме старшыня камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Жанна Рамановіч.

Ладуцька адразу ж усім знайшоў працу. Старшыня Мінгарвыканкама лічыць, што непрацаўладкаваных грамадзян неабходна больш актыўна прыцягваць да працы па ўборцы тэрыторыі горада.

Між тым, тая ж Рамановіч паведаміла, што ў базе дадзеных службы занятасці горада каля 19 тысяч вакансій, 73% з якіх — па рабочых спецыяльнасцях. Найбольшую патрэбу ў кадрах адчуваюць будаўнічая галіна (каля 25% вакансій) і прамысловасць (да 21%). Акрамя таго, у сталіцы сярэдняя намінальная зарплата па выніках 9 месяцаў бягучага года склала 7,8 мільёна рублёў, у тым ліку за верасень — 8,1 мільёна.

Няўжо на заробак у 800 долараў ніхто не хоча ісці працаваць? Хутчэй за ўсё, гэтыя лічбы «дутыя». «Добраўпарадкаваннем горада» Ладуцька забівае адразу трох вушастых жывёлінак: нізкааплатнай працай «збівае» высокі сярэдні заробак па сталіцы, «змагаецца з беспрацоўем», якога і так няма (паглядзіце на колькасць вакансій), дый горад рыхтуе да зімы.

Васіль Парфянкоў

Палітвязень усталяваў своеасаблівы «рэкорд» горацкай калоніі, дзе ён знаходзіцца зараз.

Васіль Парфянкоў выйшаў з чарговага карцэра, дзе правёў 10 сутак, пра што і напісаў у лісце да сяброўкі Вольгі Нікалайчык.

У карцэры ад няма чаго рабіць Парфянкоў заняўся статыстыкай. Ён падлічыў, што з 253 дзён, якія ён на той момант прабыў у горацкай калоніі, 226 дзён ён знаходзіўся ў адзіночнай камеры: альбо ў карцэры, альбо ў памяшканні камернага тыпу. То бок, у 90% тэрміну ён правёў у «адзіночцы».

«Напісаў, што з нецярпеннем чакае вызвалення. На той момант яму заставалася сядзець 45 дзён. Настрой у яго бадзёры, трымаецца», — распавяла Вольга Нікалайчык.

5 снежня 2013 года суд Першамайскага раёна Мінска пакараў палітвязня Васіля Парфянкова годам зняволення ва ўмовах калоніі строгага рэжыму за парушэнне правілаў прэвентыўнага нагляду. У 2011 годзе Парфянкоў быў асуджаны ў межах крымінальнай справы аб «масавых беспарадках» у Мінску 19 снежня 2010 года. Яго прысудзілі да чатырох гадоў пазбаўлення волі, але ў жніўні таго ж года асуджаны выйшаў на волю на падставе ўказа Лукашэнкі аб памілаванні. Пасля гэтага былы палітвязень неаднаразова падвяргаўся пераследам з боку ўладаў, арыштоўваўся за акцыі салідарнасці з палітвязнямі.

Віталь Радзівонаў

Нападаючы БАТЭ, нягледзячы на апошнія паразы каманды, працягнуў кантракт з барысаўскім клубам.

Тэрмін новага пагаднення футбаліста з БАТЭ пакуль не называецца, піша «Прессбол».

Віталь Радзівонаў далучыўся да клубу ў пачатку 2006 года і толькі ў першай палове 2009 года кароткачасова пагуляў на правах арэнды за нямецкі «Фрайбург», які тады выступаў у другой Бундэслізе.

За час, праведзены ў складзе «жоўта-сініх», Радзівонаў стаў васьміразовым чэмпіёнам Беларусі, двойчы выйграваў Кубак краіны і тройчы — Суперкубак, шэсць разоў удзельнічаў у групавых стадыях Лігі чэмпіёнаў і Лігі Еўропы.

У дадатак Віталь валодае некалькімі індывідуальнымі рэкордамі: з'яўляецца лепшым бамбардзірам у гісторыі БАТЭ (118 галоў), а таксама лепшым беларускім снайперам у еўракубках (19). Усяго на дадзены момант Радзівонаў правёў у форме барысаўчан 307 афіцыйных матчаў.

Разбураныя дамы ў Пясках

Зміцер Галко даследуе пасёлак Пяскі

Баявая пазіцыя

«Правы сектар»:

Зміцер ГАЛКО

Апісваючы вайну ва Украіне, было б няправільна абмінуць увагай галоўную страшылку расійскай прапаганды — «Правы сектар». Бо менавіта ад яго прыходу нібыта абаранілі Крым, а зараз Данбас. Супраць яго ў РФ распачатая крымінальная справа за «генацыд рускамоўнага насельніцтва Данецкай і Луганскай абласцей».

У Расії часта рабілі выгляд, што ваююць не з украінскім народам, а з гэтай — надзвычай небяспечнай, ледзь не пагрозай для ўсяго чалавецтва, — палітычнай арганізацыяй. Ідэолаг «Наваросіі» Сяргей Кургінян з пенай у рота неяк галасіў: «Я прашу, я малю бандэраўскае кіраўніцтва пасладзь наперад для высвятлення адносін «Правы сектар». Мы чакаем вас. Вы хаваецеся за спіны нармальных салдат, якіх апалчэнцы не жадаюць забіваць».

Вось куля праляцела — і ага

Хаваюцца за чые-небудзь спіны? Нічога падобнага. Байцы Добраахвотніцкага ўкраінскага корпусу (ДУК) «Правы сектар» знаходзяцца, напрыклад, у самай гарачай кропцы данбаскага фронту — Данецкім аэрапорце і прылеглым да яго паселішчы Пяскі. І, дарэчы, за апошнюю ратацыю ў «Правага сектара» тут не было ніводнага забітага.

У мяне, як у чалавека, які правёў тры ночы ў Пясках, гэты факт выклікае вялікае здзіўленне. Бо калі мне два дні запар казалі, што транспарту адсюль не будзе, уяўляючы наступны дзень, я загадзя сябе хаваў. Мне падавалася, што пры такой шчыльнасці і частаце абстрэлаў выжыць проста немагчыма. У падвале ж не праседзіш увесь час, хаця б па малой патрэбе ды выберашся. Толькі ты выбраўся, расшпіліў рэмень і гузікі, ужо нешта бабухае, свішча або стракоча. Імчышся назад, спатыкаючыся, зашпільваючы на хаду ўсе свае рамяні і гузікі. Тую сваю патрэбу не справіўшы. Адзін раз не справіш, другі, на трэці ж падумаеш: «Ды гары яно гарам!» Устанеш цвёрда, ногі шырока расставіўшы, павольна расшпілішся і зробіш тое, што збіраўся, глядзячы сурова і непахісна ў той бок, адкуль страляюць.

Тое ж самае, калі захочаш раптам перакусіць. Двойчы я ўцякаў у падвал: адзін раз з талеркай і лыжкай, другі — з талеркай, лыжкай і двума пакуначкамі локшыны хуткага прыгатавання. (Хлопцы смяяліся: «Глядзі-тка, беларусы свайго не ўпусцяць!») На трэці, заліўшы ў кухні локшыну кіпенем падчас зацішша, ужо не пабег, калі зноў пачалі шмаляць. Сеў і са смакам паснедаў, як тыя мушкецёры ў бастыёне Сэн-Жэрвэ. Сняданак пад кулямі? Хай усе варожыя артылерысты, мінамётчыкі і снайперы падавяцца. Ну а потым і выкурыць цыгарэтку захочацца не похапкам, у медытатыўным рэжыме. Нарэшце табе надакучыць цягаць на сабе паўсюль бронекамізэльку і каску...

Унутраны настрой — важная рэч. І страх, калі ён панічны, не працуе на самазахаванне, а наадварот. Але ж я далёкі ад думкі, што ўнутраны настрой можа кіраваць рэчаіснасцю настолькі, каб змяняць траекторыі куль і аскепкаў, якія лётаюць вакол у пошуках мякчэйшага цела. Тут, у Пясках, два салдаты калісьці загінулі, перакурваючы на лаўцы без бронекамізэлек і касак. «Вось куля праляцела — і ага», як у той песні спяваецца.

Выжыць і перамагчы

Чаму ж у «правасекаў» параўнальна невысокія страты? На першы погляд, мусіла быць наадварот. Кампанія ў ДУК «Правы сектар» сабралася вельмі стракатая, але ўсе хлопцы з непалахлівых, часцяком нават празмерна абыякавыя да небяспекі. Такія, каму прыгінацца і хавацца ўнутраны стрыжань перашкаджае. Звыклыя ў поўны рост стаяць. Добрая якасць для таго, каб гераічна загінуць. Не самая лепшая, каб выжываць і перамагаць.

У «Правым сектары» не апяваюць смерць, не заклікаюць сказаць ёй «так!». Тут ставяць задачу выжыць, каб перамагчы.

«Вайна не можа проста скончыцца. Яе можна або прайграць, або выйграць. Натуральна, мы збіраемся яе выйграць. Не столькі геройствам, колькі цвярозай ацэнкай сітуацыі, уважлівасцю і ўпартасцю», — кажа Чорны, камандзір 5-га асобнага батальёну ДУК «Правы сектар», адзін са стваральнікаў «кібаргаў».

Справа — пачатковец, першы дзень як з базы прыехаў, злева — мацёры кібарг, нядаўна з аэрапорта. Ён мне казаў: «Навошта табе каска і бронік? Яны табе ўсё роўна не дапамогуць». Пяскі. Кастрычнік, 2014 год

Асоба легендарная — ён сам здабыў сабе танк у баі пад аэрапортам. Сустрэўся я з ім цалкам выпадкова — Чорны ніяк не вылучаўся ў групе розных людзей каля штабу, шараговых салдатаў і валанцёраў, проста ў нейкі момант падключыўся да размовы. Потым ён патлумачыў, што гэта прынцыпова — не адасабляцца, падкрэсліваючы сваю «камандзірскасць».

«Увогуле, камандзір — тады добры камандзір, калі ён камандуе "за мной!", а не "наперад!". Для гэтага трэба не шчокі надзімаць і казырыцца, а быць адным з салдатаў», — гаворыць камбат.

Апроч таго, тут змаглі справіцца з п'янствам, якое на гэтай (і не толькі на гэтай) вайне прывяло да шматлікіх трагедыяў. А ў Пясках камандзір роты Серко яшчэ і загадвае байцам піць малако, каб не хварэлі.

«Я адмаўляюся выконваць злачынныя загады! Бо закалябаўся ўжо вугаль піць пасля вашага малака», — жартам абураецца адзін з байцоў, але кубачак сабе налівае.

Мяне ж Серко ледзь не выселіў з падвалу, самага бяспечнага месца ў Пясках, наверх, пад кулі і «Грады»: «Бо храпеш як трактар. Дзесяць байцоў не высыпаюцца. А ім да куляў суткі ў нарадзе ўхіляцца».

На маіх вачах у Чорнага тройчы з агеньчыкам у вачах прасіліся ў аэрапорт. Адзін ажно падскокваў на месцы, так яму карцела хутчэй патрапіць у самую гарачую кропку. Чорны ўсім адмовіў. Пытаюся — чаму?

«Яны проста страцілі інстынкт самазахавання. Не разумеюць, куды просяцца. Мне там імпульсіўныя героі без патрэбы. Патрэбныя флегматыкі, якія будуць бясстрасна абкопвацца, умацоўвацца, трымаць пазіцыю. Ці ўзяць, напрыклад, таго хлопца, што прасіў прывезці ў аэрапорт групу з Харкава на пару дзён — абстраляцца. З глузду з'ехаў ці што? Знайшоў стрэльбішча. Такія турысты — гэта адразу двухсотыя», — кажа камбат.

На прагулку ў лепшы свет

Атрымаў адлуп і я, толькі ад іншага камандзіра, з дзіўным пазыўным «Багема», у мірным жыцці — рэжысёра дзіцячага тэатра. Цяпер ён кібарг кібаргам.

«А дзе ваша бронекамізэлька, каска? Вы на прагулку ў лепшы свет мо сабраліся? Не з намі, калі ласка. Што гэта за безадказнасць такая?!» — накінуўся ён на мяне на базе перад адпраўкай у Пяскі.

Я і раней бываў у вельмі небяспечных месцах і сітуацыях, але бронекамізэльку і каску ніколі не апранаў. Мабыць, у цывільным чалавек падсвядома адчувае сябе па-за вайной і небяспекай. А ў касцы і бронекамізэльцы ты ўжо як быццам робішся яе часткай, трапляеш на мушку.

Калі мяне апранулі ў бронекамізэльку і каску, я адчуў сябе няўтульна. Дакладней, як герой фільма «Валасы» — хіпі Джордж Бергер, калі ён пастрыгся, пераапрануўся ў форму вайскоўца і пайшоў на ваенную базу, каб падмяніць сябра, Клода Букоўскі, даць яму магчымасць сустрэцца з каханай. І там яго забіраюць па трывозе ў самалёт, які адпраўляецца ў В'етнам. Джордж маршыруе ў калоне салдатаў і спявае, прыцікаючы руку да сэрца: «Я веру ў Бога, і веру, што Бог верыць у Клода. А гэта я. Не, гэта ён. Гэта я. Не, гэта ён...»

Нешта такое, кшталту «гэта не я, мяне тут няма», мармытаў я пра сябе, калі мы імчаліся ў камандзірскай машыне апошнія некалькі дзясяткаў кіламетраў да Пяскоў. Усе размовы змоўклі, толькі вецер свішча ў адчыненыя вокны, машына ашчацінілася выстаўленымі вонкі аўтаматамі. Абапал дарогі скалечаныя снарадамі дрэвы, спаленыя машыны, падбіты танк... І ты ў гэтых дэкарацыях — як нягеглая рухомая мішэнь.

«Калі машыну атакуюць, адчыняеце дзверы, вывальваецеся, толькі глядзіце, каб не галавой аб асфальт, хаваецеся за заднім колам і слухаеце каманды», — тлумачыць мне баец з пазыўным «Майсей», з якім мы разам ехалі з Крывога Рогу, і ягоныя словы аддаюцца гулкім рэхам у маіх вушах.

Пазней, калі мы ехалі праз вёску Краснае, дзе нарадзіўся Сяргей Пракоф'еў, Майсей разрадзіў абстаноўку, спытаўшыся, хто гэта такі — Пракоф'еў. Яму

Тая дарога да аэрапорта, па якой 500 метраў да ўзлётнай паласы

Разбураныя дамы ў Пясках

Бранябойная куля, якая заляцела ў пакой у нашым доме ў Пясках

выжыць і перамагчы

наспявалі мелодыю «Танец рыцараў»: "Туру-ту-ту туру-ту-ту туру-ту-тум-тум».

«Ха-ха, выбачайце, у мяне жыццё няпростае было. Але, бачыце, гэта я ведаю. Значыць, музыку ён пісаў? А песні не пісаў? Ну, я зразумеў. Напіша музыку, а потым вы спявайце, як сабе хочаце. І як яго толькі занесла сюды, у зону АТА, Пракоф'ева таго», — смяецца Майсей.

Раптам на дарогу, адлучыўшыся ад падгулялай кампаніі, выходзіць маладая жанчына, растаўляючы рукі ў бакі, каб спыніць нашу машыну. Усе нервуюцца, перасмыкваюць затворы, спрачаюцца, ці варта спыняцца. Багема, які сядзіць за стырном, вырашае спыніцца. Майсей шыпіць, што гэта вар'яцтва, тут можа быць пастка.

«Хлопчыкі, вы на фронт? Я, гэта, проста хацела вам сказаць, што я за Украіну, вось», — гаворыць жанчына. Усе з палёгкай уздыхаюць, скорагаворкай прамаўляць: «Добра, добра». Хутка рухаемся далей.

Былы пасёлак

Пяскі — гэта былы пасёлак, у якім, згодна з перапісам 2001 года, пражывала дзве тысячы з гакам чалавек. Перад пачаткам вайны, мабыць, іх было значна болей, паколькі тут актыўна сяліліся прадстаўнікі данецкай эліты. Тут ёсць звычайныя вясковыя хаты, некалькі кварталаў тыпавой забудовы з трохпавярховікаў, а ёсць катэджная частка з вельмі дарагімі дамамі. Дзіўна, але катэджы, на першы погляд, ад абстрэлаў сепаратыстаў пацярпелі найменей.

«Былы», бо цяпер месцам для пражывання людзей пасёлак Пяскі не назавеш. Гэта — поле бою, на якім вымушаны заставацца людзі. Без газу, святла, працы і ўсяго іншага, што мы ўспрымаем як неад'емную частку цывілізаванага жыцця. На свой страх і рызыку адна жанчына трымае краму ў сваёй кватэры, куды прыходзяць атаварыцца мясцовыя жыхары і байцы.

У мяне было ўсяго некалькі гадзін зацішша, каб даследаваць пасёлак. Недзе пісалі, быццам тут засталося трое чалавек. Я бачыў колькі дзясяткаў, хлопцы кажуць пра сотню-другую жыхароў. У асноўным гэта або самотныя старыя, або людзі, якія апякуюцца ляжачымі старымі. Аднак ёсць і сям'я з малымі дзецьмі. Яны кажуць, што пры Януковічы іх унеслі ў «расстрэльны спіс», бо яны актыўна змагаліся супраць мясцовай «эліты», дык цяпер ім тут нават спакайней, нягледзячы на пастаянныя абстрэлы.

Хто з мясцовых жыве бліжэй да месцаў размяшчэння байцоў, даўно з імі наладзілі стасункі, прыходзяць па дапамогу. Як тая сям'я з дзецьмі — па прадукты, сродкі гігіены ды іншае. Ці дзядуля, які на сваёй вуліцы застаўся адзін. Яна пастаянна абстрэльваецца, яго было раніла, ён прыйшоў і папрасіў зрабіць яму перавязку. Усе яны пытаюцца: «Калі вы тую навалач нарэшце прагоніце?»

Тыя, хто жыве далей, ставяцца насцярожана. Група жанчынаў з дэманстратыўнай бадзёрасцю павіталася пры сустрэчы з намі: «Слава Украіне!» У адной з іх быў цэлафанавы пакет яшчэ з мінулага жыцця з надпісам «Януковіч — наш прэзідэнт!». Баец, з якім мы разам гулялі, звярнуў маю ўвагу, усміхнуўся, я хацеў быў сфатаграфаваць жанчыну з тым пакетам. Дык яна спужалася, пачала апраўдвацца, маўляў, не пабачыла надпіс, проста кінула аб'едкі для сабак у першы-лепшы пакет, але гэта нічога не значыць.

«Слухай, мне ажно няёмка стала, лепей бы я не заўважаў таго пакету», — шапнуў мне баец, змяніўшыся ў твары, і пачаў запэўніваць жанчыну, што нам няма ніякай справы да таго, што ў яе там на пакеце напісана. Яна, сама ўжо немаладая, застаецца з 80-гадовай ляжачай маці ў адным з трохпавярховікаў. Ехаць няма куды і няма як. Прыцягнула ў дом печку, топіць трэскамі.

У катэджным пасёлку ёсць дом, які хлопцы паміж сабой называюць «модны». Вельмі дарагі, але даволі густоўна зроблены. Там унутры шмат такіх сіне-белых пакетаў з мінулага жыцця. Мабыць, гаспадар «моднага дому» адорваў суседзяў тымі пакетамі.

Байцы размяшчаюцца ў кінутых дамах, але іхныя баявыя пазіцыі знаходзяцца на ўскраінах пасёлку, далёка ад жылля. Пры гэтым пасёлак абстрэльваецца ўвесь. З кожным днём ацалелых дамоў застаецца ўсё меней. Падчас майго знаходжання ў пасёлку пад абстрэлам загінуў мясцовы жыхар.

Беспрытульных сабак у Пясках значна болей, чым людзей. Камбат Чорны казаў, што адсюль яны бегаюць пад'есці ў аэрапорт. Так, трупнае мяса. Пры магчымасці іх тады адстрэльваюць.

«Я паважаю ворага, пагатоў загінулага ворага. Дый сабаку, які пакаштаваў чалавечыны, проста небяспечна пакідаць у жывых», — тлумачыць ён.

Ад «кібаргаў» будуць разбягацца хто куды

Пяскі — гэта дарога на аэрапорт, адзіны канал забеспячэння ягоных абаронцаў. З пасёлку ўсяго якіх-небудзь 500 метраў да ўзлётнай паласы. Адсюль жа вядзецца артылерыйская падтрымка «кібаргаў». Можна сказаць, што ў вайсковым сэнсе Пяскі складаюць з аэрапортам адно цэлае.

Не ўсе разумеюць, дзеля чаго вядуцца такія бязлітасныя баі за ўжо разбіты ў хлам аэрапорт. Ці не прасцей было б адтуль адыйсці, падарваўшы ўзлётную паласу? Каб пазбегнуць магчымага «катла» (Ілавайск яшчэ ўсім вельмі баліць).

«Па-першае, ён мае вайскова-стратэгічнае значэнне. Гэта неацэнная вышыня для будучага вызвалення Данецка. Я вельмі спадзяюся, што аднойчы з'явіцца палітычная воля на тое, каб яго распачаць. На мой погляд, магчымасці ў нас для гэтага ёсць. Каб узяць гэтую вышыню, адкуль выдатна можна здзяйсняць артылерыйскую падтрымку наступу, праціўніку спатрэбіцца кінуць туды сілы, якія ў дзесяць разоў пераўзыходзяць нашы. Па-другое, сімвалічнае значэнне. Калі б не геraічная абарона аэрапорта, Ілавайскі кацёл ды іншыя катастрафічныя паразы не далі б нам ачуняць. Яны б дэмаралізавалі і байцоў, і народ. Цяпер жа ў нас з'явіўся свой гонар — «кібаргі». Калі стане вядома, што дзе-небудзь у атаку пайшлі кібаргі, ворагі проста разбягуцца хто куды. Нарэшце, аэрапорт выкоўвае па-сапраўднаму баяздольнае вайсковае падраздзяленне, якое можа стаць у будучыні ўкраінскім спецназам», — гаворыць Чорны, камандзір 5-га асобнага батальёна ДУК «Правы сектар».

Яны трымаюць «Неба» і «Зямлю»

У мяне няма жалезабетонных палітычных поглядаў, любы артадаксальны прыхільнік якой-небудзь ідэалогіі адмовіцца прызнаць мяне аднадумцам. Але тыя, хто ёсць, вельмі далёкія ад поглядаў правага спектру, не кажучы ўжо аб ультраправым. На фашызм у мяне моцная алергія, і я, як любы алергік, востра адчуваю прысутнасць свайго алергену. Калі б «Правы сектар» хаця б напалову адпавядаў створанаму расійскай прапагандай вобразу, я б не тое што некалькі дзён, некалькі гадзін не вытрымаў бы ў яго гушчы.

Калі пад «фашыстам» мецьна ўвазе не проста каго-небудзь, хто нам вельмі не падабаецца, а прыхільніка пэўнай палітычнай ідэалогіі, ён жа мусіць сваю прыхільнасць неяк праяўляць? Так ці іначай з яго мусіць вылезці гнілое нутро — у першую чаргу жаданне расправіцца нарэшце з якой-небудзь нацмешасцю, пасля чаго жыццё мае наладзіцца. Ён павінен дэманстраваць і ахоўваць нацыянальную чысціню.

Трэба сказаць, да «Правага сектара» я патрапіў выпадкова. Вечарам заўважыў у стужцы фэйсбука запіс свайго знаёмага валанцёра, што нехта збіраецца ехаць з Крывога Рогу ў Пяскі і аэрапорт, папрасіў іх кантакты, перакінуўся слоўцам, а ў пяць гадзін раніцы ўжо сядзеў у машыне з трыма крыварожцамі, адной жанчынай і двума мужчынамі. Жанчына — каталічка з польскімі каранямі. Адзін з мужчынаў — з габрэйскімі каранямі і шматлікімі сябрамі сярод сванаў, бо сванкай была яго першая жонка. Другі — з высмажаным, але вясёлым тварам пралетара, у якога, паводле Маркса, няма айчыны. Мы выехалі пад каталіцкую малітву, ехалі пад грузінскія і габрэйскія песні, а таксама пад кароткія і важкія заўвагі чалавека, які двума нагамі стаіць на зямлі. Усе трое размаўлялі на рускай мове.

Калі б на адной з заправак па дарозе вайсковец не спытаў у маіх спадарожнікаў, з якога яны падраздзялення, і яны б не сказалі, што з «Правага сектару», я б да канца дарогі мог не здагадацца, што яны маюць да яго нейкае дачыненне.

Што аб'ядноўвала іх траіх? Толькі адно — жаданне спыніць знешняга ворага, а з часам перамагчы ўнутранага. І гэта зусім не «рускамоўнае насельніцтва Данецкай і Луганскай абласцей», а карумпаванае чыноўніцтва, якое разглядае Украіну ў якасці сваёй кармавой базы.

Ядвіга, тая самая жанчына з польскімі каранямі, у мінулым служыла ў войску, потым працавала аператыўным работнікам, напярэдадні Майдану збіралася эміграваць, бо лічыла, што Украіну ўжо нічога не ўратуе — яе дашчэнту выгрызе знутры карумпаваны чыноўнік. Майдан змяніў яе планы, бо з'явілася надзея, што весці рэй у краіне нарэшце пачнуць патрыёты, людзі з дзяржаўным, а не тарбахвацкім мысленнем.

Пазнейшае знаёмства з некалькімі дзясяткамі байцоў пацвердзіла абсурднасць абвінавачвання «Правага сектару» ў жаданні здзейсніць «генацыд рускамоўнага насельніцтва Данецкай і Луганскай абласцей». Хаця б таму, што пераважная большасць байцоў самі былі рускамоўнымі (часам я заставаўся адзіным у кампаніі, хто размаўляў па-ўкраінску), а некаторыя — жыхарамі тых самых шматпакутных абласцей. Што да абласцей, «Правы сектар» аказаўся зусім не партыяй заходніх рэгіёнаў, суадносіны выхадцаў адтуль там прыкладна такія самыя, як у цэлым па Украіне. Прычым заходнікі скардзіліся мне на «куркульскае» мысленне сваіх землякоў, якія не разумеюць, што яны забылі на Данбасе. Маўляў, не да нас жа бяда прыйшла, чаго табе немаведама куды цягнуцца.

Баец з пазыўным «Ксёндз», вясковец, які ў Пясках знайшоў кінутую карову і далучыў яе да вайсковай гаспадаркі, на гэта адказваў вельмі проста, з гумарам: «Гэта што ж, прыйдзе да нас вось такі самы «шчыры бандэравец», як я, і кароўку маю забярэ? Не, дружа, не трэба».

Забаўна, але сярод заходнікаў, якія трапляліся мне ў «Правым сектары», якраз было шмат такіх, хто прыйшоў абараніць «сваю кароўку». У той час як ідэйных, якія мыслілі ў катэгорыях дасягнення да ладу кіраўніцтва краінай, болей сустракалася сярод жыхароў іншых рэгіёнаў.

Як на мой погляд, «Правы сектар» — гэта нешта кшталту адрэналіну, які выпрацаваў грамадскі арганізм у патрэбны момант. Пры ўмове, калі цяперашнія ўлады зробяць сапраўдную працу над памылкамі сваіх папярэднікаў, узровень адрэналіну заканамерна знізіцца.

А пакуль тое, яны трымаюць «Неба» і «Зямлю» (умоўнае пазначэнне ў перамовах па рацыі двух баявых пазіцый) у Пясках і гартуюць сталь у Данецкім аэрапорце.

«Мы точно знаем, что такое страх.
Мы знаем вкус земли, наш вечный спутник — холод.
Мы потерялись в днях и вечерах,
И перестали различать, кто стар из нас, кто молод.
Наш окоп — наша крепость и наш гроб.
Но мы пришли сюда не погибать, а выжить...»

Гэта верш байца з пазыўным «Сатыр», які сказаў пра сябе: «Бацька ў мяне рускі, маці з Луганску, а я першы ў нашым родзе бандэравец».

а | Азбука паліталогіі

Сяргей НІКАЛЮК

Ода «Да сумленнасці» (фрагмент 5-й сімфоніі)

Сацыяльныя канфлікты непераадольныя. Максімум, на што можна разлічваць, — на зніжэнне іх вастрыні.

18 лютага 1911 года ў даліне ракі Мургаб, у цэнтральнай частцы Паміра, сышоў апоўзень, што перагарадзіў раку. У выніку ўтварылася плаціна вышынёй больш за 500 метраў. Так паўстала Сарэзскае возера з аб'ёмам вады каля 17 кубічных кіламетраў.

Ужо першыя даследчыкі прыроднай катастрофы адзначылі патэнцыйную пагрозу, якая навісла над землямі, што знаходзіліся ніжэй плаціны. Паводле сучасных разлікаў, у выпадку яе прарыву, горад Маскоўскі, што знаходзіцца ніжэй па рацэ на 450 кіламетраў, захлісне хваля вышынёй больш за 50 метраў. Горад Тэрмез, на адлегласці 1050 кіламетраў, накрые хваля вышынёй больш за пяць метраў. У выніку зона зямель, што арашаюцца ў басейне Амудар'і, будзе знішчаная.

Ад Паміра нас аддзяляюць тысячы кіламетраў, тым не менш аналагічная пагроза навісла і над Беларуссю, бо ў нас маецца сваё Сарэзскае возера — гэта ўсім нам добра знаёмая беларуская мадэль.

У першую чаргу маю на ўвазе яе палітычны складнік, дакладней, яго адсутнасць. Палітыка, як я ўжо неаднаразова адзначаў, — гэта механізм узгаднення інтарэсаў розных груп грамадства. У беларускай мадэлі такі механізм адсутнічае ўжо хаця б таму, што на дзяржаўным узроўні не прызнаецца наяўнасць у грамадстве разнастайнасці інтарэсаў.

Звернемся да кастрычніцкага інтэрв'ю адзінага палітыка (АП) тэлеканалу «Euronews»: *«Если политики, группы политические в Украине и партии ввяжутся в длительный процесс переговоров, согласований, с целью баланса какого-то, то это — очередной развал Украины. Сегодня нужны конкретные действия конкретной, может быть, даже личности или определенной группы единомышленников исключительно в интересах украинского народа. Если народ хочет так — значит, это цель. И надо делать всё, чтобы этой цели достичь»*.

Канкрэтныя дзеянні неабходныя не толькі сёння. Яны неабходныя заўсёды. Вось толькі чаго хоча ўкраінскі народ? Адкрываю кнігу выдатнага расійскага палітолага Уладзіміра Пастухова «Украінская рэвалюцыя і руская контррэвалюцыя. Кіеўскі дзённік, чэрвень 2009 — чэрвень 2014»: «Канстытуцыйны крызіс наспяваў на Украіне з моманту стварэння самастойнай дзяржаўнасці і звязаны з няздольнасцю дзяржавы даць рады разнастайнасці культур, што складаюць украінскае грамадства».

Гэту разнастайнасць мы і назіраем. Пра яе наяўнасць спецыялісты ведалі заўсёды, але сёння «здабыткам публікі стала тое, што раней было схавана пад пластом паўсядзённай палітычнай мітусні».

Канфлікты непераадольныя

Што прапануе АП свайму калегу Пятру Парашэнку? Па-першае, *«смести все олигархические кланы»*. Па-другое, *«собрать их* (сілавыя структуры) *вокруг себя и смотреть, чтобы тебя не убрали, не пристрелили, прежде чем ты их соберешь»*. Па-трэцяе, *«поднять народ, чтобы он тебя поддержал»*.

Перад намі план па стварэнні Сарэзскага возера ў краіне з насельніцтвам 45,5 мільёна чалавек (у басейне Амудар'і, між іншым, пражывае каля 6 мільёнаў). На думку АП, *«любой политик в Украине знает, чего хочет украинский народ»*. Свае веды ён афармляе ў выглядзе перадвыбарных абяцанняў, але, калі прыходзіць у парламент, дзейнічае ў інтарэсах алігархаў. Адсюль пункт першы ў спісе прапаноў АП.

У расколатым грамадстве спробы *«поднять народ»* узмацняюць сацыяльную палярызацыю, што не згладжвае, а, наадварот, абвастрае ўнутраныя канфлікты. З дапамогай сілавых структур, сабраных *«вокруг себя»*, канфлікты можна загнаць углыб, але вырашыць іх нельга.

Сацыяльныя канфлікты, згодна класіку навуковай канфлікталогіі Ральфу Дарэндорфу, непераадольныя. Максімум, на што можна разлічваць, — на зніжэнне іх вастрыні. Але канфлікты — гэта наша свабода. Для тых, хто спазнаў плод з дрэва пазнання, рай згублены, таму «адзін раз пачаўшы з падаўлення розуму і ісціны, мы абавязкова заканчваем самым бязлітасным і жорсткім разбурэннем усяго чалавечага».

Палітыка і з'яўляецца тым механізмам, з дапамогай якога ўдаецца знізіць вастрыню канфліктаў да прымальнага ўзроўню, не пазбаўляючы пры гэтым канфліктых іх творчага складніку. Што да сілавых структур, дык у лепшым выпадку яны здольныя згуляць ролю плаціны на Сарэзскім возеры. Але чым надзейней выглядае сёння плаціна, тым маштабнейшымі апынуцца наступствы ад яе прарыву ў будучыні.

Дэмакратыя, аднак

Праблема Сарэзскага возера мае рашэнне. Неабходна арганізаваць кіраванае скідванне вады. Аналагічная задача ў палітыцы вырашаецца з дапамогай выбараў, у працэсе якіх фармуюцца інстытуты, адказныя за ўзгадненне грамадскіх інтарэсаў. Але тое, што ў Беларусі прынята называць выбарамі, служыць для дасягнення прынцыпова іншай мэты.

Любы палітык ведае, чаго хоча народ. Вось такое ўяўленне ў АП пра палітыку і палітыкаў. Карэннае ж адрозненне Беларусі ад Украіны палягае ў наяўнасці ў рэспубліцы-партызанцы толькі аднаго палітыка. Таму выбары ў Беларусі — гэта іспыт. Раз у пяць гадоў ва ўрачыстай абстаноўцы АП здае яго народу.

Але гэта своеасаблівы іспыт. Уявіце сабе студэнта, які замест адказаў на пытанні паведамляе экзаменатару, што ён змог вывучыць, а што не змог, абяцаючы пры гэтым давучыцца ў наступным семестры. Не верыце? Прыводжу адпаведную цытату: *«Мы выйдем к народу и скажем прямо, что смогли сделать. Что не смогли — сделаем»*.

Наперадзе ў АП усё жыццё. Бог здароўем не пакрыўдзіў. Галоўнае, каб потым не прыйшлі «адмарозкі». Толькі гэта і турбуе, а прынятыя на IV Усебеларускім народным сходзе сацыяльныя абавязацельствы, як эстафетную палачку, можна перадаць V Усебеларускаму народнаму сходу. Была эстафетная палачка (скіпетр) у правай руцэ — апынецца ў левай. Ну якія тут праблемы? Сам жа факт перадачы эстафеты ніхто адмяняць не збіраецца. Дэмакратыя, аднак!

І каб развеяць апошнія сумненні, завяршаючы інтэрв'ю тэлеканалу «Euronews», АП выканаў оду «Да сумленнасці» (фрагмент 5 сімфоніі): *«Должно быть все честно. На это надо ориентироваться, настраиваться и не подстраиваться ни под какие выборы. Жизнь должна идти своим чередом. Мы должны в основу нашей политики положить честность и справедливость. Больше ничего не надо. Понятия честности и справедливости стали уже не психологическими, а экономическими»*.

У якасці фінальнага акорда оды «Да сумленнасці», АП паведамляў пра адмову пераносіць прэзідэнцкія выбары на сакавік, нягледзячы на рэйтынг *«чуть ли не 90%»*.

Адкуль такі завоблачны ўзровень электаральнай падтрымкі? За адказам я звярнуўся на сайт Інфармацыйна-аналітычнага цэнтра, самі ведаеце пры кім (iac.gov.by). Раздзел «Сацыялагічныя даследаванні» мяне прыемна здзівіў. Замест ранейшых кароткіх прэс-рэлізаў у раздзеле размешчаны салідныя зборнікі сацыялагічных даследаванняў. Апошні зборнік датаваны 2012 годам, але і на гэтым дзякуй.

Зборнік я запампаваў. Даследаванне фундаментальнае. 124 старонкі цікавай інфармацыі. Але раздзел «Улада і грамадства» адшукаць я не здолеў. Па ўсёй бачнасці, такой «драбязой» у ІАЦ не займаюцца.

Прыйшлося звярнуцца па дапамогу да расійскіх сацыёлагаў. Электаральны рэйтынг прэзідэнта Уладзіміра Пуціна на дражджах фірмы «Крым наш!» падняўся да гістарычнага максімуму, што, паводле дадзеных пракрамлёўскага Фонду грамадскай думкі (ФОМ), склала 71%.

Тут трэба скрупулёзнасць у дэталях, у якіх, як вядома, мае звычку хавацца д'ябал. Электаральны рэйтынг не варта блытаць з рэйтынгам даверу, рэйтынгам ухвалення дзейнасці і да т.п. Рэйтынг ФОМ — гэта адказы на пытанне: «Уявіце сабе, што ў наступную нядзелю адбудуцца выбары прэзідэнта Расіі. Скажыце, калі ласка, як, за каго з палітыкаў вы б прагаласавалі?» Пры гэтым рэспандэнтам прапануецца спіс палітыкаў, г.зн. гаворка ідзе пра закрытае апытанне.

У адрозненне ад адкрытых апытанняў, якія не ўтрымліваюць варыянтаў адказаў, закрытыя апытанні, як правіла, завышаюць рэйтынгі. Аднак злачынстваў супраць чалавецтва я б у гэтым не ўгледзеў. Рэйтынг — умоўнасць. Тут важнае не столькі абсалютнае значэнне, колькі дынаміка.

Але вернемся да *«чуть ли не 90%»*. Дзе варта шукаць першакрыніцу такой неардынарнай сацыялагічнай інфармацыі? Я думаю, там жа, дзе і сцвярджэння наконт адзінага дэпутата Вярхоўнага Савета БССР, што прагаласаваў супраць ратыфікацыі Белавежскіх пагадненняў, якое тыражуюцца на працягу дваццаці гадоў.

Калі працягваць аналогію

Насуперак неаднаразовым заявам АП, ліміт рэвалюцый у Беларусі не вычарпаны. Беларуская мадэль (аналаг Сарэзскага возера) з'яўляецца тым месцам у цэнтры Еўропы, дзе назапашваюцца аб'ектыўныя і суб'ектыўныя фактары будучых рэвалюцыйных сітуацый.

«Прамысловая рэвалюцыя, — тут я зноў звяртаюся па дапамогу да Дарэндорфа, — у першую чаргу была рэвалюцыяй забеспячэння. Яна прывяла ў выніку да вялікага росту нацыянальнага дабрабыту. Французская рэвалюцыя, са свайго боку, была рэвалюцыяй правоў. Яна адкрыла сабой новы этап на шляху прагрэсу правоў чалавека і грамадзяніна. У XVIII стагоддзі (і ў інтарэсах буржуазіі) абедзве блізка падышлі адна да адной».

Рэвалюцыя забеспячэння ў нашым варыянце — гэта перабудова. Як зараз растлумачыць сучаснай моладзі сэнс анекдота пра дэфіцыт у дэфіцыце — каўбасу, загорнутую ў туалетную паперу?

Але перабудова не стала рэвалюцыяй правоў. Па ўласным прызнанні АП, канстытуцыя 1992 года давала яму «царскія паўнамоцтвы», але такіх у хуткім часе аказалася недастаткова. Прыйшлося «імем народа» ўносіць у асноўны закон дзяржавы ў 1996 годзе адпаведныя папраўкі.

Рашэнне асноўных задач буржуазных рэвалюцый, такім чынам, аказалася заблакаваным, але самі задачы нікуды не падзеліся. Яны па-ранейшаму навісаюць над беларускай мадэллю.

Працягну аналогію. На адным з горных схілаў, што спускаецца да Сарэзскага возера, назапасіліся рыхлыя горныя пароды аб'ёмам больш за 1 кубічны кіламетры. З хуткасцю ў некалькі сантыметраў у год яны слізгаюць уніз. Магутны землятрус здольны парушыць гэтую ідылію, і тады хваля, паднятая апоўзнем, разбурыць плаціну. Што адбудзецца далей — апісана ў пачатку артыкула.

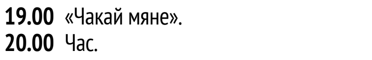
3 ЛІСТАПАДА, ПАНЯДЗЕЛАК

06.00, 07.20, 08.15 Добрай раніцы, Беларусь! .
07.00, 08.00 (з сурдаперакладам), 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.20 Навіны.
07.05, 08.05 Навіны эканомікі.
07.10, 08.10 Зона Х.
09.10 Галоўны эфір.
10.05 Клуб рэдактараў.
10.45 Дакументальны цыкл «Зорнае жыццё» (Украіна).
11.00, 13.00, 16.00 90 секунд.
12.10 Камедыя «Старыя-разбойнікі» (СССР).
13.50, 15.55 Меладрама «Бабуля на сносях» (Расія). 1-я і 2-я серыі.
15.15, 18.40 Навіны рэгіёну.
17.30 Беларуская часіна.
19.20 Арэна.
19.40, 00.00 «Зона Х». Крымінальныя навіны.
20.00 Форум.
21.00 Панарама.
21.45 Дэтэктыўны серыял «След» (Расія).
23.40 Актуальнае інтэрв'ю.
00.40 Дзень спорту.
00.50 Меладрама «Белая сукенка» (Расія).

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.10 Нашы навіны.
06.05 АНТ прадстаўляе. «Наша раніца».
09.05 Контуры.
10.20 «Справа была ў Пяньковe». Маст. фільм.
11.05 Навіны спорту.
11.10 «Справа была ў Пяньковe». Маст. фільм.
12.15 «Паласаты рэйс». Мастацкі фільм.
13.05 Навіны спорту.
13.10 «Паласаты рэйс». Мастацкі фільм.
14.00 «Прыхільніца». Мастацкі фільм.
16.10 Навіны спорту.
16.15 «Лермантаў».
18.15 Навіны спорту.
18.20 «Зваротны адлік».
19.00 «Чакай мяне».
20.00 Час.
21.00 Навіны спорту.
21.05 «Справа прынцыпу».
22.15 «Каханне ў вялікім горадзе 2». Мастацкі фільм.
23.55 «Аляксандр Градскі».
00.55 Начныя навіны.

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
06.10 «Міншчына».
06.20 «Раніца. Студыя добрага настрою».
07.40 «СТБ-спорт».
07.45 «Раніца. Студыя добрага настрою».
08.30 «Тыдзень». Інфармацыйна-аналітычная праграма.
09.45 «Вялікі сняданак».
10.40 «Званая вячэра».
11.40 «Сямейныя драмы».
12.35 «Не хлусі мне!».
13.50 «Далёкія сваякі».
14.20 «Зорны рынг. Бітва хітоў».
15.30 «Іншая краіна».
16.20 «Наша справа».
16.50 «Следакі».
17.20 «Міншчына».
17.30 «Званая вячэра».
18.30 «Дзіўная справа».
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
20.10 «СТБ-спорт».
20.15 «Спяваючыя гарады». Дзённік. Мінская вобласць.
20.20 Фільм «Мастацтва Шаалінь: змяя і жураўель» (Ганконг - Тайвань, 1978 г.).
22.20 «Глядзецъ усім!» .
22.55 «СТБ-спорт».
23.00 «Тыдзень спорту».
23.30 «Ваенная таямніца».

07.00 Раніца.
09.00 Тэлебарометр.
09.05 Серыял «Сашка» (Украіна).
10.05 Тэлебарометр.
10.35 Пад грыфам «Вядомыя».
11.15 Іранічны дэтэктыў «Разумнік» (Расія).
13.10 фантастычную-прыгодніцкі серыял «Бафі - знішчальніца вампіраў» (ЗША).
15.30 «Comedy Баттл. Без межаў» (Расія). Забаўляльная шоу-праграма (Расія).
16.40 Серыял «Сашка» (Украіна).
17.50 Камедыйны серыял «Таксі» (Украіна).
18.50 Камедыйны серыял «Універ» (Расія).
20.55 Рэальны свет.
21.25 Кено.
21.30 Тэлебарометр.
21.35 Авантурна-камедыйны серыял «Віртуозы» (Вялікабрытанія).
22.45 Вострасюжэтны баявік «Кулінар-2» (Расія - Украіна).
23.45 Хачу ў тэлевізар! .
23.50 Камедыйны серыял «Таксі» (Украіна).
00.25 «Халі-галі». Скетч-шоў.

07.05 «Дабраранак».
07.40 «Хачу ўсё ведаць!». Навукова-папулярны відэачасопіс для дзяцей.
07.50 «Калейдаскоп».
08.05 «Дыя@блог P.S.».
08.30 Сусветнае кіно. «Бэкет».
10.50 «Незвычайныя прыгоды Дзяніса Караблёва». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі.
13.00 «Старыя казкі». Гісторыя стварэння цыкла дзіцячых фільмаў паводле «Дзянісікіных апавяданняў» Віктара Драгунскага.
13.25 «Калейдаскоп».
13.40 «Аляксандр Пархоменка». Маст. фільм.
15.25 «Камертон». Спявачка і актрыса Яўгенія Смальянінава.
15.50 «Я - часовы вандроўнік. Якуб Колас. Паэт і чалавек». Дакументальны фільм.
16.20 «Новая зямля». Мастацкі фільм. 1-я серыя.
17.25 «Дыя@блог P.S.».
17.50 «Чужая бацькаўшчына». Мастацкі фільм.
19.15 «Калейдаскоп».
19.30 «Правадыр - Белае Пяро». Маст. фільм.
20.45 «Калыханка».
21.10 Хіт-парад. «Сто песень для Беларусі».
22.05 «Дыя@блог». «Пра літаратуру».
22.30 «Размаўляем па-беларуску». Тэлевіктарына.
23.00 «Подых струн». Музычная праграма. Госць: Алесь Камоцкі.
23.35 «Новая зямля». Мастацкі фільм. 1-я серыя.
00.45 «Калейдаскоп».

07.00 PRO спорт. Навіны.
08.00 Футбол. Чэмпіянат Англіі. «Манчэстар Сіці» - «Манчэстар Юнайтэд».
09.55 Хакей. КХЛ. «Дынама» (Мінск) - «Металург» (Новакузнецк).
11.45 Гандбол. ЧЕ-2016. Кваліфікацыя. Мужчыны. Літва - Беларусь.
13.15 Футбол. Чэмпіянат Англіі. «Астан Віла» - «Тотэнхэм».
15.10 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Відэачасопіс.
15.40 Футбол. Чэмпіянат Англіі. «Арсенал» - «Бэрнлі».
17.30 Футбол. Чэмпіянат Англіі. «Ньюкасл» - «Ліверпуль».
19.25 Футбол. Чэмпіянат Беларусі. «Дынама» (Мінск) - БАТЭ (Барысаў).
21.15 Час футболу.
22.00 Футбол. Чэмпіянат Англіі. Агляд тура.
22.55 Футбол. Чэмпіянат Англіі. «Крыстал Пэлас» - «Сандэрлэнд». Прамая трансляцыя.

07.00 ПраСве.
07.35 Форум (ток-шоу): Мова ці палітыка?.
08.20 Два на два (тэледыскусія): Зянон Пазняк і Алег Трусаў.
08.55 Зона «Свабоды» (аналітычная праграма).
09.30 «Mad Men. Утрапёныя-ІІ», серыял.
10.20 Дакументальная гадзіна: «Намібія. Генацыд Другога Райху», дак. фільм, 2012 г., Францыя.
11.15 Гісторыя пад знакам Пагоні (спазнаваўчая праграма): Устаўныя граматы і абвяшчэнне БНР.
11.25 ПраСвет (інфармацыйна-публіцыстычная праграма).
12.00 Два на два (тэледыскусія): Зянон Пазняк і Алег Трусаў.
12.30 Эксперт (сатырычная праграма).
13.00 Зона «Свабоды» (аналітычная праграма).
13.35 «Кава і цыгарэты», камедыя, 2003 г., ЗША.
15.10 Дакументальная гадзіна: «Намібія. Генацыд Другога Райху», дак. фільм, 2012 г., Францыя.
16.05 «Mad Men. Утрапёныя-ІІ», серыял.
16.50 «Ваўчыная маці», дак. фільм, 2007 г., Польшча.
17.20 «Час гонару», серыял.
18.10 Над Нёмнам (тэлечасопіс).
18.30 Навіны.
18.40 Агляд медыяў.
18.45 Каментар эксперта.
18.50 Форум (ток-шоу): Мова ці палітыка?.
19.30 Навіны.
19.35 Свет.
19.50 Агляд падзеяў культуры.
20.00 Навіны.
20.10 Агляд медыяў.
20.15 Гарачы каментар.
20.30 Навіны.
20.35 Гарачы каментар.
20.50 Dэвайс.
21.00 Аб'ектыў (галоўнае выданне).
21.25 Размова У. Мацкевіча / М. Жбанкова / С. Калінкінай.
21.50 Асабісты капітал.
22.10 Рэмарка (культурніцкая праграма).
22.40 «Кава і цыгарэты», камедыя, 2003 г., ЗША.
00.10 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
00.30 Форум (ток-шоу): Мова ці палітыка?.
01.15 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
01.40 Аб'ектыў.
02.05 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
03.35 Асабісты капітал.
03.55 Рэмарка (культурніцкая праграма).

4 ЛІСТАПАДА, АЎТОРАК

06.00, 07.20, 08.15 Добрай раніцы, Беларусь!
07.00, 08.00 (з сурдаперакладам), 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.50 Навіны.
07.05, 08.05 Навіны эканомікі.
07.10, 08.10 Зона Х.
09.10 Дэтэктыўны серыял «След» (Расія).
11.00, 13.00, 16.00 90 секунд.
11.05 Меладрама «Доўгі шлях дадому».
12.10 Серыял «Сямейныя меладрамы-2».
13.05 Дзень у вялікім горадзе.
14.00 Серыял «Такое звычайнае жыццё».
15.15, 18.40 Навіны рэгіёну.
15.25 Камедыйны серыял «Сваты» (Украіна). 1-я серыя.
16.45 Серыял «Сямейныя меладрамы-2».
17.35 Беларуская часіна.
19.20 Сфера інтарэсаў.
19.40, 00.10 «Зона Х». Крымінальныя навіны.
20.00 Меладрама «Доўгі шлях дадому».
21.00 Панарама.
21.45 Дэтэктыўны серыял «След» (Расія).
23.40 Вечар цяжкага дня.
00.30 Сфера інтарэсаў.
01.10 Дзень спорту.
01.20 Камедыйны серыял «Сваты» (Украіна). 1-я серыя.

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.10 Нашы навіны.
06.05 АНТ прадстаўляе. «Наша раніца».
09.05 Намаляванае кіно «Хортон» .
10.35 «Каралева бензакалонкі». Маст. фільм.
11.05 Навіны спорту.
11.10 «Каралева бензакалонкі». Маст. фільм.
12.15 «Кубанскія казакі». Мастацкі фільм.
13.05 Навіны спорту.
13.10 «Кубанскія казакі». Мастацкі фільм.
16.10 Навіны спорту.
16.15 «Вясна на Зарэчнай вуліцы». Мастацкі фільм.
18.15 Навіны спорту.
18.20 Серыял «Зайцаў + 1».
18.50 «Хай кажуць».
20.00 Час.
21.00 Навіны спорту.
21.05 «Усмешка перасмешніка». Тэлесерыял.
23.10 «Вялікія грошы». Мастацкі фільм.
01.05 Начныя навіны.

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
06.10 «Міншчына».
06.20 «Раніца. Студыя добрага настрою».
07.40 «СТБ-спорт».
09.00 «Спяваючыя гарады». Дзённік. Мінская вобласць.
09.05 «Тыдзень спорту».
09.35 «Такі лёс».
10.40 «Званая вячэра».
11.35 «Сямейныя драмы».
12.35 «Не хлусі мне!».
13.50 «Спяваючыя гарады». Дзённік. Мінская вобласць.
13.55 СТБ прадстаўляе: «Спяваючыя гарады». Кастынг-шоў. Магілёўская вобласць.
15.45 «Вялікі горад».
16.50 «Следакі».
17.20 «Міншчына».
17.30 «Званая вячэра».
18.30 «Нам і не сніласяі».
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
20.10 «СТБ-спорт».
20.15 «Спяваючыя гарады». Дзённік. Мінская вобласць.
20.20 Фільм «Высакародны венецыянец» (Італія, 1976 г.).
22.55 «СТБ-спорт».
23.00 СТБ прадстаўляе: інтэлект-шоу «Разумней не прыдумаеш».
00.00 «Аўтапанарама».
00.20 «Залатая медуза». Серыял.

07.00 Раніца.
09.00 Тэлебарометр.
09.05 Меладраматычны серыял «Сашка».
10.10 Кіпень.
10.30 Вострасюжэтны баявік «Кулінар-2».
11.30 Авантурна-камедыйны серыял «Віртуозы» (Вялікабрытанія).
12.40 Ікра.
13.15 Камедыйны серыял «Універ» (Расія).
15.30 «Comedy woman». Гумарыстычная шоу-праграма (Расія).
16.35 Хачу ў тэлевізар!
16.40 Меладраматычны серыял «Сашка».
17.50 Камедыйны серыял «Таксі» (Украіна).
18.50 Камедыйны серыял «Універ» (Расія).
20.55 Рэальны свет.
21.25 Кено.
21.30 Авантурна-камедыйны серыял «Віртуозы» (Вялікабрытанія).
22.45 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. «Рэал» (Іспанія) - «Ліверпуль» (Англія). Прамая трансляцыя.
00.45 Тэлебарометр.
00.50 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Агляд дня.

07.15 «Дабраранак».
07.50 «Хачу ўсё ведаць!» Навукова-папулярны відэачасопіс для дзяцей.
08.00 «Калейдаскоп».
08.15 «Размаўляем па-беларуску».
08.20 «Чужая бацькаўшчына». Маст. фільм.
09.45 «Дыя@блог». «Пра літаратуру».
10.10 «Размаўляем па-беларуску».
10.15 «Мяне клічуць Арлекіна». Маст. фільм.
12.20 «Легенды кіно». Гісторыя стварэння фільма «Мяне клічуць Арлекіна».
12.35 «Размаўляем па-беларуску».
12.40 «Подых струн». Музычная праграма.
13.20 «Навукаманія». Белбіяград.
13.50 «Святло далёкай зоркі». Памяці скульптара Юрыя Палякова.
14.15 «Калейдаскоп».
14.30 «Размаўляем па-беларуску». Тэлевіктарына.
15.00 «Новая зямля». Мастацкі фільм. 2-я серыя, заключная.
16.05 «Размаўляем па-беларуску».
16.15 «Вышэй за Радугу». Мастацкі фільм. 1-я серыя.
17.25 «Дыя@блог». «Пра літаратуру».
17.50 «Вышэй за Радугу». Мастацкі фільм. 2-я серыя.
19.00 «Калейдаскоп».
19.15 «Размаўляем па-беларуску».
19.20 «Сярод шэрых камянёў». Маст. фільм.
20.45 Калыханка.
21.05 «Васа». Мастацкі фільм. 1-я серыя.
22.15 «Дыя@блог». «Пра мову».
22.40 «Васа». Мастацкі фільм. 2-я серыя.
23.40 «Святло далёкай зоркі». Памяці скульптара Юрыя Палякова.
00.10 «Новая зямля». Мастацкі фільм. 2-я серыя, заключная.
01.20 «Калейдаскоп».

07.00 PRO спорт. Навіны.
08.00 Футбол. Чэмпіянат Англіі. Агляд тура.
08.55 Футбол. Чэмпіянат Англіі. «Крыстал Пэлас» - «Сандэрлэнд».
10.50 Час футболу.
11.30 Тэніс. Турнір ВТА. Кубак Крамля. Фінал.
14.15 Хакей. Чэмпіянат Беларусі. «Юнацтва» (Мінск) - «Дынама» (Маладзечна).
16.05 Баскетбол. Адзіная Ліга ВТБ. Аўтадор (Саратаў) - Цмокі-Мінск.
18.00 Хакей. КХЛ. «Дынама» (Мінск) - «Сібір» (Навасібірская вобл.).
19.55 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. «Зеніт» (Расія) - «Баер» (Германія). Прамая трансляцыя.
22.00 Спорт-кадр.
22.35 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Онлайн дня.
00.45 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. «Рэал» (Мадрыд, Іспанія) - «Ліверпуль» (Англія).

07.00 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
07.15 Форум (ток-шоу): Мова ці палітыка?
08.00 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
08.30 Аб'ектыў.
08.55 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
10.20 Асабісты капітал.
10.45 Рэмарка (культурніцкая праграма).
11.10 «Усе святыя», маст. фільм, Польшча.
12.30 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
12.45 Форум (ток-шоу): Мова ці палітыка?
13.30 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
14.00 Аб'ектыў.
14.25 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
15.55 Асабісты капітал.
16.15 Рэмарка (культурніцкая праграма).
16.45 Эксперт (сатырычная праграма).
17.10 «Час гонару», серыял.
18.00 Відзьмо-невідзьмо.
18.30, 19.30, 20.00, 20.30 Навіны.
18.40 Агляд медыяў.
18.45 Каментар эксперта.
18.50 Суб'ектыў.
19.00 Рэпартэр.
19.35 Свет.
19.50 Агляд падзеяў культуры.
20.10 Агляд медыяў.
20.15 Гарачы каментар.
20.35 Гарачы каментар.
20.50 Сальда (эканамічная праграма).
21.00 Аб'ектыў (галоўнае выданне).
21.25 Размова У. Мацкевіча / М. Жбанкова / С. Калінкінай.
21.45 Два на два (тэледыскусія): Чаму беларусы пачынаюць выбіраць беларускае? Досвед культурніцкіх кампаніяў.
22.15 Без рэтушы: «Кукабака – вязень сумлення», рэпартаж, 2014 г., Беларусь.
22.35 Дакументальная гадзіна: «Намібія. Генацыд Другога Райху», дак. фільм, 2012 г., Францыя.
23.30 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
00.00 Рэпартэр.
00.30 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
00.50 Аб'ектыў.
01.15 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
02.45 Два на два (тэледыскусія): Чаму беларусы пачынаюць выбіраць беларускае? Досвед культурніцкіх кампаніяў.
0.15 Без рэтушы: «Кукабака – вязень сумлення», рэпартаж, 2014 г., Беларусь.

5 ЛІСТАПАДА, СЕРАДА

06.00, 07.20, 08.15 Добрай раніцы, Беларусь!
07.00, 08.00 (з сурдаперакладам), 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.40 Навіны.
07.05, 08.05 Навіны эканомікі.
07.10, 08.10 Зона Х.
09.10 Дэтэктыўны серыял «След» (Расія).
11.00, 13.00, 16.00 90 секунд.
11.05 Меладрама «Доўгі шлях дадому».
12.10 Серыял «Сямейныя меладрамы-2».
13.05 Дзень у вялікім горадзе.
14.00 Серыял «Такое звычайнае жыццё».
15.15, 18.40 Навіны рэгіёну.
15.25 Камедыйны серыял «Сваты» (Украіна). 2-я серыя.
16.45 Серыял «Сямейныя меладрамы-2».
17.35 Беларуская часіна.
19.20 Сфера інтарэсаў.
19.40, 00.00 «Зона Х». Крымінальныя навіны.
20.00 Меладрама «Доўгі шлях дадому».
21.00 Панарама.
21.45 Дэтэктыўны серыял «След» (Расія).
23.40 Актуальнае інтэрв'ю.
00.20 Сфера інтарэсаў.
00.55 Дзень спорту.
01.10 Камедыйны серыял «Сваты» (Украіна). 2-я серыя.

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.10 Нашы навіны.
06.05 АНТ прадстаўляе. «Наша раніца».
09.05 «Жыць здарова!».
10.25 «Кантрольная закупка».
11.05 Навіны спорту.
11.10 «Фазэнда».
11.55 «Модны прысуд».
13.05 Навіны спорту.
13.10 «Мужчынскае / Жаночае».
14.15 «Сам-насам з усімі».
15.15 «Час пакажа».
16.10 Навіны спорту.
16.15 «Час пакажа».
16.50 «Давай пажэнімся!».
18.15 Навіны спорту.
18.20 Серыял «Зайцаў + 1».
18.50 «Хай кажуць».
20.00 Час.
21.00 Навіны спорту.
21.05 «Усмешка перасмешніка». Тэлесерыял.
23.10 Легенды Live.
23.50 «Як пазнаць сваіх святых». Маст. фільм.
01.30 Начныя навіны.

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
06.10 «Міншчына».
06.20 «Раніца. Студыя добрага настрою».
07.40 «СТБ-спорт».
09.00, 13.50, 20.15 «Спяваючыя гарады». Дзённік. Мінская вобласць.
09.05 «Мінск і мінчане».
09.35 «Цэнтральны рэгіён».
10.05 «Аўтапанарама».
10.40 «Званая вячэра».
11.35 «Сямейныя драмы».
12.35 «Не хлусі мне!» .
13.55 Фільм «Высакародны венецыянец» (Італія, 1976 г.).
16.00 «Дарагая перадача».
16.50 «Следакі».
17.20 «Міншчына».
17.30 «Званая вячэра».
18.30 «Нам і не снілася».
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
20.10 «СТБ-спорт».
20.20 Фільм «Красуні» (Францыя, 1998 г.).
22.10 «Глядзець усім!».
22.55 «СТБ-спорт».
23.00 «Гарачы лёд».
23.20 «Сакрэтныя тэрыторыі».
00.10 «Сардэчна паскардзіцца».
00.30 «Залатая медуза». Серыял. Закл. серыі.

07.00 Раніца.
09.00 Тэлебарометр.
09.05 Меладраматычны серыял «Сашка».
10.10 Капейка ў капейку.
10.45 «Турыст».
11.35 Серыял «Віртуозы» (Вялікабрытанія).
13.00 Вышэй за дах.
13.35 Камедыйны серыял «Універ» (Расія).
15.50 Рэпарцёр.
16.40 Меладраматычны серыял «Сашка».
17.50 Камедыйны серыял «Таксі» (Украіна).
18.50, 21.35 Камедыйны серыял «Універ».
20.55 Рэальны свет.
21.25 Спортлато 5 з 36.
21.30 Кена.
22.10, 00.45 Час футболу. Прэв'ю.
22.45 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. «Шахцёр» (Украіна) - «БАТЭ» (Беларусь). Прамая трансляцыя.
01.00 Тэлебарометр.
01.05 Хачу ў тэлевізар! .
01.10 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Агляд дня.

07.15 «Дабраранак».
07.50 «Хачу ўсё ведаць!» Навукова-папулярны відэачасопіс для дзяцей.
08.00 «Калейдаскоп».
08.15 «Размаўляем па-беларуску».
08.20 «Чужая бацькаўшчына». Маст. фільм.
09.45 «Дыя@блог». «Пра літаратуру».
10.10 «Размаўляем па-беларуску».
10.15 «Мяне клічуць Арлекіна». Маст. фільм.
12.20 «Легенды кіно». Гісторыя стварэння фільма «Мяне клічуць Арлекіна».
12.35 «Размаўляем па-беларуску».
12.40 «Подых струн». Музычная праграма.
13.20 «Навукаманія». Белбіяград.
13.50 «Святло далёкай зоркі». Памяці скульптара Юрыя Палякова.
14.15 «Калейдаскоп».
14.30 «Размаўляем па-беларуску». Тэлевіктарына.
15.00 «Новая зямля». Мастацкі фільм. 2-я серыя, заключная.
16.05 «Размаўляем па-беларуску».
16.15 «Вышэй за Радугу». Мастацкі фільм. 1-я серыя.
17.25 «Дыя@блог». «Пра літаратуру».
17.50 «Вышэй за Радугу». Мастацкі фільм. 2-я серыя.
19.00 «Калейдаскоп».
19.15 «Размаўляем па-беларуску».
19.20 «Сяроді шэрых камянёў». Мастацкі фільм.
20.45 Калыханка.
21.05 «Васа». Мастацкі фільм. 1-я серыя.
22.15 «Дыя@блог». «Пра мову».
22.40 «Васа». Мастацкі фільм. 2-я серыя.
23.40 «Святло далёкай зоркі». Памяці скульптара Юрыя Палякова.
00.10 «Новая зямля». Мастацкі фільм. 2-я серыя, заключная.
01.20 «Калейдаскоп».

07.00 PRO спорт. Навіны.
08.00 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Агляд дня.
09.05 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. «Рэал» (Мадрыд, Іспанія) - «Ліверпуль» (Англія).
11.00 Спорт-кадр.
11.35 Козел пра футбол.
11.55 Хакей. КХЛ. «Амур» (Хабараўск) - «Дынама» (Мінск). Прамая трансляцыя.
14.10 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. «Зеніт» (Расія) - «Баер» (Германія).
16.00 Тэніс. Турнір ВТА. Выніковы турнір. Паўфінал.
18.05 Хакей. КХЛ. «Амур» (Хабараўск) - «Дынама» (Мінск).
19.55 Гандбол. SEHA-ліга. «Веспрэм» (Венгрыя) - БГК ім. Мяшкова (Беларусь). Прамая трансляцыя.
21.35 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Агляд дня.
22.35 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Онлайн дня.
00.45 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. «Баварыя» (Германія) - «Рома» (Італія).

07.00 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
07.30 Рэпартэр.
08.00 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
08.30 Аб'ектыў.
08.50 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
10.15 Два на два (тэледыскусія): Чаму беларусы пачынаюць выбіраць беларускае? Досвед культурніцкіх кампаніяў.
10.45 Без рэтушы: «Кукабака – вязень сумлення», рэпартаж, 2014 г., Беларусь.
11.05 «Ранча», серыял.
11.50 Над Нёманам (тэлечасопіс).
12.10 Кулінарныя падарожжы Робэрта Макловіча.
12.35, 13.35, 23.40, 00.30 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
13.05 Рэпартэр.
14.00 Аб'ектыў.
14.25 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
15.55 Два на два (тэледыскусія): Чаму беларусы пачынаюць выбіраць беларускае? Досвед культурніцкіх кампаніяў.
16.25 Без рэтушы: «Кукабака – вязень сумлення», рэпартаж, 2014 г., Беларусь.
16.40 «Лобатамія», дак. фільм, 2010 г., Беларусь: ч. 1.
17.15 Над Нёманам (тэлечасопіс).
17.35 Кулінарныя падарожжы Робэрта Макловіча.
18.00 Рэмарка (культурніцкая праграма).
18.30, 19.30, 20.00, 20.30 Навіны.
18.40 Агляд медыяў.
18.45 Каментар эксперта.
18.50 Стыль.
18.55 Асабісты капітал.
19.20 Гісторыя пад знакам Пагоні: Міхал Казімір Радзівіл «Рыбанька».
19.35 Свет.
19.50 Агляд падзеяў культуры.
20.10 Агляд медыяў.
20.15 Гарачы каментар.
20.35 Гарачы каментар.
20.50 Сальда (эканамічная праграма).
21.00 Аб'ектыў (галоўнае выданне).
21.25 Размова У. Мацкевіча / М. Жбанкова / С. Калінкінай.
21.45 Маю права (юрыдычная праграма).
22.05 54 % (публіцыстычная праграма).
22.30 «Лондацы II», серыял.
23.15 Эксперт (сатырычная праграма).
00.10 Аб'ектыў.
01.55 Маю права (юрыдычная праграма).
02.20 54 % (публіцыстычная праграма).

6 ЛІСТАПАДА, ЧАЦВЕР

06.00, 07.20, 08.15 Добрай раніцы, Беларусь!
07.00, 08.00 (з сурдаперакладам), 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.35 Навіны.
07.05, 08.05 Навіны эканомікі.
07.10, 08.10 Зона Х.
09.10 Дэтэктыўны серыял «След» (Расія).
11.00, 13.00, 16.00 90 секунд.
11.05 Меладрама «Доўгі шлях дадому».
12.10 Серыял «Сямейныя меладрамы-2».
13.05 Дзень у вялікім горадзе.
14.00 Серыял «Такое звычайнае жыццё».
15.15, 18.40 Навіны рэгіёну.
15.25 Камедыйны серыял «Сваты-2» (Украіна). 1-я серыя.
16.40 Серыял «Сямейныя меладрамы-2».
17.30 Беларуская часіна.
19.20 Сфера інтарэсаў.
19.40, 00.00 «Зона Х». Крымінальныя навіны.
20.00 Меладрама «Доўгі шлях дадому».
21.00 Панарама.
21.45 Камедыя «Аферысты Дзік і Джэйн забаўляюцца» (ЗША).
23.25 Вечар цяжкага дня.
00.20 Сфера інтарэсаў.
00.55 Дзень спорту.
01.10 Камедыйны серыял «Сваты-2» (Украіна). 1-я серыя.

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.10 Нашы навіны.
06.05 АНТ прадстаўляе. «Наша раніца».
09.05 «Жыць здарова!» .
10.25 «Кантрольная закупка».
11.05 Навіны спорту.
11.10 «Фазэнда».
11.50 «Модны прысуд».
13.05 Навіны спорту.
13.10 «Мужчынскае / Жаночае».
14.15 «Сам-насам з усімі».
15.15 «Час пакажа».
16.10 Навіны спорту.
16.15 «Час пакажа».
16.50 «Давай пажэнімся!».
18.15 Навіны спорту.
18.20 Серыял «Зайцаў + 1».
18.50 «Хай кажуць».
20.00 Час.
21.00 Навіны спорту.
21.05 «Дом з лілеямі». Тэлесерыял.
23.15 «Ежа, дарога, рок-н-рол».
00.05 «Як Джэк сустрэў Джыл». Маст. фільм.
01.40 Начныя навіны.

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
06.10 «Міншчына».
06.20 «Раніца. Студыя добрага настрою».
07.40 «СТБ-спорт».
09.00, 13.50, 20.15 «Спяваючыя гарады». Дзённік. Мінская вобласць.
09.05 «Прыгоды дылетанта».
09.40 «Гарачы лёд».
10.05 «Сардэчна паскардзіцца».
10.40 «Званая вячэра».
11.35 «Сямейныя драмы».
12.35 «Не хлусі мне!» .
13.55 Фільм «Красуні» (Францыя, 1998 г.).
15.45 «Дарагая перадача».
16.50 «Следакі».
17.20 «Міншчына».
17.30 «Званая вячэра».
18.30 «Нам і не снілася».
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
20.10 «СТБ-спорт».
20.20 Фільм «Практычная магія» (ЗША - Аўстралія, 1998 г.).
22.20 «Глядзець усім!».
22.55 «СТБ-спорт».
23.00 «Ганна Чапман і яе мужчыны».
00.00 «Аўтапанарама».
00.20 «Вялікія таямніцы космасу».

07.00 Раніца.
09.00 Тэлебарометр.
09.05 Меладраматычны серыял «Сашка».
10.10 Беларуская кухня.
10.45 Кінааповесць «У бой ідуць адны старыя «(СССР).
12.25 Вось дык так! .
13.00 Камедыйны серыял «Універ» (Расія).
15.45 «Перазагрузка». Маладзёжнае ток-шоў.
16.40 Меладраматычны серыял «Сашка».
17.50 Камедыйны серыял «Таксі» (Украіна).
18.50 Камедыйны серыял «Універ» (Расія).
20.55 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. «Цюрых» (Швейцарыя) - «Вільярэал» (Іспанія). Прамая трансляцыя. У перапынку: **21.45** Кена.
23.00 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. «Генгам» (Францыя) - «Дынама-Мінск» (Беларусь). Прамая трансляцыя.
01.00 Тэлебарометр.
01.05 Камедыйны серыял «Таксі» (Украіна).

07.15 «Дабраранак».
07.50 «Хачу ўсё ведаць!» Навукова-папулярны відэачасопіс для дзяцей.
08.00 «Калейдаскоп».
08.15 «Данская аповесць». Мастацкі фільм.
09.45 «Дыя@блог». «Пра прыгожае».
10.10 «Шукайце жанчыну». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі.
12.35 «Размаўляем па-беларуску».
12.40 «Святло далёкай зоркі». Памяці мастака-графіка Уладзіміра Сакалова.
13.05 «Калейдаскоп».
13.20 «І тчэ жыццё свае ўзоры...» Дак. фільм.
13.50 «Уладзімір Співакоў запрашае...» Канцэрт гітарыста-віртуоза Томі Эмануэля.
15.25 «Размаўляем па-беларуску».
15.30 «Наперад у мінулае».
15.55 «Кола». Кароткаметражны фільм.
16.15 «Марктонтакт». Міжнародны фестываль маладзёжных тэатраў.
16.40 «Размаўляем па-беларуску».
16.45 «Пастка для зубра. Вітаўт». Мастацкі фільм. 2-я серыя.
17.50 «Дыя@блог». «Пра прыгожае».
18.20 «Размаўляем па-беларуску». Тэлевіктарына.
18.45 «Калейдаскоп».
19.00 «Размаўляем па-беларуску».
19.05 «Сёстры». Маст. фільм паводле трылогіі А. Талстога «Блуканне па пакутах». Ч. 1.
20.45 Калыханка.
21.10 «Васямнаццаты год». Мастацкі фільм паводле трылогіі Аляксея Талстога «Блуканне па пакутах». Частка 2-я.
22.50 «Дыя@блог». «Пра вечнае».
23.15 «Хмарная раніца». Мастацкі фільм паводле трылогіі Аляксея Талстога «Блуканне па пакутах». Частка 3-я.
00.55 «Святло далёкай зоркі». Памяці мастака-графіка Уладзіміра Сакалова.
01.20 «Калейдаскоп».

07.00 PRO спорт. Навіны.
08.00 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Агляд дня.
09.00 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. «Шахцёр» (Данецк, Украіна) - БАТЭ (Беларусь).
10.55 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. «Баварыя» (Германія) - «Рома» (Італія).
12.45 Гандбол. SEHA-ліга. «Веспрэм» (Венгрыя) - БГК ім. Мяшкова (Беларусь).
14.15 Хакей. КХЛ. «Амур» (Хабараўск) - «Дынама» (Мінск).
16.10 Тэніс. Турнір ВТА. Выніковы турнір. Паўфінал.
17.35 Футбол. Чэмпіянат Англіі. «Манчэстар Юнайтэд» - «Чэлсі».
19.30 Авертайм.
19.55 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. «Дынама» (Масква) - «Эштарыл» (Партугалія). Прамая трансляцыя.
21.55 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Агляд дня.
23.00 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. «Вольфсбург» (Германія) - «Краснадар» (Расія). Прамая трансляцыя.

07.00 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
07.25 Асабісты капітал.
07.50 Гісторыя пад знакам Пагоні: Міхал Казімір Радзівіл Рыбанька.
08.00, 08.50, 12.30, 13.30, 14.20, 00.00, 01.00 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
08.30 Аб'ектыў.
10.15 Маю права (юрыдычная праграма).
10.35 54 % (публіцыстычная праграма).
11.00 «Лондацы II», серыял.
11.45 Гісторыя пад знакам Пагоні: Устаўныя граматы і абвяшчэнне БНР.
11.55 «Лобатамія», дак. фільм, 2010 г., Беларусь: ч. 1.
12.55 Асабісты капітал.
13.20 Гісторыя пад знакам Пагоні: Міхал Казімір Радзівіл Рыбанька.
14.00 Аб'ектыў.
15.45 Маю права (юрыдычная праграма).
16.05 54 % (публіцыстычная праграма).
16.30 «Ранча», серыял.
17.20 «Лондацы II», серыял.
18.10 Без рэтушы: «Кукабака – вязень сумлення», рэпартаж, 2014 г., Беларусь.
18.30 Навіны.
18.40 Агляд медыяў.
18.45 Каментар эксперта.
18.50 Профіль пакалення.
18.55 Два на два (тэледыскусія): Чаму беларусы пачынаюць выбіраць беларускае? Досвед культурніцкіх кампаніяў.
19.30, 20.00, 20.30 Навіны.
19.35 Свет.
19.50 Агляд падзеяў культуры.
20.10 Агляд медыяў.
20.15 Гарачы каментар.
20.35 Гарачы каментар.
20.50 Сальда (эканамічная праграма).
21.00 Аб'ектыў (галоўнае выданне).
21.25 Размова У. Мацкевіча / М. Жбанкова / С. Калінкінай.
21.45 Рэпартэр.
22.10 Відзьмо-невідзьмо.
22.40 «Джынсы, планета ў сінім», дак. фільм, 2010 г., Францыя.
23.35 «Кухня», дак. фільм, 2001 г., Расія.
00.30 Два на два (тэледыскусія): Чаму беларусы пачынаюць выбіраць беларускае? Досвед культурніцкіх кампаніяў.
01.30 Аб'ектыў.
01.50 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.

7 ЛІСТАПАДА, ПЯТНІЦА

1 БЕЛАРУСЬ

07.05 Камедыя «Не можа быць!» (СССР).
08.50 Камедыя «Пёс Барбос і незвычайны крос» (СССР).
09.00, 12.00, 15.00 Навіны.
09.10 Камедыя «Самагоншчыкі» (СССР).
09.35 Героіка-прыгодніцкі фільм «Няўлоўныя мсціўцы» (СССР).
11.00 Героіка- прыгодніцкі фільм «Новыя прыгоды няўлоўных» (СССР).
12.55, 14.15 Героіка- прыгодніцкі фільм «Карона Расійскай імперыі, або Зноў няўлоўныя» (СССР). 1-я і 2-я серыі.
15.15 Навіны рэгіёну.
16.10 Нашы.
16.25 Тэлефільм АТН цыклу «Вялікі рэпартаж».
16.55 Камедыя «Пёс Барбос і незвычайны крос» (СССР).
17.05 Камедыя «Самагоншчыкі» (СССР).
17.30 Прыгодніцкая камедыя «Канікулы вострага рэжыму» (Расія). 1-я - 3. серыі.
21.00 Панарама.
21.45 Дэтэктыўны серыял «Забыты» (Расія). 1-я - 4-я серыі.
01.45 «Беларусь у развіцці». Цыкл дакументальных фільмаў.
02.15 Дзень спорту.

Н

06.00, 08.30 Нашы навіны.
06.05 АНТ прадстаўляе. «Наша раніца».
09.00 Нашы навіны.
09.05 «Жыць здарова!» .
10.25 «Харошкі 40 гадоў».
11.00 Нашы навіны.
11.40 «Рыгор Распуцін. Ахвярапрынашэнне».
12.40 «Рыгор Р.». Тэлесерыял.
16.00 Нашы навіны.
16.15 Навіны спорту.
20.00 «Калі ты ў бяспецы».
20.30 Нашы навіны.
21.00 Навіны спорту.
21.05 «Чорна-белае».
22.10 «Голас».
00.15 «Вячэрні Мінск».
01.20 Начныя навіны.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
06.25 Фільм «Практычная магія» (ЗША - Аўстралія, 1998 г.).
08.15 «Спяваючыя гарады». Дзённік. Мінская вобласць.
08.20 «Добры дзень, доктар».
08.55 «Аўтапанарама».
09.20 «Званая вячэра».
10.20 Фільм «Здабытак рэспублікі» (СССР, 1971 г.). 1-я і 2-я серыі.
12.50 «Спяваючыя гарады». Дзённік. Мінская вобласць.
12.55 «Легенды СССР».
13.55 Фільм «Пакроўскія вароты» (СССР, 1982 г.). 1-я і 2-я серыі.

16.30 «24 гадзіны».
16.40 «Легенды СССР».
17.40 «Званая вячэра».
18.40 «Такі лёс».
19.30 «24 гадзіны».
20.00 «Спяваючыя гарады». Дзённік. Мінская вобласць.
20.05 Фільм «Прэстыж» (ЗША - Вялікабрытанія, 2006 г.).
22.30 СТБ прадстаўляе: вячэрні шоў «На тым жа месцы ў той жа час».
23.50 «Вялікая гульня». Покер.
00.35 «Легенды Рэтра FM».

2 БЕЛАРУСЬ

07.00 Раніца.
09.05 Тэлебарометр.
09.10 Прыгодніцкі серыял «Гардэмарыны, наперад!» (СССР). 1-я - 4-я серыі.

14.40 Камедыйны серыял «Універ» (Расія).
16.55 Анімацыйны фільм «Варушы ластамі-2» (Бельгія - ЗША).
18.55 Вострасюжэтны баявік «Хуткасць» (ЗША).
21.00 «На прыродзе».
21.20 Тэлебарометр.
21.25 Кена.
21.30 «Бітва экстрасенсаў». Містычнае рэаліці-шоў (Расія).
23.00 Рэпарцёр.
23.55 Прыгодніцкі серыял «Гардэмарыны, наперад!» (СССР). 1-я серыя.

3 БЕЛАРУСЬ

08.00 «Калейдаскоп».
08.15 «Сёстры». Мастацкі фільм паводле трылогіі Аляксея Талстога «Блуканне па пакутах». Частка 1-я.
09.55 «Дыя@блог». «Пра вечнае».
10.20 «Васямнаццаты год». Мастацкі фільм паводле трылогіі Аляксея Талстога «Блуканне па пакутах». Частка 2-я.
12.00 «Хмарная раніца». Мастацкі фільм паводле трылогіі Аляксея Талстога «Блуканне па пакутах». Частка 3-я.
13.35 «Размаўляем па-беларуску».
13.40 «Без эпітафіі». Дакументальны фільм аб трагічным лёсе пісьменніка і грамадскага дзеяча Зміцера Жылуновіча.
14.30 «Калейдаскоп».
14.45 «Аўтограф». «Патрыярх танца». Аляксандр Рыбальчанка - кіраўнік ансамбля народнага танца.
15.15 Мультфільм «Аповесць мінулых гадоў». Часткі 1-я - 3-я.
15.40 «Размаўляем па-беларуску».
15.45 «Музеі Беларусі». Дзяржаўны музей гісторыі тэатральнай і музычнай культуры Рэспублікі Беларусь.
16.10 «Мы з Кранштата». Мастацкі фільм.
17.35 «Дыя@блог». «Пра вечнае».
18.00 «Я прыйду...» Вечар памяці Віктара Вуячыча.
18.50 «Калейдаскоп».
19.05 «Размаўляем па-беларуску».
19.10 «Аршын Мал Алан». Мастацкі фільм.
20.45 Калыханка.
21.00 Сусветнае кіно. «Камісар».
22.40 «Камертон». Джазавы гітарыст, народны артыст Расіі Аляксей Кузняцоў.
23.10 «Калейдаскоп».

5 БЕЛАРУСЬ

07.00 PRO спорт. Навіны.
08.00 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. «Цюрых» (Швейцарыя) - «Вільярэал» (Іспанія).
09.50 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. «Генгам» (Францыя) - «Дынама» (Мінск, Беларусь).
11.40 Авертайм.
12.05 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. Агляд тура.
12.55 Хакей. КХЛ. «Адмірал» (Уладзівасток) - «Дынама» (Мінск). Прамая трансляцыя.
15.15 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. «Вольфсбург» (Германія) - «Краснадар» (Расія).
17.10 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. «Дынама» (Масква) - «Эштарыл» (Партугалія).
19.05 Хакей. КХЛ. «Адмірал» (Уладзівасток) - «Дынама» (Мінск).
21.00 Фактар сілы.
21.30 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. Агляд тура.
22.25 Рэаліці-шоу «Mix Fight. Новыя гарызонты».
23.10 Еўрапейскі покерны тур.

БЕЛСАТ tv BELSAT

07.00 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
07.25 Два на два (тэледыскусія): Чаму беларусы пачынаюць выбіраць беларускае? Досвед культурніцкіх кампаніяў.
08.00 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
08.30 Аб'ектыў.
08.50 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
10.15 Рэпартэр.
10.40 Відзьмо-невідзьмо.
11.10 «Кухня», дак. фільм, 2001 г., Расія.
11.35 «Джынсы, планета ў сінім», дак. фільм, 2010 г., Францыя.
12.35 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
13.00 Два на два (тэледыскусія): Чаму беларусы пачынаюць выбіраць беларускае? Досвед культурніцкіх кампаніяў.
13.30 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
14.00 Аб'ектыў.
14.35 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
15.50 Рэпартэр.
16.15 Відзьмо-невідзьмо.
16.40 «Кухня», дак. фільм, 2001 г., Расія.
17.10 «Джынсы, планета ў сінім», дак. фільм, 2010 г., Францыя.
18.05 54 % (публіцыстычная праграма).
18.30 Навіны.
18.40 Агляд медыяў.
18.45 Каментар эксперта.
18.55 Маю права (юрыдычная праграма).
19.20 Моўнік (лінгвістычная праграма): Мінак, лякарня, хмарачос.
19.30 Навіны.
19.35 Свет.
19.50 Агляд падзеяў культуры.
20.00 Дзень навіны.
20.10 Агляд медыяў.
20.15 Гарачы каментар.
20.30 Навіны.
20.35 Гарачы каментар.
20.50 Dэвайс.
21.00 Аб'ектыў (галоўнае выданне).
21.25 Размова У. Мацкевіча / М. Жбанкова / С. Калінкінай.
21.45 ПраСвет.
22.20 «Сталін», дак. фільм, 2013 г., Францыя.
23.15 «Непахаваны», маст. фільм, 2004 г., Польшча–Славакія–Венгрыя.
01.20 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
01.50 Маю права (юрыдычная праграма).
02.10 Моўнік (лінгвістычная праграма): Мінак, лякарня, хмарачос.
02.20 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
02.50 Аб'ектыў.
03.10 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.

8 ЛІСТАПАДА, СУБОТА

1 БЕЛАРУСЬ

06.40 Існасць.
07.05 Дэтэктыўны серыял «Забыты» (Расія). 1-я і 2-я серыі.
09.00 Навіны.
09.10 Клуб рэдактараў.
09.45 Камедыйны серыял «Байкі Міцяя» (Украіна). 1-я і 2-я серыі.
10.55 «Пра ежу!» Кулінарны майстар-клас.
11.25 Кулінарная дыпламатыя.
12.00 Навіны.
12.10 Гісторыі рамонту.
12.50 «Здароўе». Ток-шоў.
13.30 БеларусьLIFE.
13.55 «Terra incognita». Беларусь невядомая.
14.25 XXI Мінскі міжнародны кінафестываль «Лістапад-2014». Тэлеверсія цырымоніі адкрыцця.
15.00 Навіны.
15.15 Навіны рэгіёну.
15.30 «Беларусь у развіцці». Цыкл дакументальных фільмаў.
16.00 «Вялікая розніца». Парадыйнае шоў (Расія).
17.05 Драма «Трэцяя сусветная» (Расія). 1-я - 4-я серыі.
21.00 Панарама.
21.40 Меладрама «Сэрца без замка» (Расія).
23.40 Камедыйны серыял «Байкі Міцяя» (Украіна). 1-я і 2-я серыі.
00.50 Дзень спорту.
01.00 «Вялікая розніца». Парадыйнае шоў (Расія).

Н

07.00 АНТ прадстаўляе. «Суботняя раніца».
08.00, 09.00 Нашы навіны.
09.05 «Смешарыкі».
09.20 «Здароўе».
10.25 «Смак».
11.05 «Ідэальны рамонт».
12.05 «Разумніцы і разумнікі».
12.50 «Бацькоў ў школу!».
13.45 «У наш час».
15.15 Насмяшы коміка.
16.00 Нашы навіны.
16.15 Навіны спорту.
16.20 «Вялікія гонкі».
17.45 «100 мільёнаў».
18.45 «Сёння вечарам».
20.30 Нашы навіны.
21.00 Навіны спорту.
21.05 АНТ прадстаўляе: «Хачу да Меладзе».
23.05 «Мулан». Мастацкі фільм.
01.05 «Мастак-злодзей».

СТВ

06.00 «Студэнты 2». Серыял.
07.25 «Анфас».
07.40 Фільм «Прэстыж» (ЗША - Вялікабрытанія, 2006 г.).
09.55 «Спяваючыя гарады». Дзённік. Мінская вобласць.
10.00 «Чыстая праца».
10.55 «Гэта мой дом».
11.30 «Мінск і мінчане».
12.05 «Прыгоды дылетанта».
12.40 «Сакрэтныя тэрыторыі».
13.40 «Спяваючыя гарады». Дзённік. Мінская вобласць.
13.45 Фільм «Вяртанне рэзідэнта» (СССР, 1982 г.). 1-я серыя.
15.10 «Ваенная таямніца».
16.30 «24 гадзіны».
16.45 «Наша справа».
17.00 «Вялікі горад».
17.35 «Дзіўная справа».
18.25 СТБ прадстаўляе: інтэлект-шоу «Разумней не прыдумаеш".
19.30 «24 гадзіны».
20.00 «СТБ-спорт».
20.10 СТБ прадстаўляе: «Спяваючыя гарады». Кастынг-шоў. Мінская вобласць.
22.00 «Вялікія таямніцы».
23.00 «Зорны рынг. Бітва хітоў».
00.15 Фільм «Рок-н-рольшчык» (ЗША - Вялікабрытанія, 2008 г.).

2 БЕЛАРУСЬ

06.55 Мастацкі фільм «Варвара краса - доўгая каса» (СССР).
08.25 Прыгодніцкі мультсерыял «Клуб Вінкс. Школа чараўніц» (Італія).
09.45 Беларуская кухня.
10.20 Тэлебарометр.
10.25 Капейка ў капейку.
11.00 Серыял «Універ. Новы інтэрнат».
12.35 «Бітва экстрасенсаў». Містычнае рэаліці-шоў (Расія).
14.10 Вось дык так!
14.45 фантастычную-прыгодніцкі серыял «Бафі - знішчальніца вампіраў» (ЗША).
17.15 «Comedy woman». Гумарыстычная шоу-праграма (Расія).
18.25 Ікра.
19.15 Ваша лато.
19.55 Латарэя «Пяцёрачка».
20.05 «Сустрэча з ...».
20.40 Кіпень.
21.00 Кена.
21.05 Тэлебарометр.
21.10 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Відэачасопіс.
21.45 Камедыйны серыял «Універ. Новы інтэрнат» (Расія).
23.15 Прыгодніцкі серыял «Гардэмарыны, наперад!» (СССР). 2-я серыя.
00.40 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. Агляд тура.

3 БЕЛАРУСЬ

08.00 «Калейдаскоп».
08.15 «Аршын Мал Алан». Мастацкі фільм.
09.45 «Камертон». Джазавы гітарыст, народны артыст Расіі Аляксей Кузняцоў.
10.10 «Легенды кіно». Гісторыя стварэння фільма «Шляхціц Завальня, або Беларусь у фантастычных апавяданнях».
10.25 «Шляхціц Завальня, або Беларусь у фантастычных апавяданнях». Мастацкі фільм.
11.55 «Размаўляем па-беларуску». Тэлевіктарына.
12.20 «Калейдаскоп».
12.35 «Казкі старога чараўніка». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі.
14.50 «Браты па крыві». Мастацкі фільм.
16.10 «Калейдаскоп».
16.25 «Музеі Беларусі». Гісторыка-культурны комплекс «Лінія Сталіна».
16.50 «Песня мая». Канцэрт Нацыянальнага фестывалю беларускай песні і паэзіі «Маладзечна-2014».
17.45 «Дыя@блог P.S.».
18.10 Серыял. «Робін з Шэрвуда». 8-10 серыі.
20.45 Калыханка.
21.10 Сусветнае кіно. «Дракула Брэма Стокера».
23.10 «Уладзімір Гасцюхін. Пагружэнне». Дакументальны фільм.
0.10 «Калейдаскоп».

5 БЕЛАРУСЬ

08.00 PRO спорт. Навіны.
09.00 Рэаліці-шоу «Mix Fight. Новыя гарызонты».
09.45 Фактар сілы.
10.15 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. Агляд тура.
11.10 Гандбол. Ліга чэмпіёнаў. Відэачасопіс.
11.40 Хакей. КХЛ. «Адмірал» (Уладзівасток) - «Дынама» (Мінск).
13.35 Тэніс. Турнір ВТА. Выніковы турнір. Фінал.
15.40 Футбол. Чэмпіянат Англіі. «Ліверпуль» - «Чэлсі». Прамая трансляцыя.
17.55 Гандбол. SEHA-ліга. БГК ім. Мяшкова (Беларусь) - «Вардар» (Македонія). Прамая трансляцыя.
19.35 Еўрапейскі покерны тур.
20.25 Футбол. Чэмпіянат Англіі. КПР - «Манчэстар Сіці». Прамая трансляцыя.
22.30 Футбол. Чэмпіянат Англіі. «Манчэстар Юнайтэд» - «Крыстал Пэлас».

БЕЛСАТ tv BELSAT

07.00 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
07.25 Маю правы (юрыдычная праграма).
07.50 Моўнік (лінгвістычная праграма): Мінак, лякарня, хмарачос.
08.00 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
08.30 Аб'ектыў.
08.50 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
10.15 ПраСвет (інфармацыйна-публіцыстычная праграма).
10.50 «Букаландыя», мультсерыял для дзяцей.
11.15 «Лонданцы II», серыял.
12.05 «Час гонару», серыял.
12.55 Без рэтушы: «Кукабака – вязень сумлення», рэпартаж, 2014 г., Беларусь.
13.15 Два на два (тэледыскусія): Чаму беларусы пачынаюць выбіраць беларускае? Досвед культурніцкіх кампаніяў.
13.45 Асабісты капітал (эканамічная праграма).
14.05 ПраСвет (інфармацыйна-публіцыстычная праграма).
14.45 «Непахаваны» (Niepochowany/A temetetlen halott), маст. фільм, 2004 г., Польшча–Славакія–Венгрыя.
16.50 Моўнік (лінгвістычная праграма): Адкуль пайшлі найменні гарадоў.
17.05 Рэпартэр (інфармацыйна-публіцыстычная праграма).
17.30 Беларусы ў Польшчы.
17.45 «Джынсы, планета ў сінім», дак. фільм, 2010 г., Францыя.
18.45 «Mad Men. Утрапёныя-2», серыял.
19.35 «Я люблю дэмакратыю. Расія», дак. фільм, 2012 г., Францыя.
20.25 «Людскія справы» (аўтарская праграма Алеся Залеўскага).
21.00 Аб'ектыў (галоўнае выданне).
21.10 «Феадальнае права Савецкага Саюзу», дак. фільм, 2010 г., Беларусь.
21.40 Суботні сеанс: «Выкрадаючы рай», трылер, 2011 г., Канада.
23.10 Відзьмо-невідзьмо (інфармацыйна-забаўляльны агляд).
23.35 Рэмарка (культурніцкая праграма).
00.00 Аб'ектыў.
00.15 ПраСвет (інфармацыйна-публіцыстычная праграма).

TV

9 ЛІСТАПАДА, НЯДЗЕЛЯ

БЕЛАРУСЬ 1

07.05 Дэтэктыўны серыял «Забыты» (Расія). 3. і 4-я серыі.
09.00, 12.00, 15.00 Навіны.
09.10 Арсенал.
09.40 Камедыйны серыял «Байкі Міцяя» (Украіна). 3. і 4-я серыі.
10.50 «Пра ежу!» Кулінарны майстар-клас.
11.25 Xxl woman tv. Жаночы часопіс.
12.10 Навіны. Цэнтральны рэгіён.
12.35 Тэлефільм АТН цыклу «Вялікі рэпартаж».
13.05 Таямніцы следства.
13.40 Каробка перадач.
14.15 Каб усё так geely! .
14.50, 22.15 Вялікае тэлебачанне.
15.15 Твой горад.
15.30 Вакол планеты.
16.20 Тэлефільм АТН цыклу «Вялікі рэпартаж».
16.55 Я магу! .
17.20 Крымінальная меладрама «Самазванка» (Расія). 1-я і 2-я серыі.
21.00 Галоўны эфір.
21.55 Навіны надвор'я.
22.25 Крымінальная камедыя «Гудзонскі ястраб» (ЗША).
00.20 Камедыйны серыял «Байкі Міцяя» (Украіна). 3. і 4-я серыі.

АНТ

07.00 АНТ прадстаўляе. «Нядзельная раніца».
08.00, 09.00 Нашы навіны.
09.05 Нядзельная пропаведзь (з субтытрамі).
09.20 «Смешарыкі. Пін-код».
09.35 «Шалапутныя нататкі».
09.55 «Пакуль усе дома».
10.40 «Фазэнда».
11.10 АНТ прадстаўляе: Шоу-гульня «ТБ-такісі».
11.35 «Брэйн-рынг».
12.40 «Джэнтльмены ўдачы». Мастацкі фільм.
14.15 «Я люблю Беларусь».
15.25 «Здабытак рэспублікі».
16.00 Нашы навіны.
16.20 «Здабытак рэспублікі».
17.50 Тэатр эстрады.
20.00 Контуры.
21.05 «Подых планеты».
21.40 «Ледніковы перыяд».
00.20 «Афоня». Мастацкі фільм.

СТВ

06.10 «Студэнты-2». Серыял.
07.45 Тэлечасопіс «Аўтапанарама».
08.15 Фільм «Фабіа Мантале. Смяротныя гульні» (Францыя 2001 г.).
10.00 «Вялікі сняданак».
10.40 «Тэрыторыя памылак».
12.30 «Добры дзень, доктар».
13.05 «Ганна Чапман і яе мужчыны».
14.10 Фільм «Памылка рэзідэнта» (СССР, 1968 г.). 2-я серыя.
15.40 «Глядзець усім!».
16.00 «Цэнтральны рэгіён».
16.30 «24 гадзіны».
16.50 Канцэрт Міхаіла Задорнава.
17.45 Тэлечасопіс «Аўтапанарама».
18.15 СТВ прадстаўляе: вячэрні шоу «На тым жа месцы ў той жа час».
19.30 «Тыдзень». Інфармацыйна-аналітычная праграма.
20.40 Фільм «Ундзіна» (ЗША - Ірландыя, 2009 г.).
22.40 «Прафесійны бокс». Рэйтынгавыя баі ў Мінску.
23.50 Фільм «Трон у крыві» (Японія, 1957 г.).
01.40 «Вялікія таямніцы».

БЕЛАРУСЬ 2

06.55 Вышэй за дах.
07.25 Анімацыйны фільм «Варушы ластамі-2» (Бельгія).
09.10 Прыгодніцкі мультсерыял «Клуб Вінкс. Школа чараўніц» (Італія).
10.20 «Fitnews». Праграма пра прыгажосць і здароўе.
11.00 Тэлебарометр.
11.05 Камедыйны серыял «Універ. Новы інтэрнат» (Расія).
12.15 «Турыст».
13.05 Іранічны дэтэктыў «Разумнік» (Расія). Заключныя серыі.
15.00 «Перазагрузка». Маладзёжнае ток-шоў.
15.50 Вострасюжэтны баявік «Хуткасць» (ЗША).
17.55 «Comedy Баттл. Без межаў». Забаўляльная шоу-праграма (Расія).
19.15 Суперлато.
20.05 Кіпень.
20.25 Тэлебарометр.
21.00 Спортлато 5 з 36.
21.05 Кено.
21.15 «На прыродзе».
21.30 Камедыйны серыял «Універ. Новы інтэрнат» (Расія).
22.40 Прыгодніцкі серыял «Гардэмарыны, наперад!» (СССР). 3. і 4-я серыі.
01.10 «Сустрэча з ...».

БЕЛАРУСЬ 3

06.05 «Студэнты 2». Серыял.
07.40 Тэлечасопіс «Аўтапанарама».
08.10 Фільм «Мушкецёр» (Германія - Люксембург - Вялікабрытанія - ЗША, 2001 г.).
10.00 «Вялікі сняданак».
10.40 «Тэрыторыя памылак».
12.30 «Добры дзень, доктар».
13.05 «Ганна Чапман і яе мужчыны».
14.10 Фільм «Вяртанне рэзідэнта» (СССР, 1982 г.). 2-я серыя.
15.35 «Глядзець усім!» .
16.00 «Цэнтральны рэгіён».
16.30 «24 гадзіны».
16.50 Канцэрт Міхаіла Задорнава.
17.45 Тэлечасопіс «Аўтапанарама».
18.15 СТБ прадстаўляе: вячэрні шоў «На тым жа месцы ў той жа час».
19.30 «Тыдзень». Інфармацыйна-аналітычная праграма.
20.40 Фільм «Пяты элемент». Францыя, 1997 г.).
23.00 Фільм «Целаахоўнік» (Японія, 1961 г.).
00.55 «Глядзець усім!».

БЕЛАРУСЬ 5

08.00 PRO спорт. Навіны.
09.00 Футбол. Чэмпіянат Англіі. «Манчэстар Юнайтэд» - «Крыстал Пэлас».
10.55 Футбол. Чэмпіянат Англіі. «Ліверпуль» - «Чэлсі».
12.55 Гандбол. SEHA-ліга. БГК ім. Мяшкова (Беларусь) - «Вардар» (Македонія).
14.25 Футбол. Чэмпіянат Беларусі. БАТЭ (Барысаў) - «Нафтан» (Наваполацк). Прамая трансляцыя.
16.25 Футбол. Чэмпіянат Англіі. Сандерленд - Эвертан. Прамая трансляцыя.
18.40 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Відэачасопіс.
19.25 Баскетбол. Адзіная Ліга ВТБ. «Цмокі-Мінск» (Беларусь) - «Зеніт» (Расія). Прамая трансляцыя.
21.15 Футбол. Чэмпіянат Англіі. «Суёнсі» - «Арсенал».
23.10 Футбол. Чэмпіянат Беларусі. БАТЭ (Барысаў) - «Нафтан» (Наваполацк).

БЕЛСАТ TV

07.00 Аб'ектыў.
07.10 ПраСвет (інфармацыйна-публіцыстычная праграма).
07.45 «Букаландыя», мультсерыял для дзяцей.
08.10 «Польскія казкі і паданні».
08.25 Фітнес-шмітнес.
08.45 Маю правы (юрыдычная праграма).
09.05 Два на два (тэледыскусія): Чаму беларусы пачынаюць выбіраць беларускае? Досвед культурніцкіх кампаніяў.
09.35 Беларусы ў Польшчы.
09.55 Рэпартэр.
10.20 МакраФон: Канцэрт «АВ-ВА-аркестру»: ч. 2.
10.45 «Феадальнае права Савецкага Саюзу», дак. фільм, 2010 г., Беларусь.
11.20 «Мікі Моль і Страшны Плашч», анімацыйны фільм.
11.45 «Польскія казкі і паданні».
12.00 «Mad Men. Утрапёныя-2», серыял.
12.50 «Час гонару», серыял.
13.40 «Я люблю дэмакратыю. Расія», дак. фільм, 2012 г., Францыя.
14.35 Відзьмо-невідзьмо.
15.05 Моўнік (лінгвістычная праграма): Адкуль пайшлі найменні гарадоў.
15.15 54 % (публіцыстычная праграма).
15.35 Два на два (тэледыскусія): Чаму беларусы пачынаюць выбіраць беларускае? Досвед культурніцкіх кампаніяў.
16.05 «Выкрадаючы рай», трылер, 2011 г., Канада.
17.35 «Людскія справы».
18.05 «Феадальнае права Савецкага Саюзу», дак. фільм, 2010 г., Беларусь.
18.35 «Ранча», серыял.
19.25 Кулінарныя падарожжы Робэрта Макловіча.
19.50 Гісторыя пад знакам Пагоні (спазнавальная праграма): Паўстанне 1863 года.
20.00 Эксперт (сатырычная праграма).
20.25 Дакументальная гадзіна: «Вайна і мір: чалавечыя гісторыі», дак. фільм, 2006 г., Арменія.
21.20 Фільматэка майстроў: «Хор», маст. фільм, 2004 г., Францыя–Швейцарыя.
22.55 «Фальшываманетнікі. Вяртанне «Зграі», серыял.
23.45 «Лобатамія», дак. фільм, 2010 г., Беларусь: ч. 1.

Шаноўныя чытачы!

На жаль, газету «Новы час» немагчыма купіць у шапіках або крамах. Няма нас і ў дзяржаўнай сістэме распаўсюду Белпошты. Але можна падпісацца на «Новы час», і кожны тыдзень атрымліваць газету.

Падпісацца можна на любую колькасць месяцаў, аформіўшы банкаўскі ці паштовы перавод і накіраваўшы копію плацёжнага дакументу на адрас рэдакцыі. (Глядзіце ўзоры квітанцый). **Нашы рэквізіты: рахунак 301274 1108019 у аддзяленні №53 9 ОАО «Белінвестбанка», код банка 153 10073 9. Адрас банка: 22 0004, Мінск, вул. Калектарная, 11. Адрас рэдакцыі: 22 0113, Мінск, вул. Мележа, 1, офіс 1234.**

Акрамя таго падпісацца можна ў рэдакцыі і ў нашых рэгіянальных прадстаўнікоў:
Магілёў: (8 029) 930 79 22, Міхась
Мінск: (8 029) 178 31 68, Вольга
Слуцк: (8 029) 364 42 60, Зінаіда
Гомель (8 029) 697 82 75, Аляксандр

БЕЛПОЧТА

ф. ПС 112

ЭЛЕКТРОННЫЙ ДЕНЕЖНЫЙ ПЕРЕВОД

№ ______ (вход, по карте отправки)

ВЫРУЧКА ☐ НАЛОЖЕННЫЙ ПЛАТЕЖ ☐

(сумма цифрами) (сумма прописью)

ПОЛУЧАТЕЛЬ___ Г-та «Новы час», р/с 3012741108019 отд. №539 ОАО «Белинвестбанк», код 153100739, УНН 190790926

КУДА 220004, г. Минск, ул. Коллекторная, 11
почтовый код, адрес получателя, телефон)

ОТПРАВИТЕЛЬ ______
почтовый код, адрес отправителя, телефон)

АДРЕС ______

Доставка ☐ уведомление ☐ простое ☐ заказное ☐ электронное

(назначение платежа)

(письменное сообщение)

Отметки отделения почтовой связи места приема:
(почтовый код, оттиск контрольно-переводной печати, кол. шт.)
№ перевода по ф. 5 ______
Время приема _____ ч. _____ мин.
Подпись

Паважаныя чытачы!

Падпісны кошт аднаго нумара газеты 3000 руб., аднаго месяца — 12000 руб.
ДЗЯКУЙ ВАМ ЗА ПАДТРЫМКУ!
«Новы час» запрашае да супрацоўніцтва распаўсюджвальнікаў газеты ва ўсіх рэгіёнах Беларусі.
Даведка па тэл: (8 029) 651-21-12.

КВИТАНЦИЯ

ЧИУП «Час навінаў»
(получатель платежа)
отд. №539 ОАО «Белинвестбанк»
(наименование банка)

Счет получателя	3012741108019	Лицевой счет	Код 739
УНП*	190790926		

(фамилия, имя, отчество, адрес)

Вид платежа			Дата	Сумма

Период подписки указывает абонент

Плательщик

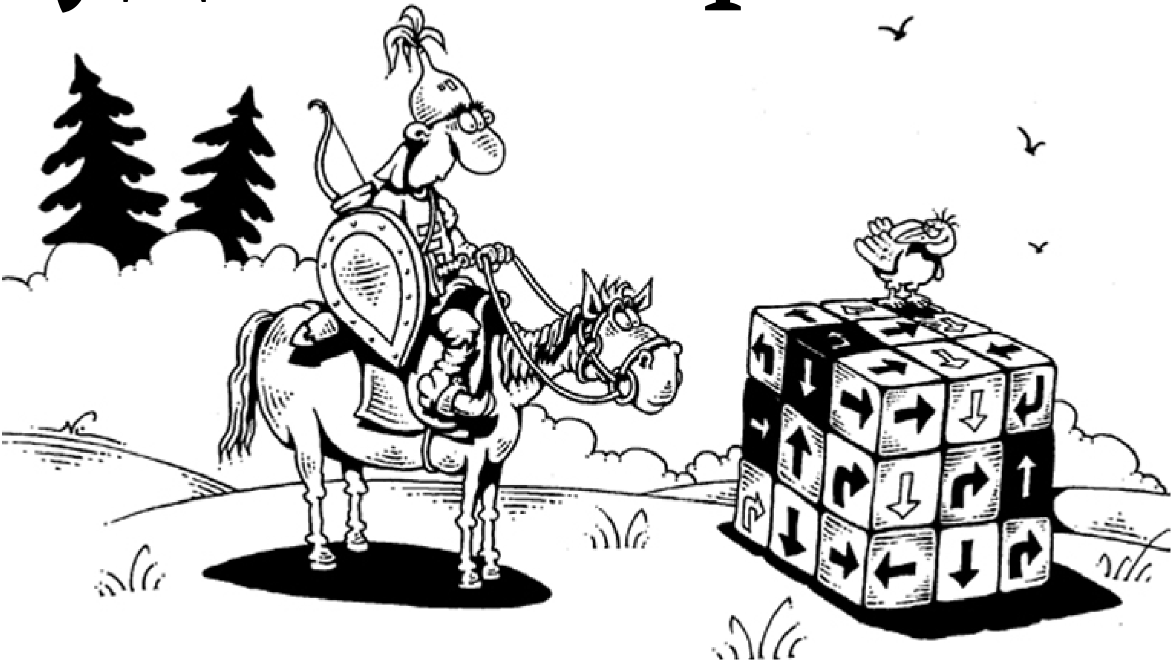
Пеня ______
Всего ______

Кассир

Што будзе з Украінай?

Алег НОВІКАЎ

Па выніках парламенцкіх выбараў 26 кастрычніка ва Украіне ў публікацыях і каментарах украінскіх палітолагаў сфармавалася прыкладна чатыры асноўных сцэнары далейшага развіцца падзей у краіне.

Пазітыўны сцэнар

Асноўны тэзіс прадстаўнікоў пазітыўнага сцэнару — пасля выбараў 26 кастрычніка ўкраінцы атрымалі фантастычны шанец на правядзенне глыбокіх і часам, магчыма, вельмі балючых рэформаў, якія дазволяць краіне імкліва парваць з саўковым і карумпаваным мінулым ды і адчыняць шлях у Еўропу.

Пра патэнцыял магчымага прарыву перш за ўсё сведчыць унікальны склад дэпутацкага корпусу новай Вярхоўнай Рады. Каментатар Віктар Портнікаў адзначае: «Я бачу першы сапраўдны ўкраінскі парламент за ўсе гады незалежнасці. У апошнія 23 гады ва ўкраінскім парламенце ўвесь час ішла барацьба паміж тымі сіламі, якія выступалі за пабудову незалежнай еўрапейскай суверэннай дзяржавы, і тымі палітычнымі сіламі, якія, па-сутнасці, былі калабарацыяністамі і здраднікамі, агентамі Крамля, людзьмі на ўтрыманні ва Уладзіміра Пуціна і іншых. Цяпер у новым парламенце падобныя палітычныя сілы амаль не прадстаўленыя».

Аптымісты таксама звяртаюць увагу на тое, што па выніках галасавання ўдалося захаваць тандэм Яцанюк—Парашэнка. «Яшчэ адзін момант звязаны з выдатнымі вынікамі Блока Парашэнкі і «Народнага фронту». У нас ужо практычна гатовая кааліцыя. Гэта добры сігнал для нашых замежных партнёраў, якім не трэба будзе прыглядацца да новага прэм'ера, ды і самому прэм'еру не патрэбны час на засваенне ў новай пасадзе, ён проста працягне працаваць», — лічыць палітолаг Анатоль Фесенка. Іншымі словамі, ёсць перадумовы, што Украіна сапраўды выканае прапанаваны прэзідэнтам план рэформаў, які ў выпадку рэалізацыі дазволіць краіне ўжо ў 2020 годзе адпавядаць усім крытэрам краіны-кандыдата ў ЕС.

Памяркоўна-пазітыўны сцэнар

Трэба прызнацца, што энтузіязм Фесенкі або Портніка ўласцівы малой фракцыі ўкраінскіх палітолагаў і аналітыкаў. Значна больш папулярная думка пра тое, што праеўрапейскі па рыторыцы парламент на самай справе акажацца не здольным кінуць выклік карупцыі і алігархату. Прынамсі, такога погляду трымаецца дырэктар Міжнароднага інстытута дэмакратыі Сяргей Таран. «Упершыню ва ўкраінскай гісторыі ў парламенце не будзе тэмаў, якія заўсёды расколвалі грамадства — мова, культура, куды мы рухаемся — у NATO ці ў Расію. У парламенце цяпер будзе выразная праеўрапейская большасць — і гэта адлюстроўвае настроі ўкраінскага грамадства. Але на гэтым аптымізм заканчваецца», — адзначае Таран. На яго думку «антыалігархічныя тэндэнцыі Майдана ў новым парламенце ў выніку не праявіліся»: «Наадварот, улада грошай узмацнілася. Каб зразумець, хто з алігархаў «лялькавод» таго ці іншага палітычнага праекту ці «лідара», ужо не трэба быць палітычным аналітыкам — усё на паверхні».

Аднак пры гэтым той жа Таран і іншыя палітолагі не губляюць надзеі на тое, што праеўрапейскі вектар ва ўкраінскай палітыцы застанецца дастаткова паслядоўным. Базай для аптымізму ёсць настроі ў грамадстве. Асаблівасцю сітуацыі, калі верыць парталу «Захід», з'яўляецца тое, што «публіка больш не жадае чакаць, калі начальства вызначыцца з рэформамі». «Гэта даволі рэдкая сітуацыя, калі рэформаў прагнуць самыя звычайныя людзі. Зразумела, што пра сутнасць гэтых рэформаў публіка мае самае аддаленае ўяўленне, але факт ёсць факт. Нацыя не жадае быць пасіўнай ахвярай, аб'ектам для маніпуляцый улады. У такой атмасферы сабатуючая рэформы новая Вярхоўная Рада можа доўга не праіснаваць. Яе зменіць больш рэфармісцкая», — піша «Захід».

Памяркоўна-негатыўны сцэнар

Адпраўная кропка аўтараў і адэптаў гэтага сцэнару — патавая сітуацыя, які склалася ў новым парламенце. Палітолаг Міхаіл Паграбінскі піша: «Галоўны парадокс гэтых выбараў складаецца ў тым, што тыя, хто больш за ўсё на іх настойвалі, жаданага не атрымалі. Не сакрэт, што рухавіком датэрміновага роспуску парламента быў Пётр Парашэнка, які разлічваў канверсаваць свой прэзідэнцкі рэйтынг у мандаты. Адначасна ставілася мэта пазбавіцца ад Яцанюка і сфармаваць Кабмін, што быў бы здольны больш эфектыўна весці перамовы з Крамлём, а таксама разбурыць амбіцыі і фінансавыя апетыты Каламойскага, які будуе сваё аўтаномнае ад Кіева княства ў Днепрапятроўску».

Аднак у выніку «аднапалярны свет» у новай Радзе так і не паўстаў, не кажучы ўжо пра электаральную катастрофу самога Парашэнкі, які страціў за чатыры месяцы 30 працэнтаў выбаршчыкаў.

Цяпер Блок Парашэнкі і «Народны фронт» маюць дзве прыблізна роўнавялікія фракцыі, што значыць непазбежнасць кааліцыі. Цяжка сказаць, наколькі ўстойлівы будзе іх саюз, калі пры прыняцці кожнага рашэння сябрам аб'яднання прыйдзецца дамаўляцца. У падобнай сітуацыі не выключана, што ўкраінцаў чакае новы эпізод вядомай драмы «прэм'ер супраць прэзідэнта», якую краіна апошні раз назірала ў 2008–2009 гадах, калі моцна пацапаліся Юшчанка і Цімашэнка. Вынікам іх разборкі стаў паралюш улады, крызіс аранжавых, татальнае расчараванне электарату ў праеўрапейскіх сілах і, нарэшце, лагічная перамога Партыі рэгіёнаў (у абноўленай версіі ролю Партыі рэгіёнаў можа згуляць Апазіцыйны блок, які змог акумуляваць ядро выбаршчыкаў Партыі рэгіёнаў).

Негатыўны сцэнар

Вынікам рэалізацыі гэтага сцэнару будзе значнае паслабленне канструкцыі ўкраінскай дзяржаўнасці з усімі наступствамі. Гэта можа быць следствам дэстабілізацыі палітычнай сітуацыі, для чаго, на думку тых, хто падзяляе такі сцэнар, ствараюцца ўсе перадумовы.

«Кааліцыя БП і «Народнага фронту» з прэм'ерствам Яцанюка азначае кансервацыю цяперашняй сацыяльна-эканамічнай і знешняй палітыкі краіны, — лічыць палітолаг Канстанцін Бандарэнка. — Гэта азначае, што з Расіяй мы наўрад ці дамовімся па газе і ўзімку будзем мерзнуць у кватэрах і сядзець без гарачай вады. Гэта азначае, што па патрабаванні МВФ урад працягне павялічваць тарыфы і падаткі, пры гэтым падразаючы сацвыплаты. У выніку эскалацыя сацыяльных пратэстаў проста непазбежная, нават калі вайна будзе адцягваць частку ўвагі грамадства.

Песімісты таксама нагадваюць, што на апошніх выбарах была зафіксаваная самая нізкая яўка. Як след, характар бунту будзе дэструктыўны для дзяржаўных устаноў: «Мільёны незадаволеных не вераць у выбарчыя механізмы. І тут хаваецца таксама патэнцыйная пагроза для краіны — па меры пагаршэння сацыяльна-эканамічнага становішча гэта незадаволенасць можа знайсці свой выраз па-за сценамі парламента».

Сам пратэст паводле большасці публікацый можа набыць фармат путчу вайсковых частак і так званых добраахвотных батальёнаў, камбаты якіх публічна пагражаюць урадавым чыноўнікам. Магчыма і новая рэдакцыя на месцах тутэйшых ДНР. З улікам таго, што безумоўным лідарам электаральнага байкоту апошніх выбараў стаў усход краіны, няма ніякіх сумневаў, што градус сепаратызму ў выпадку сацыяльнага калапсу пойдзе ўверх.

Застаецца дадаць, што самі аматары апакаліпсічнай тэорыі прызнаюць: апатыя насельніцтва вельмі моцная, каб чакаць такіх пратэстаў раней за вясну. Так што ва ўкраінскай эліты ёсць час прааналізаваць усе прагнозы палітолагаў і не дапусціць негатыўных сцэнараў.

ЯНЫ ПРА НАС. ЗАМЕЖНАЯ ПРЭСА ПРА БЕЛАРУСЬ

Маючы фактычна ізаляваную інфармацыйную прастору паміж Беларуссю і Украінай, аднаасобны пафас Лукашэнкі пра братэрства, сапраўды, можа выклікаць ілюзію падтрымкі з боку Беларусі. Але гэта, вядома, не так. Незалежныя апытанні паказваюць, што большасць беларусаў на баку Расіі і супраць Майдана ў крамлёўскай інтэрпрэтацыі. Гэта факт, гэта тэндэнцыя, якія б руковыя акуляры ні апранала ўкраінскае кіраўніцтва цяпер. «Любоў» Лукашэнкі да Украіны нічым не адрозніваецца ад «любові» Лукашэнкі да Расіі. У тым і іншым выпадку крыніца гэтай «любові» — выгада.

«Корреспондент» (Украіна)

Сёння ў беларускіх працоўных існуе толькі адзін спосаб барацьбы за сваю заробатную плату — пасіўны, шляхам міграцыі на часовую працу ў Расію. Таму яшчэ адной задачай гэтых мер (кампанія супраць дармаедаў) з'яўляецца фактычны прымус гастарбайтэраў і «ценявых» рабочых вярнуцца на дзяржаўныя і прыватныя прадпрыемствы Беларусі і прыняць той памер заработнай платы (як мінімум у 2–3 разы ніжэйшы за іх цяперашні ў Расіі) і тыя ўмовы працы, якія ім прапануе афіцыйны працадаўца.

«Русская планета» (Расія)

Іхоць яснага адказу не прагучала, але сам факт праведзенай размовы, магчыма, кажа калі не аб глабальных пераменах у дачыненні да пісьменнікаў, якім да нядаўняга часу наракалі на ідэйную чужасць, то хаця б аб з'яўленні думкі, што перамены патрэбныя. Бо праўдзівы саюз пісьменнікаў актыўна, доўга і таленавіта ўдзельнічаў у насаджэнні аскепкаў савецкай беларускай ідэнтычнасці, апелюючы да гісторыі, напісанай савецкімі ідэолагамі. Але, верагодна, наступіў момант, калі ўладзе больш патрэбныя «несумленныя» літаратары, таму што менавіта яны пішуць пра той тып ідэнтычнасці, які трэба сцвярджаць, улічваючы палітычны кантэкст і пагрозу страты суверэнітэту.

«Deutsche Welle» (Германія)

Украіна зараз знаходзіцца ў сітуацыі, якая нагадвае беларускую тры гады таму. «Бацька Лукашэнка гуляўся перад выбарамі ў папулізм, значна павялічыў выдаткі. Быў шалёны дэфіцыт бягучага рахунку. Заціснулі валютны рынак — тое самае, што цяпер робіць кіраўнік Нацбанка Гантарова. З'явілася некалькі курсаў валюты: афіцыйны, аўкцыённы, для мянялаў. Так яны пражылі некалькі месяцаў. Бацька запусціў друкарскі станок на поўную магутнасць — і ўсё паляцела. Калі мы не паменшым тэмпы друку грыўні, рызыкуем паўтарыць лёс Беларусі

From-ua.com (Украіна)

Абвяшчэнне строгіх мер супраць дармаедаў узбудзіла абывацеляў, актывізавала спецыялістаў па ідэалагічнай працы — барацьба з дармаедствам стала тэмай палітінфармацыяў у працоўных калектывах. Але незалежныя эканамісты і эксперты настроеныя скептычна. У наступным годзе Лукашэнку чакаюць чарговыя прэзідэнцкія выбары, і яму важна падтрымліваць ілюзію сацыяльнай дзяржавы і тэму сацыяльнай справядлівасці.

«BBC» (Вялікабрытанія)

МІЖНАРОДНЫЯ НАВІНЫ

ІТАЛІЯ. Нацыяналізацыя немцаў

Незвычайную пастанову прыняў італьянскі канстытуцыйны суд. Паводле яго рашэння, грамадзянам краіны дазваляецца патрабаваць ад Германіі кампенсацыі за тыя крыўды, што былі зробленыя ім або іхнім продкам фашысцкімі акупантамі падчас Другой сусветнай вайны (ФРГ лічыцца афіцыйным нашчадкам трэцяга рэйху). Навіна, натуральна, не спадабалася немцам. Тым больш, што яшчэ ў далёкім 1947 годзе Рым выставіў на адрас Бона рахунак памерам у 40 мільярдаў лір, які дапамог бы забыцца на ўсе злачынствы, якія нацысты зрабілі падчас вайны на Апенінах. У 1961 годзе ФРГ выплаціла тую суму, аднак цяпер гісторыя паўтараецца. Праўда, на гэты раз ісk высунуць, хутчэй за ўсё, нашчадкі ахвяр нацыстаў. На думку часопіса «Spiegel Online», як мінімум дзясяткі тысяч італьянцаў могуць запатрабаваць у Берліна грашовую кампенсацыю за сваіх забітых нацыстамі продкаў. Натуральна, нямецкі бок будзе намагацца не плаціць па тых судовых пастановах. У сувязі з гэтым згаданае выданне нават не выключае нацыяналізацыі ўсёй маёмасці ФРГ у Італіі.

Паводле нямецкай прэсы

КАЗАХСТАН. 187 тысяч долараў за пацалунак з Пушкіным

Суд Алма-Аты вырашыў спагнаць з рэкламнага агенцтва «Havas Worldwide Kazakhstan» 34 мільёны тэнге (каля 187,5 тысячы долараў) на карысць 34 пазоўнікаў з мясцовай кансерваторыі імя казахскага кампазітара Курмангазы. Прычынай стаў выкладзены ў жніўні гэтага года ў сеціва малюнак з вывай пацалунку Курмангазы Сагырбайулы і рускага паэта Аляксандра Пушкіна. Выява выклікала шок. Мастакоў адразу арыштавалі. Аднак гэта быў толькі пачатак. Пасля з'яўлення малюнку ў сеціве 11 супрацоўнікаў кансерваторыі, 13 студэнтаў і 10 музыкаў з аркестра імя Курмангазы падалі калектыўны іск, дзе сцвярджалі, што «неэтычная» выява абражае гонар і годнасць не толькі нашчадкаў кампазітара, але і ўсіх людзей, неабыякавых да мастацтва. Суд задаволіў іск аматараў мастацтва, чым, на думку грамадства, канчаткова давёў замоўны характар і поўны абсурд учынкаў казахскай Феміды.

Паводле казахскай прэсы

УКРАІНА. 25 гадоў выхаду ўніятаў з падполля

Напрыканцы кастрычніка споўнілася 25 гадоў выхаду ўкраінскай грэка-каталіцкай царквы (УГКЦ) з падполля. Нагадаем, што царква была забароненая ў 1946 годзе пасля таго, як арганізаваны савецкімі ўладамі Львоўскі сабор скасаваў пастановы Брэсцкай уніі. Такім чынам, усе ўніяты мусілі перайсці пад эгіду Рускай праваслаўнай царквы. Нягледзячы на забароны, УГКЦ фактычна працягнула сваё існаванне, у тым ліку пад дахам Каталіцкай царквы. Магчыма, перaслед царквы ў 1960–1980-я гады быў звязаны са справай Берыі. Пасля смерці Сталіна, шукаючы саюзнікаў у барацьбе за ўладу ва Украіне і ў іншых нярускіх рэспубліках, Берыя выступіў супраць русіфікацыі Заходняй Украіны. Яго пасланцы пачалі таемныя перамовы з уніятамі наконт нармалізацыі адносін з Ватыканам і легалізацыі Грэка-каталіцкай царквы на Заходняй Украіне. Размовы з мітрапалітам былі перапыненыя пасля арышту Берыі. Пасля ўлады катэгарычна адмаўляліся ад любой лібералізацыю ў гэтай галіне да самай перабудовы.

Паводле ўкраінскай прэсы

ВЯЛІКАБРЫТАНІЯ. Канец субкультуры Брыджэт Джонс

Увесь свет у шоку ад новага іміджу актрысы Рэнэ Зелвегер. Днямі Рэнэ, якой 42 гады, з'явілася на публіцы вельмі схуднелай, спартыўнай і, хутчэй за ўсё, пасля пластычнай аперацыі. Яе новы стыль выклікаў сярод часткі яе фанатаў расчараванне, паколькі актрыса абсалютна не падобная на персанаж Брыджэт Джонс, ролю якой яна ў свой час выканала. Брыджэт Джонс — тыповая жанчына ва ўзросце крыху больш за трыццаць гадоў, самотная, якая пастаянна знаходзіцца ў пошуку канструктыўных адносін з мужчынам. Заўсёды спрабуе схуднець, кінуць паліць і абмежаваць алкаголь, але сустрэчы з любімымі сяброўкамі пастаянна бурыць гэтыя напалеонаўскія планы. Пасля таго, як у 2001 годзе Зелвегер выканала ролю Брыджэт Джонс, у свеце ўзнікла цэлая армія феміністак, якія ждалі быць падобныя да Брыджыт. Хутка яе імя стала сінонімам барацьбы супраць стэрэатыпаў, якія буржуазнае грамадства навязвае жанчынам. Цяпер аказалася, што актрыса абсалютна не ідэнтыфікуе сябе з Джонс, і ёй хутчэй падабаецца весці звычайны спажывецкі лад жыцця. Пакуль феміністкі рух прыходзіць у сябе, Рэнэ заявіла, што маркуе зняцца ў новай серыі пра прыгоды Брыджэт Джонс.

Паводле брытанскай прэсы

Марш супраць маршу

Алег НОВІКАЎ

З-за падзей ва Украіне «Рускі марш» — штогадовая акцыя нацыяналістаў, прымеркаваная да свята Дня нацыянальнага адзінства 4 лістапада, — у гэтым годзе радыкальна мяняе фармат.

Сітуацыя з цяперашнім Рускім маршам нагадвае сцэну з фільму «Каўказская палонніца», калі адзін з галоўных персанажаў кажа: «Той, хто нам перашкаджаў, нам і дапаможа».

Рускі нацыяналізм апошнім часам быў галаўным болем Пуціна. Манежная плошча, Кандапога, Бірулёва — няпоўны спіс пагромаў на нацыянальнай глебе, якія не так даўно пракаціліся па Расіі. Вельмі важную ролю ў кансалідацыі і легітымізацыя праварадыкалаў адыгрывала 4 лістапада — Дзень рускага адзінства, прызначаны святам у гонар вызвалення Масквы ад войскаў Рэчы Паспалітай. Відавочна, што свята прыдумалі як эрзац 7 лістапада. Аднак у выніку з-за сваёй абстрактнасці ідэя ў народ не пайшла. Затое Дзень рускага адзінства хутка стаў фішкай праварадыкльнай субкультуры. Сярод яе аматараў паступова сфарміраваўся рытуал святкавання, цэнтральнае месца ў якім займае «Рускі марш», які заўсёды быў прологам вулічнага гвалту. Напрыклад, у мінулым годзе «Рускі марш» сабраў у Маскве калі дзесяці тысяч чалавек і пасля заканчэння перарос у лакальныя бойкі з імігрантамі.

Падзеі ва Украіне дазволілі ўладам перахапіць ініцыятыву. Менавіта Крэмль, а не барацьбіты з імігрантамі, выглядае ў вачах расіянаў галоўным абаронцам інтарэсаў нацыі, якой пагражае Дзярждэп і Правы сектар. Апафеозам яднання народаў Расіі вакол Пуціна стане 4 лістапада гэтага года, калі па ўсёй краіне пройдуць афіцыйныя «Рускія маршы» ў падтрымку Наваросіі.

Сярод іх арганізатараў можна пабачыць прадстаўнікоў усіх парламенцкіх партый, большасці непарламенцкая палітсілаў, а таксама дыяспар. Нават камуністы, якія доўга байкатавалі свята 4 лістапада, пагадзіліся далучыцца да маніфестацыі.

Змена кан'юнктуры пашырыла геаграфію «Рускіх маршаў» перш за ўсё ў аўтаноміях. Уфа і Казань, якія шараҳаліся ад такіх шэсцяў, у гэтым годзе выдалі дазвол на іх правядзенне. Так, рускім нацыяналістам дазволена прайсці строем па ўскраінных вулачках аднаго са спальных раёнаў Уфы, што для іх — вялікая перамога.

Праўда, дазвол даецца на «Рускія маршы», які арганізуюць правільныя нацыяналісты.

Канстанцін Крылоў лічыць, што расійскі кіруючы клас зробіць усё магчымае, каб фармацыі накшталт ДНР і ЛНР не сталі рускімі нацыянальнымі. Калі тое не атрымаецца, гэты праект проста зачыняць

Між тым, у Расіі існуюць і такія нацыяналісты, якія падтрымліваюць Кіеў, або, прынамсі, сцвярджаюць, што Пуцін гуляецца ў патрыятызм выключна з часовых прагматычных інтарэсаў. Ідэолагамі гэтай плыні прапануецца абсалютна іншае бачанне тых жа падзеяў на Данбасе.

«Наша ўлада гатова падтрымліваць Данбас, але выключна ў фармаце, які ёй зручны. Не як «рускую ірэдэнту» (на чым, уласна, настойваюць нацыяналісты), а як асобную савецкую рэспубліку або абстрактную антыфашысцкую дзяржаву. У адрозненне ад сепаратызму, «ірэдэнтызм» азначае ўз'яднанне штучна падзеленай нацыянальнай супольнасці. Нагадаю, першапачаткова «руская вясна» (у тым ліку ў Крыме) адбывалася пад лозунгам уз'яднання рускіх на паўднёвым усходзе Украіны з гістарычнай радзімай», — кажа расійскі нацыяналіст Канстанцін Крылоў. На яго думку, «расійскі кіруючы клас зробіць усё магчымае, каб фармацыі накшталт ДНР або ЛНР не сталі рускімі нацыянальнымі. Калі тое не атрымаецца, гэты праект проста зачыняць. Зразумела, што лідарам апалчэнцаў цяпер вельмі моцна выкручваюць рукі».

Ставіцца пад сумнеў і папулярны ў расійскім афіцыёзе тэрмін «рускі свет». «Пра які-небудзь «рускі свет» можна будзе казаць тады, калі будзе абраны прэзідэнт Рускай Рэспублікі ў складзе Расійскай Федэрацыі (ці будуць кандыдаты з адпаведнай праграмай). А пакуль сам тэрмін «рускі свет» некарэктны, з прычыны адсутнасці нават зародку самаарганізацыі ў рускіх», — пішуць на сайце «Руху рускія».

У прынцыпе, расійская нацыяналістычная субкультура нават да расколу па пытанні Украіны была дастаткова маргінальнай, а зараз, пасля падзелу на прамайдан і антымайдан, тым больш. Аднак паранойя наконт магчымага Майдану ў Расіі пераварыла Крылова і кампанію ледзь не ў ворага расійскай дзяржавы нумар адзін. Нядаўна быў узяты пад варту былы лідар руху супраць імігрантаў Аляксандр Бялоў (Поткін). Афіцыйна яго падазраюць у дачыненні да крадзяжу актываў аднаго з банкаў. У той жа час паплечнікі лічаць, што перaслед Бялова звязаны з яго палітычнай дзейнасцю.

Ілюстрацыяй гэтай тэндэнцыі сталі пакуты антыпуцінскіх нацыяналістаў пры спробах атрымаць дазвол на свой «Рускі марш» у гэтым годзе. На перыферыі (Кіраў, Тальяці, Вялікі Ноўгарад) улада ўвогуле гэтага не зразумела і адразу паказала арганізатарам на дзверы. У Маскве давялося шукаць іншыя формы працы. Яшчэ напярэдадні падачы заявак прадстаўнікі сілавых структур прапаноўвалі нацыяналістам адмовіцца ад акцыі і на год «замарозіць» дзейнасць арганізацыі ў сувязі са складанай палітычнай сітуацыяй. Пасля таго, як тыя адмовіліся, ім прапанавалі правесці акцыю ў Люблiно — на ўскраіку гораду. На цяперашні момант частка патрыётаў пагадзілася адправіцца мітынгаваць у Люблiно. Праўда, без традыцыйнага канцэрту — усе музыкі, якія спачатку пагадзіліся спяваць за рускую ідэю, раптам «захварэлі». Іншыя (лідар Дзмітрый Дзёмушкін) не выключаюць, што яны выйдуць на «рускі народны сход» у цэнтры Масквы, калі марш не будзе ў выніку ўзгоднены.

Цяжка сказаць, наколькі сур'ёзныя пагрозы Дзёмушкіна, і ўвогуле якія перспектывы гэтай фракцыі рускіх нацыяналістаў. Затое відавочна, што пуцінская эліта ўсё больш захапляецца гульнёй у рускіх патрыётаў, што вельмі небяспечна для такой шматнацыянальнай краіны, як Расія. Напрыклад, у той жа Уфе актывісты башкірскай арганізацыі «Башкорт» сцвярджаюць, што «гэта акцыя (Рускі марш) успрымаецца карэнным народам як агрэсія супраць суверэнітэту Башкірыі», і пагражаюць «зрабіць усё магчымае, каб не даць маршу адбыцца».

Эканоміка Эболы

Алег НОВІКАЎ

Ці паўплывае эпідэмія ліхаманкі Эбола на глабальную і рэгіянальныя эканомікі?

Пакуль што слова «Эбола» ў Беларусі хутчэй выклікае канатацыі з чымсьці экзатычным. Нават пасля шпіталізацыі хворага на ліхаманку ў суседняй Польшчы, праблема ліхаманкі далёка не ў топе самых актуальных беларускай тэмаў. Гэта абсалютна зразумелая рэакцыя — слаба верыцца, што афрыканская зараза дабярэцца да Беларусі.

Аднак адчуць яе наступствы нам усё роўна давядзецца. Эпідэмія захапіла не далёкую касмічную галактыку, а краіны, якія даўным-даўно інтэграваныя ў глабальную эканоміку, часткай якой з'яўляецца і эканоміка Беларусі. Таму, магчыма, нас чакаюць змены, ускосна выкліканыя смяротным вірусам.

Хутчэй за ўсё, першымі адчуюць на сабе наступствы эпідэміі айчынныя аматары футболу. У штабе ФІФА ўжо абмяркоўваюць ідэю скасавання турніру Афрыканскага кубку нацый, які мусіў пачацца 17 студзеня ў Марока. Як піша іспанская «El País», мараканскі кароль ужо папрасіў Федэрацыю перанесці дату чэмпіянату на наступнае лета: да гэтага часу спадзяюцца лакалізаваць ачаг эпідэміі. Яшчэ адзін варыянт — перанесці чэмпіянат у іншую краіну. Галоўныя кандыдаты на правядзенне Афрыканскага кубка нацый — Паўднёва-Афрыканская Рэспубліка і Гана. СМІ пішуць, што канчатковае рашэнне будзе прынятае на пачатку лістапада.

Іншай ахвярай Эболы могуць стаць аматары шакаладу. 70 працэнтаў сусветнай вытворчасці какава-бабоў прыходзіцца на краіны Заходняй Афрыкі. Калі крызіс хутка не скончыцца, варта з вялікай верагоднасцю чакаць росту коштаў, прагназуюць эксперты. Праўда, трэба згадаць, што некалькі гадоў таму ў суседнім Кот-Дывуары (адзін з лідараў па вытворчасці какава-бабоў) была грамадзянская вайна, але асабліва на кошты шакалада яна не паўплывала.

Шматлікія кампаніі, якія працуюць у зоне распаўсюджвання Эболы, ужо прыпынілі вытворчую дзейнасць і эвакуявалі персанал з небяспечных рэгіёнаў. На думку Сусветнага банка, гэта ўдарыць па бюджэтах карпарацый і акажа ўплыў на біржы. У гэтым плане магчымае падзенне біржавых індэксаў, што прымусіць інвестараў прытармазіць задуманыя аперацыі.

Італьянская прэса ўпэўненая, што распаўсюджванне ліхаманкі Эбола абавязкова адаб'ецца на турызме. Паводле ацэнак экспертаў, пацерпяць, перш за ўсё, тураператары і авіяперавозчыкі, затым уплыў адчуе на сабе рэстаранны бізнес і забаўляльная індустрыя. Праўда, галоўным чынам гэта будзе тычыцца краін, якія маюць развітыя кантакты з рэгіёнам, дзе пануе вірус. Напрыклад, 16 кастрычніка на амерыканскіх біржах на 460 пунктаў упалі акцыі авіякампаній. Аднак наўрад ці нам нешта кажа назва «Delta» (так называецца авіякампанія — адна з ахвяр біржавой панікі).

Як прагназуе выданне «Insider», «здаровы сэнс падказвае, што пры негатыўным сцэнары развіцця падзей хтосьці будзе вымушаны «выйсці з гульні», а ў выпадку з актыўнымі інвестарамі, відавочна, што на рынку авіяцыі і турызму застануцца толькі даволі буйныя брэнды».

Італьянская прэса ўпэўненая, што распаўсюджванне ліхаманкі Эбола абавязкова адаб'ецца на турызме. Паводле ацэнак экспертаў, пацерпяць, перш за ўсё, тураператары і авіяперавозчыкі, затым уплыў адчуе на сабе рэстаранны бізнес і забаўляльная індустрыя

Можна прагназаваць, што вядучыя сусветныя рэсурсныя фонды нейкі час будуць надаваць увагу Афрыцы за кошт іншых рэгіёнаў. Прынамсі, на ўкраінскіх інтэрнэт-форумах некаторыя тлумачаць менавіта разгулам Эболы асцярожнасць МВФ наконт пытання выдачы чарговага траншу крэдыту Украіне. Важна падкрэсліць, што МВФ, на думку шмат каго, нясе наўпроставую адказнасць за выбух вірусу. 30 гадоў таму ў С'ера-Леоне па рэцэптах Фонду прайшла структурная рэформа. На практыцы гэта прывяло да замарожвання заробкаў і росту коштаў. Жыхары гарадоў кампенсавалі недахоп сродкаў пераходам на вегетарыянскае меню, што спрыяла дэфіцыту пратэіну і дапамагло ўсялякім хваробам лягчэй пранікаць у арганізм. Таксама абарыгены пачалі ўжываць мяса лясных жывёл, якія таксама хварэюць на вірус.

Дадатковым фактарам распаўсюду хваробы стаў заняпад медычнай публічнай службы — следства выканання інструкцый МВФ пра прыватызацыю медыцыны. Нішу дзяржаўнай медыцыны хутка заняла традыцыйная, аднак сродкаў барацьбы з Эболай у яе, натуральна, няма. Затое адсутнасць медпунктаў на месцах прывяла да татальнай непісьменнасці насельніцтва ў пытаннях эпідэмій і іх прафілактыкі, што спрыяла распаўсюду самых неверагодных плётак пра вірус і метады барацьбы з імі. У Манровіі (сталіца Ліберыі) мелі месца забойствы людзей, якім натоўп па незразумелых прыкметах паставіў дыягназ — ліхаманка Эбола. Адным словам, як лічаць некаторыя ўкраінскія аглядальнікі, з-за моцнай крытыкі на свой адрас МВФ будзе вымушаны спрабаваць нейк рэабілітавацца, накіроўваючы рэсурсы менавіта ў Афрыку.

Цікава, што, паводле статыстыкі, страты краін — ахвяр эпідэміі не такія ўжо і вялікія. Месяц таму Сусветны банк апублікаваў некалькі дакументаў, прысвечаных аналізу эканамічных наступстваў эпідэміі. У 2014 годзе ўспышка ліхаманкі абыдзецца Гвінеі ў $130 мільёнаў (2,1% ВУП), Ліберыі — у $ 66 мільёнаў (3,4% ВУП), С'ера-Леонэ — у $ 163 мільёнаў (3,3% ВУП). Агулам гэтыя дзяржавы недалічацца $ 359 мільёнаў. Для параўнання, у суседняй Украіне ў гэтым годзе з-за вайны і палітычнай нестабільнасці ВУП прасеў на 8 працэнтаў, аднак сітуацыю там нельга назваць катастрафічнай.

Таму, хутчэй, мае месца своеасаблівы псіхалагічны ўплыў на эканамічных акцёраў. Як кажа адзін з чыноўнікаў Сусветнага банку, «вынікі аналізу адназначна сведчаць пра тое, што чым хутчэй мы прымем належныя меры, накіраваныя на стрымліванне эпідэміі, пераадоленне страху і зніжэнне нявызначанасці, тым хутчэй мы зможам абмежаваць уздзеянне Эболы на эканоміку».

У гэтым плане можна браць прыклад з іспанцаў. Навіны пра тое, што ў кагосьці быццам знайшлі Эболу, выклікалі не жах, а бум смеху. Іспанскія сатырыкі толькі і робяць, што стрыгуць купоны, эксплуатуючы тэму эпідэміі. Напрыклад, святкаваць Хэлоўін ў гэтым годзе прапануецца ў касцюмах санітараў эпідэміялагічнай службы. Гэта дакладна напужае.

ПАЛІТЫКІ ТЫДНЯ

Джоан Ламонт

Лідар шатландскай секцыі брытанскай партыі лейбарыстаў падала ў адстаўку, абвінаваціўшы кіраўніцтва партыі і яе старшыню ў тым, што яны трымаюць Шатландыю за шасцёрку Лондану. Скандалу папярэднічала рэзананснае інтэрв'ю Ламонт адной з шатландскіх газет, у якім яна паведаміла, што Шатландыя пасля нядаўняга рэферэндуму аб незалежнасці стала абсалютна іншай, чаго ўпарта не жадаюць прызнаваць «дыназаўры ў Лондане». Такая эмацыйная рэакцыя ў сваю чаргу была выкліканая рашэннем Эда Мілібэнда, які прызначыў галоўнага сакратара шатландскіх лейбарыстаў без кансультацыі з імі. На думку некаторых палітолагаў, інцыдэнт з Ламонт здольны выклікаць крызіс унутры шатландскіх лейбарыстаў, што можа паўплываць на шансы партыі Мілібэнда на парламенцкіх выбарах увесну. Шатландыя прадстаўленая ў ніжняй палаце парламенту Вялікабрытаніі даволі вялікай групай (41 дэпутат). Між тым, канфрантацыяй унутры лейбарыстаў ахвотна скарысталіся іх канкурэнты з Партыі шатландскіх нацыяналістаў (SNP), якая спрабуе таксама пазіцыянаваць сябе як левацэнтрысцкая палітычная сіла. Яны заклікалі ўсіх шатландскіх лейбарыстаў запісвацца ў SNP.

Іраклій Гарыбашвілі

Прэм'ер Грузіі звярнуўся са спецыяльным заклікам да абхазскага і асецінскага народаў. Фактычна гэта першая спроба новага ўраду Грузіі сістэмна сфармаваць погляд на праблему сепаратысцкіх дзяржаў, якія па сутнасці ёсць сатэлітамі Масквы. Галоўная ідэя паслання Гарыбашвілі заключаецца ў тым, каб давесці, што краіна змагла цалкам пазбавіцца ад спадчыны Міхаіла Саакашвілі, якога прэм'ер абвінавачвае ў аўтарытарызме, карупцыі і г.д. Па яго словах, у новай дэмакратычнай Грузіі абхазам і асецінам будзе вельмі ўтульна. У дадатак новы рэжым у Тбілісі гатовы надаць ім шырокую аўтаномію. Прамова прэм'ера, натуральна, не спадабалася паплечнікам Саакашвілі, якія аб'яднаныя ў партыю Нацыянальны рух. Прадстаўнікі руху кажуць, што план Гарыбашвілі абстрактны, і ў дадатак толькі спрыяе акупацыі, паколькі даводзіць слабасць Тбілісі. Тым не менш, большасць грузінскіх назіральнікаў сыходзяцца ў меркаванні, што сёння Тбілісі прапануе рэгіёнам значна больш незалежнасці і магчымасцяў захавання самабытнасці ў складзе Грузіі, чым робіць гэта Масква. Апошняя, прызнаўшы дэ-факта рэспублікі суверэннымі дзяржавамі, сваімі дзеяннямі хутчэй абмяжоўвае гэту суверэннасць. У Цхінвалі і Сухумі пасланне Гарыбашвілі праігнаравалі, аднак некаторыя лічаць, што абхазы і асеціны могуць зацікавіцца прапанаваў шырокай аўтаноміі ў выпадку пачатку працэсу еўраінтэграцыі Грузіі.

Клаус Ёханэс

Умэра румынскага гораду Сібіу някепскія шансы на прэзідэнцкіх выбарах 2 лістапада. Паводле апытанняў, ён здольны набраць 28 працэнтаў і выйсці ў другі тур, дзе яго праціўнікам стане цяперашні прэм'ер Віктар Понта. Калі Ёханэс дамовіцца з іншымі кандыдатамі, якія не пройдуць у другі тур, яго шансы будуць даволі высокімі. Фішка ў тым, што Клаус Ёханэс — румын нямецкага паходжання, які актыўна піярыць свае этнічныя карані. Такая рыторыка вельмі пужае Парыж, паколькі ў Францыі гістарычна моцныя сувязі з Румыніяй. Аднак не менш насцярогі выклікаюць пранямецкія пасажы Ёханэса ў Берліне. З аднаго боку, чакаецца, што румынска-нямецкія сувязі ў выпадку перамогі Ёханэса будуць больш моцнымі. З другога — шмат хто бачыць у ім папуліста. Так, Клаус Ёханэс абяцае, што асабіста здолее прыцягнуць у краіну нямецкі капітал, як гэта зрабіў у Сібіу, аднак на самай справе гэта толькі голыя абяцанкі, што нясе вялікія рызыкі для рэнаме ФРГ у балканскім рэгіёне.

«Малады ліцвін з тэмпераментам вясковага грамадзяніна...»

Сяргей ГВАЗДЗЁЎ

У гэтым нарысе гаворка пойдзе не пра знакамітага Станіслава Богуш-Сестранцэвіча — асветніка, гісторыка, славіста, пісьменніка і першага мітрапаліта ўсіх рымска-каталіцкіх цэркваў Расіі, і да таго ж яшчэ і дзядзькі Дуніна-Марцінкевіча, а пра іншага. Таксама Станіслава Богуш-Сестранцэвіча — мастака, вартага ўвагі і памяці, тым больш, што 11 лістапада 2014 года спаўняецца 145 гадоў з дня яго нараджэння.

У вандроўку па жыцці

Біяграфічных звестак пра мастака захавалася вобмаль. Нарадзіўся Станіслаў Богуш-Сестранцэвіч у 1869 годзе ў збяднелай шляхецкай сям'і, у Вільні, на Зарэччы. У месцы, якое поўнілася заезджымі дварамі, таннымі корчмамі, лаўкамі рамеснікаў ды пральнямі, і якое сёння мы ведаем як «Незалежную Рэспубліку Ужупіс».

Першымі жыццёвымі крокамі юнака да асветы была віленская рэальная вучэльня, а следам за ёй — рысавальная школа Трутнева. Далей шлях пралёг па добра ўбітай многімі землякамі сцежцы — акурат у Пецярбургскую акадэмію мастацтваў. З выбарам класа Стась доўга не вагаўся. Шляхецкая жарсць і спадчынная любоў да коней, падмацаваная ўражаннямі бачаных у дзяцінстве «конскіх базараў» з абавязковымі і заўжды існымі цыганамі, што было часткай «эстэтычнага выхавання дзіцяці», зрабілі сваю справу.

Яшчэ ў студэнцкія гады за свайго «Шэрага ў яблыках» ён атрымаў першую акадэмічную ўзнагароду і зрабіўся сталым удзельнікам выставаў Пецярбургскага таварыства мастакоў.

Батальны клас жывапісу прафесара Багдана Паўлавіча Вілевальдэ (1818–1903) лічыўся адным з лепшых у Акадэміі. Як згадваюць сучаснікі, яго «паважалі за незвычайную дабрыню і шчодрасць: ён са сваіх збераджэнняў выдаваў дапамогу многім вучням класа і клапаціўся пра іх».

Лічыцца, што Багдан Вілевальдэ, мастак з саксонскімі каранямі, пісаў кідкія палотны, сюжэты для якіх запазычваў у гісторыях і легендах вайны 1812 года, а таксама ў аповесцях пра замежныя экспедыцыі рускага войска, што ён стварыў расійскі батальны жанр і батальны жывапіс увогуле.

Клас Вілевальдэ даваў даволі грунтоўную і ўсебаковую падрыхтоўку. Але ў ім не існавала міфалагічных і біблейскіх сюжэтаў. Баталісты абапіраліся выключна на расійскую гісторыю. Дзеючыя асобы іх палотнаў, што распавядалі пра гераічныя замежныя паходы імперскага войска, — дзеці і старыя, сяляне і мяшчане, не кажучы ўжо пра купцоў і салдат — прадстаўлялі спрэс «рускі свет».

Але памяць дзяцінства, праведзенага на вулках размаітагалосага віленскага Зарэчча, сцвярджала Станіславу штосьці іншае, калі не супрацьлеглае. Падчас навучання ў Акадэміі юнак хварэў на сухоты. «Станіслаў вучыўся на выдатна, але чамусьці з трэцяга курса, у 1892 годзе, быў выключаны «за непаспяховасць»... Калі ўжо сабраўся было ехаць у Вільню, у яго папрасілі прабачэння і аднавілі ў правах студэнта», — піша Барыс Крэпак.

Пасля гэткай абразы Станіслаў Богуш-Сестранцэвіч яшчэ пэўны час працягваў навучэнне, і нават 11 лістапада 1893 года атрымаў малы срэбраны медаль. Але неўзабаве сам «не пажадаў працягваць навучэнне ў Імператарскай акадэміі мастацтваў». Сапраўдная матывацыя гэтага ўчынку дасюль не вядомая.

Замежны след

Вяртанне ў Вільню, дзе Станіславу быў знаёмы кожны закутак, сталася шчымліва-радасным, але і самотна-кароткім аднначасова. Тут Станіслаў Богуш-Сестранцэвіч мусіў быў выжываць, клапаціцца пра «хлеб надзённы». Шукаць шляхі далейшай навукі.

Удасканальваць свой рэалістычны досвед Станіслаў накіраваўся ў Парыж, у прыватную Акадэмію Жуліяна (Academia Julian), што існавала ад 1868 года. Асновай тагачаснага навучэння ў Парыжы былі штудыі аголенай натуры, і таму ў дзяржаўную школу вытанчаных мастацтваў (École des Beaux-Arts) жанчын не прымалі. Акадэмія Жуліяна такой дыскрымінацыі не рабіла. Слухачы маглі нават спаборнічаць за дзяржаўную стажыроўку — «Рымскую прэмію». Неўзабаве гэта акадэмія стала часткай Нацыянальнай праграмы выяўленчага мастацтва — «Penninghen». Менавіта ў Акадэміі Жуліяна Станіслаў Богуш-Сестранцэвіч адточваў сваё майстэрства.

Наступным жыццёвым прыпынкам пасля Парыжу стаў Мюнхен. Тут Станіслаў працягваў сваё навучэнне ў майстэрні мастака-рэаліста Юзэфа Брандта (1841–1915), з якім меў не толькі прафесійныя, але і сваяцкія стасункі, бо хоць і каротка, але быў пабраны шлюбам з адной з яго дачок. Канькам прафесара мюнхенскай акадэміі, даруйце за каламбур, былі коні, а таксама гістарычны, батальны і анімалістычны жывапіс, — тое, да чаго Станіслаў быў схільны з дзяцінства. Сябра мюнхенскага кунстферайна («kunst-verein» — грамадская мастацкая супольнасць дапамогі «некамерцыйным» мастакам), ён, натуральна, браў удзел і ў культурным жыцці горада.

Вяртанне на радзіму

Утаймоўваюча-аптымістычным стала вяртанне Станіслава ў Вільню ў 1897 годзе. Тут спакваля адраджалася мастацкае жыццё, раней прыгнобленае рэпрэсіямі Мураўёва. Мастак прыняў удзел у некалькіх выставах: вясновай віленскай выставе «тэракотаў і гіпсаў» былога вучня школы малюнка — Баляслава Балзукевіча, якая прайшла ў будынку цырка на Лукішках. А ўвосень была арганізавана і маштабная выстава са 150 твораў.

Станіслаў Богуш-Сестранцэвіч браў удзел у падрыхтоўцы да святкавання юбілею Адама Міцкевіча. Працаваў у грамадскім камітэце пабудовы помніка і, апрача конкурсных эскізаў да яго, па прапанове рэдактара Чэслава Янкоўскага, увасабляў постаці сяброў і паплечнікаў паэта: Зана, Адынца, Чачота. У тым жа 1897 годзе ў складзе мюнхенскай групы «Sezession» ён са сваёй работай "3 поля" удзельнічаў у міжнароднай выставе, што не абмінае ў сваім агглядзе «Tygodnik ilustrowany». А на першым конкурсе тэатральнай фатаграфіі ў Варшаве Станіслаў нават заняў 4-е месца. Не прапусціў ён і другую віленскую выставу ў жніўні 1899 года.

Крыху пазней крытык Адольф Навачынскі ў артыкуле «Сучасныя мюнхенцы. Карціны і людзі» напіша пра Станіслава Богуш-Сестранцевіча: «Малады ліцвін, з тэмпераментам вясковага грамадзяніна і па «прафесіі» сваё мастацтва беспадстаўна лічыць рэччу другаснай, а сябе лічыць толькі дылетантам. Гэта вельмі шчыры і працавіты дылетант, якога чакае вялікая будучыня ў параўнанні са шматлікімі калегамі... Богуш-Сестранцэвіч... арыгінальны ў сваіх віленскіх завулках, забудовах, падворках, незалежна ад таго, ці адлюстроўвае іх алейнай фарбай, ці пяром. У малюнках пяром заключаецца яго галоўная моц, тэмперамент і стыль».

Несупынны карагод, што кружляў перад вачыма мастака: гламурна-недасяжныя мясцовага гатунку красуні, не надта абцяжараныя маральнасцю, перастарэлая гімназічная дама, якая ў лепшым выпадку з зайздрасцю ставіцца да сваіх бэйбусаў-гадаванцаў, значныя, заўжды пахмурна-заклапочаныя чыноўнікі, бравыя вайскоўцы, самазадаволеныя фацэт-мажоры, картачныя гульцы, тусовачна-багемныя балбатуны,

Станіслаў Богуш-Сестранцэвіч. На крэсах. 1898 г.

Станіслаў Богуш-Сестранцэвіч. Фрагмент малюнка

плеткары і яшчэ, і яшчэ — усё гэта можна ўбачыць у яго творах. Эскізна-лёгка ўвасабляе ён разнастайныя псіхалагічныя і сацыяльныя тыпы ў акварэльных працах «Віленскае грамадства», «Менскае грамадства», «Кветкі вялікага горада».

Не дзіва, што «востра-крытычны позірк мастака» імпанаваў нават савецкай уладзе, якая з гонарам паказала яго ў Маскве у 1940 годзе.

Як яно і было

Паводле ладу свайго жыцця Богуш-Сестранцэвіч быў тыповым прадстаўніком багемы, у тым сэнсе, што асабістую свабоду з ганарарнымі заробкамі ставіў вышэй за казённую, штодзённую прысутнасць. Не зважаючы на тое, што грамадскія варункі ў краі ніколі не спрыялі развіццю і буянню мастацтваў, спадчыннік ВКЛ, ён быў мастаком краёвай свядомасці і, натуральна, не мог абмінуць тутэйшых тэмаў, тым больш што часта выязджаў у Мінск і іншыя мястэчкі, дзе цікавіўся і фіксаваў жыццё сялян і дробнай, згалелай шляхты.

«...З галавой кідаецца ў «часопісную» творчасць... пасля 1906 года, супрацоўнічае і з першай беларускай легальнай перыядычнай газетай «Наша ніва». Няма сумневу, што ён знаёмы і з братамі Луцкевічамі, і з Алаізай Пашкевіч (Цёткай), і з маладымі Янкам Купалам, Вацлавам Ластоўскім, Ядвігіным Ш.», — піша крытык Барыс Крэпак. Мусіць, так і было, але дакументальна гэта не пацверджана.

Падставай жа для гэтай патрыятычна-катэгарычнай заявы, відаць, сталася праца мастака над ілюстрацыямі адной з першых беларускіх кніжак — апавяданнем Элізы Ажэшкі «Гедалі», якое выпусціла выдавецтва «Наша Ніва» ды не разгаданы псеўданім графіка беларускіх выданняў пачатка XX стагоддзя — «Яніслаў Валакіта».

Светлай памяці Генадзь Кахаоўскі лічыў, што за гэтым псеўданімам хаваўся Станіслаў Богуш-Сестранцэвіч. Надзея Усава тое абвяргае, грунтуючыся на тым, што подпіс, пададзены «беларускай лацінкай, уласцівай для мастакоў інсітнага, непрафесійнага мастацтва, але з усведамленнем». Роля ілюстратара, які схаваўся пад гэтым «празрыстым» псеўданімам, больш пасуе паэту і драматургу Альберту Паўловічу (1875–1951), лічыць яна.

Кропку ў палеміцы магчыва будзе паставіць, знайшоўшы і вывучыўшы архівы беларускіх выдавецтваў Вільні (перадусім «Беларускай хаткі»).

Майстра на ўсе рукі

Лёгкі на пад'ём, Станіслаў Богуш-Сестранцэвіч ад сур'ёзных псіхалагічных партрэтаў ці мадэрнова трактаваных кампазіцыяў (такіх, як «Гейша», 1902) або глыбока рэалістычных («Прачкі») твораў хутка пераходзіў да банальна-камерцыйных рэчаў. «Рабіў пампезныя, замоўныя партрэты са спісанымі з Ван Дэйка аголенымі рукамі», заўважае Паклеўскі. Ад вытанчана-іранічных станкавых, а часам і гратэскна-сатырычных твораў пераходзіў да ілюстрацыйнай, часопісна-газетнай графікі. Пісаў шчымліва-лірычныя краявіды і побытавыя кампазіцыі. Стала і прафесійна займаўся фатаграфіяй.

Кажуць, што ў часы жорсткага безграшоўя Станіслаў Богуш-Сестранцэвіч змушаны быў кінуцца ў матрыманіяльную тэматыку, што карысталася гарачым попытам не толькі тых, хто рушыў да шлюбу, але і рознага кшталту гульцоў і аматараў моцных напояў і прыгодаў. Як і большасць мастакоў, Станіслаў займаўся педагагічнай працай, а таксама быў сузаснавальнікам і рэжысёрам тэатра-кабарэ «Ach».

Тэатр-кабарэ ў Вільні з'явіўся раней, чым у Варшаве ды Львове. Арганізатарамі і заснавальнікамі яго сталі мастак Станіслаў Богуш-Сестранцэвіч, лекар Міхаіл Мінкевіч і архітэктар Тадэвуш Раствароўскі. Прэм'ера адбылася 29 студзеня 1908 года ў зале на вуліцы Міцкевіча.

У пяцігадзінным відовішчы, апрача самадзейных артыстаў, з сем'яў арэндадаўцаў, сярод якіх сустракаліся прадстаўнікі з вышэйшага свету, бралі ўдзел і прафесійныя акцёры. Пазней бацькі-заснавальнікі запрасілі і выканаўцаў з Варшавы ды Пецярбургу — Горскага, Сабаньску, Барткевіча.

Праграма кабарэ ўлучала ў сябе данс-шоў (упершыню публічна танчылі вальс, а таксама яшчэ фандага, мазурку, чардаш і паланез), аднаактную п'есу, сатырычныя дыялогі, як кажуць, на «злобу дня». Выступы меркавалася даваць у памяшканні віленскай мэрыі, па аднаму на год, кшталту масленічных карнавалаў. Але па патрабаванні гледачоў ды канкурэнцыі з тэатрамі-вар'етэ «Szuman» у Батанічным садзе і створаным у 1910 годзе яшчэ адным кабарэ «Rcvucta Kukuryku» планы змянілі.

Абавязкам Богуш-Сестранцэвіча была падрыхтоўка і выданне праграмак. Вокладку зазвычай упрыгожвала выява П'еро з гітарай, але гэта быў хутчэй сімвал-камертон дзеі.

Героі карнавала-відовішча — містычныя Белая і Чорная дамы, чарнакніжнік, гістарычныя асобы розных эпох (іспанскі кароль XVII ст., графы і графіні, князь Віктар Святаполк-Мірскі, «дзікая краіна» з-над Віліі з яе чыноўніцтвам, ліберальнымі і патрыятычна-манархічнымі журналістамі, тагачаснымі месцічамі). Калі ж дадаць у гэты шэраг пачвару «з дзвюма галовамі, дзвюма рукамі, адным тулавам і трыма нагамі» і Караля-кавуна, ролю якога выконваў сам пан Станіслаў, — кола замкнецца.

Адзін з віленскіх крытыкаў пісаў, што ў дзень выступу трупы сцэна пашыралася да памераў усёй Вільні. Крыніцы спазнання віленскіх кабарэ сціплыя, адзначае супрацоўніца Цэнтра паланістыкі віленскага ўніверсітэта Ірэна Федаровіч. Апрача «Кур'ера Віленскага», гэта папулярныя ў тыя гады «аднадзёнкі», досвед супрацы з якімі пан Станіслаў меў з мюнхенскіх часоў — беларускія выданні «Кнут», «Крапіва», «Саха», якімі апекаваўся Францішак Аляхновіч.

Спектаклі ў большасці падаваліся «mowiono z proprowincji». Аглядальнік Ф. Грыневіч пісаў, нібыта кожны рух, кожнае слова паказвала пазнавальны віленскі выпадак і передавала трапную нацыянальную і асабовую характарыстыку.

Ад'езд

У кастрычніку 1919 года, пасля амаль стогадовай летаргіі, зноў адчыніўся Віленскі ўніверсітэт. Першы дэкан і рупліўца мастацкага факультэта, прафесар Фердынанд Рушчыц падабраў лепшыя выкладчыцкія кадры. Станіславу Богуш-Сестранцэвічу ён даверыў кіраванне майстэрняй натуры і даў беспрытульнаму мастаку пакойчык пры мурах факультэта.

Няшчымна-халоднае жыццё патроху наладжвалася, але пагроза чырвонай акупацыі змусіла да бежанства практычна ўвесь першы склад факультэта. Хворы і самотны мастак апынуўся ў Варшаве. Але апошні прытулак знайшоў у горадзе, у якім нарадзіўся.

Памёр Станіслаў Богуш-Сестранцэвіч 24 траўня 1927 года. Хаўтурнымі клопатамі па ім, з-за адсутнасці нашчадкаў, займалася былая жонка — Крысціна Бранд-Тышкевіч. Пахаваны ён адпаведна тэстаманту 28 траўня, у Вільні, на зруйнаваных у 1950-я гады могілках.

Жалобную імшу па Станіславу Богуш-Сестранцэвічу справілі ў строга-класіцыстычнай (на манер рымскіх храмаў) евангелісцка-рэфарматарскай царкве, веліч якой вартавалі скульптурныя кампазіцыі Карла Ельскага. Пабудаваная яшчэ ў 1830–1831 гадах па праекту Карла Падчашынскага як лютэранская, царква ад самага пачатку задавальняла рэлігійныя патрэбы і другой рэфарматарскай плыні — кальвіністкай, да якой належаў мастак. Месцілася гэтая святыня на былой Завальнай (зараз Піліма) вуліцы (у паваенныя часы ў гэтым будынку месціўся кінатэатр «Хроніка»).

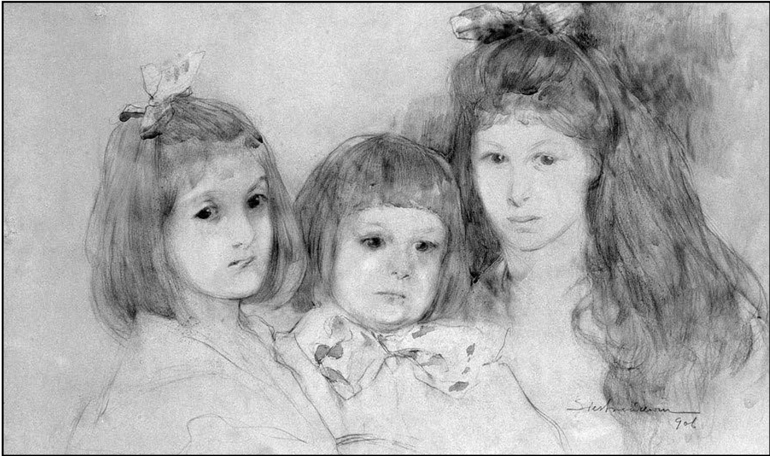
У 1956 годзе пашкоджаны вайной рэфарматарскія могілкі канчаткова зруйнавалі, на іх месцы пасадзілі парк. Бліжэй да нашых часоў на тым месцы вырас Палац Шлюбу.

Пытанне спадчыны

Жанрыст, які змалку прызвычаены быў пільна ставіцца да «дробязяў жыцця» з іх імкліва-непаўторным рухам, мастак, які занатоўваў гэтае жыццё алоўкам і пяром, фіксаваў яго на фотапласцінах, Богуш-Сестранцэвіч нічога не пакінуў на ўспамін спадчыннікам-беларусам. Яго творы ў зборах Вільні, Варшавы, Кракава, Мюнхена, Лодзі ў музеі Плоцкага ваяводства, але не ў Беларусі...

Будзем спадзявацца, што калі-небудзь хтосьці з беларускіх патрыётаў зоймецца арганізацыяй яго выставы ў Мінску.

Памёр Станіслаў Богуш-Сестранцэвіч 24 траўня 1927 года. Хаўтурнымі клопатамі па ім, з-за адсутнасці нашчадкаў, займалася былая жонка — Крысціна Бранд-Тышкевіч. Пахаваны ён адпаведна тэстаманту 28 траўня, у Вільні, на зруйнаваных у 1950-я гады могілках

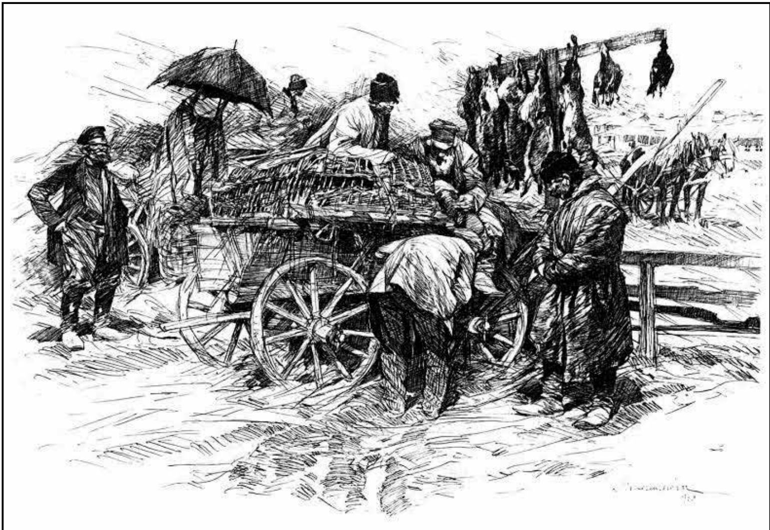
Станіслаў Богуш-Сестранцэвіч. Групавы дзіцячы партрэт. 1906 г.

Станіслаў Богуш-Сестранцэвіч. Кірмашны фліРт. 1907 г.

Станіслаў Богуш-Сестранцэвіч. Віленскі завулак — падводы

Станіслаў Богуш-Сестранцэвіч. Продаж дзічыны ў Вільні. 1903 г.

Мікалай Какаулін. Крэсла. 2012 г.

Ігар Балаханаў. «Трон браканьера». Дрэва, метал, 2012 г.

Крэсла як матэрыяльны аб'ект і мастацкі вобраз

31 кастрычніка ў галерэі «Універсітэт культуры» адкрыўся выставачны праекта «Пастулат–2014», прысвечаны крэслу як матэрыяльнаму аб'екту і мастацкаму вобразу ў розных жанрах выяўленчага мастацтва.

На выставе прадстаўлены творы вядомых беларускіх аўтараў і працы маладых дызайнераў, студэнтаў беларускіх ВНУ. Творчая супольнасць прадстаўляе сваё бачанне крэсла ў рэальным матэрыяле, прататыпах і макетах, інсталяцыях і арт-аб'ектах, жывапісных палотнах, графіцы і фатаграфіі.

Адпраўной кропкай для праекта «Пастулат» стаў 2012 год, калі на некалькіх выставачных пляцоўках Мінска, у НВЦ «Белэкспа», галерэі «Універсітэт культуры» і Музеі гісторыі горада Мінска адбыліся выставы, у якіх прынялі ўдзел больш за 110 мастакоў, скульптараў, фатографаў і дызайнераў з Беларусі, Расіі і Польшчы. Гэта была знакавая і беспрэцэдэнтная падзея для беларускага дызайну, якая дазволіла пачаць збор калекцыі дызайнерскіх аб'ектаў і знайшла свой працяг на еўрапейскіх фестывалях дызайну.

На працягу 2013 года калекцыя «Пастулат» была паказана на Тыдні дызайну ў Вільні, на WAWA Design Festival у Варшаве, на Design Night Festival у Таліне, а таксама ў Карціннай галерэі Вашчанкі ў Гомелі і на выставе «Avant-gARTe». Ад квадрата да аб'екта» ў Мінску. Быў выдадзены каталог выставы, фірмовы каляндар, а таксама створаны электронны каталог: http://postoolat.unid.by/.

Сёння праект робіць свой наступны крок. Выстава набывае біенальны фармат і прадстаўляе новыя работы беларускіх дызайнераў, мастакоў, фатографаў натхнёных такім штодзённым, але такім неад'емным і прыцягальным аб'ектам для чалавека, як крэсла.

Мікалай Какаулін. Крэсла. 2012 г.

У першую чаргу, крэсла з'яўляецца аб'ектам дызайну і разглядаецца ў непарыўнай сувязі з функцыянальнасцю і тэхналагічнасцю. У сваім традыцыйным выглядзе яно знаходзіць сабе ў хатнім інтэр'еры, у тэатры, канцэртнай залі, у закусачнай і рэстаране, у офісе і ў медыцынскім кабінеце. Дзякуючы ўяўнай прастаце і багаццю канатацыі яно з'яўляецца прывабным не толькі для дызайнераў, але і для мастакоў у самым шырокім сэнсе слова.

Многія аўтары звяртаюцца да тэмы крэсла. Дастаткова прыгадаць мастакоў пачатку XX стагоддзя Маціса і Ван Гога, Эндзі Уорхала і яго «Электрычнае крэсла», крэсла Гюнтэра Юкера, «Адно і тры крэсла» канцэптуаліста Джозэфа Кошута. Тэма крэсла як у дызайне, так і ў выяўленчым мастацтве здаецца невычэрпнай і дае далейшае развіццё праекту «Пастулат» у 2014 годзе.

Выстава будзе доўжыцца да 22 лістапада 2014 года ў галерэі «Універсітэт культуры» (Кастрычніцкая плошча, 1, Палац Рэспублікі). Час працы галерэі: 11.00 — 19.00. Выходныя: нядзеля і панядзелак. Уваход вольны.

«Стары Ольса»: 15 гадоў на сцэне

Сяргей ПУЛЬША

Гурту «Стары Ольса» ўжо 15 гадоў. Адзначацца гэтая падзея будзе 16 лістапада вялікім канцэртам. А пакуль музыкі падвялі вынікі сваёй дзейнасці для журналістаў у звыклым месцы — страўні «Камяніца».

«Па пратаколу трэба»: Зміцер Сасноўскі напачатку прэзентацыі быў нібы школяр ля дошкі

Што такое 15 гадоў для гурта сярэднявечнай музыкі? «Гэта цяжка, — адзначае лідар гурта Сасноўскі. — За 15 гадоў, падаецца, мы павінны былі пасталець, аднак дурасць як была, так і не прайшла. Мы не становімся больш сталымі, адказнымі, паважлівымі».

Тым не менш, па ягоных словах, «Стары Ольса» зараз усё больш і больш ператвараецца ў нейкую «навуковую лабараторыю». Музыкі вядуць пошукі ў архівах, адкопваюць нейкія старажытныя музычныя творы, выкалупваюць тэксты і ноты, і з гэтага атрымліваецца сапраўды аўтэнтычная сярэднявечная і старажытная музыка.

Апошнім альбомам гурта застаецца прэзентаваны напрыканцы мінулага года дыск барочнай палацава-камернай музыкі «Santa Maria». Музыкі вельмі задаволеныя гэтай працай. «Па гучанні гэта самы якасны альбом. Я нядаўна праслухоўваў старыя запісы «Ольсы», дык параўнаць першыя запісы і «Santa Maria» — гэта неба і зямля», — адзначыў Ілля Кублiцкі. І дадаў, што гурту «не хапае якаснага Live-альбому», бо жывое выкананне нічым не заменіш. «Існуюць такія думкі ад нашых фанатаў, што на канцэрце мы гучым лепш, чым у альбоме», — распавёў ён.

І гэта ёсць некаторай праблемай. Можна было б зрабіць, напрыклад, якасную «Анталогію «Старога Ольсы» да 15-годдзя (хоць музыкі і «абяцалі падумаць над ідэяй да 20-годдзя»). Але гэта для музыкаў не так цікава, і, канешне, гэта страта часу. Дый сэнсу няма, лічыць Сасноўскі. «Нашыя продкі напісалі столькі цікавай музыкі, што няма сэнсу вяртацца да старога, — лічыць Зміцер Сасноўскі. — З «Полацкага сшытку», з 71 кампазіцыі выкананая 21, астатнія не іграныя. Прычым «Полацкі сшытак» дазваляе адну і тую ж кампазіцыю выконваць па-рознаму розным музыкам. І калі б мы вярнуліся да гэтых кампазіцый, мы б гралі іх усё роўна нанова, зусім па-іншаму».

«Сярэднявечная частка» «Старога Ольсы»: дударка Марыя Шарый, бубнач-дудар Андрэй Апановіч і проста бубнач Сяргей Тапчэўскі

«А наконт «Santa Maria» — усё вельмі проста. Гэты альбом мы ўпершыню запісалі самі. Самі скінуліся грашыма, не былі абавязаныя ніводнаму прадзюсару, нам ніхто не казаў: «Вось гэта гучыць добра, а гэта кепска, гэта змяніце, гэта перапішыце», што было ўсе гады да «Santa Maria». Мы самі ўзялі свае пенёндзы, самі ўклалі, за свае грошы запісалі і выдалі. І гэта першы альбом, які сведчыць пра нашы мастацкія густы, а не пра густы тых, хто ўкладаў грошы ў ранейшыя альбомы», — тлумачыць Сасноўскі.

«У нас зараз багата песняў, новых песняў, якія сабраныя ў праграму і прыблізна называюцца «Застольныя песні беларускага рыцарства» — тое, што спявалася за сталом. Аднак ёсць дзве практыкі да запісу альбома. Першая — ты садзішся ў студыю і запісваеш альбом, а потым пачынаеш граць песні на канцэртах. І другая, калі ты граеш гэта спачатку на канцэртах трыццаці, а потым садзішся ў студыю і пішаш альбом. На нашу думку, другая практыка лепшая. Таму што ты запішаш адно, а па хадзе канцэртаў усё змяняецца: усталёўваюцца, прыціраюцца інструменты, аранжыроўкі, ідэі. Таму мы тое, што зараз разабралі, наступны сезон «адкатаем» на канцэртах, і зімою 2015–2016 гадоў запішам», — адзначае Сасноўскі.

Такім чынам, «застольных песняў» нам у выглядзе кампакт-дыску чакаць яшчэ год. Тым большая нагода прыйсці на канцэрт «Старога Ольсы», дзе гэтыя песні якраз патрапяць пад такую «абкатку».

Карацей, наперадзе ў «Старога Ольсы» вельмі багата працы і задумаў. Але галоўныя рэчы і новыя песні можна будзе пабачыць і пачуць на вялікім сольным юбілейным канцэрце, які пройдзе 16 лістапада ў ДК МАЗ а 19-й гадзіне. «Гэта будзе вялікі канцэрт — лепшыя кампазіцыі з усіх альбомаў. Будзе і песенная, і танцавальная, і камерная музыка, дзе будзе саліраваць рэнесансная лютня. Зразумела і безумоўна, будзе шмат новых песень, якія яшчэ не запісаныя», — паведаміў Ілля Кублiцкі.

А калі ўжо да 15-годдзя раздзяўбайныя музыкі са «Старога Ольсы» не выдалі новы альбом, то трэба ж нешта фанам прапанаваць? І ўпершыню за ўсю гісторыю гурта былі выпушчаныя фірмовыя майкі «Старога Ольсы» з лагатыпам каманды і вокладкай другога альбому як эмблемай. Іх таксама можна будзе набыць на канцэрце.

Пасля імпрэзы гурт выпраўляецца ў падарожжа з юбілейнымі канцэртамі па рэгіёнах. Ужо 23 лістапада іх чакае Гродна, 13 снежня — Гомель. А там — сачыце за афішамі ў сваіх гарадах.

Новы Час
Агульнапалітычная штотыднёвая газета
novychas.info

Выдаецца з сакавіка 2002 г.

Галоўны рэдактар
Кароль Аляксей Сцяпанавіч

ЗАРЭГІСТРАВАНА Міністэрствам інфармацыі РБ. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі № 206 ад 20 ліпеня 2009.

ЗАСНАВАЛЬНІК Мінская гарадская арганізацыя ГА ТБМ імя Ф.Скарыны. Адрас. 220005, г. Мінск, вул. Румянцава, 13. Тэл. (+375 17) 284 85 11.

ВЫДАВЕЦ Выдавецкае ўнітарнае прадпрыемства «Час навінаў». Пасведчанне ад 25.04.2014 г.

АДРАС РЭДАКЦЫІ І ВЫДАЎЦА 220113, г. Мінск, вул. Мележа, 1–1234. Тэл. +375 29 986-38-05, +375 17 268-52-81 novychas@gmail.com; novychas.info

НАДРУКАВАНА ў друкарні УП «Плутас-Маркет». г. Мінск, вул. Халмагорская, 59 А. Замова № 1463

Падпісана да друку 31. 10.2014. 8.00. Наклад 7000 асобнікаў. Кошт свабодны.